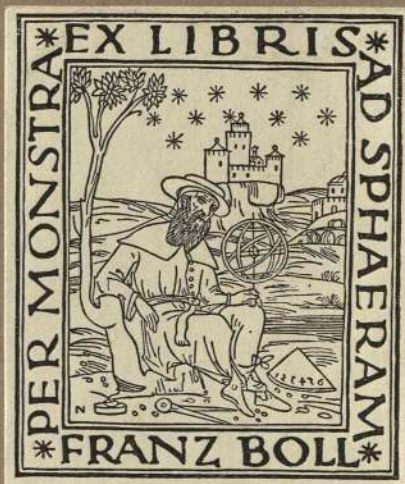

WARBURG INSTITUTE

FAH 365

f
a
h

365

F
A

365-

25/5221 C

f
a
h

365

CENSORINI
DE DIE NATALI LIBER

RECENSUIT ET EMENDAVIT

OTTO JAHN.

BEROLINI

TYPIS ET IMPENSIS G. REIMERI

1845.

CHENSOUMI

DE WILKATALLI BURR

WARBURG

NUMBER 9, PORTICO, TORRE

1961

IMMANUELI BEKKERO

DIEM NATALEM SEXAGESIMUM PRIMUM

GRATULATUR

D. XXI. MAII

OTTO JAHN.

PROLEGOMENA.

Censorinus quo tempore vixerit non potest esse dubium, cum ipse tradat librum de die natali conscriptum esse olympiadis CCLIII anno secundo (p. 56, 6) sive Ulpio et Pontiano cons. (p. 63, 16) i. e. ab u. c. DCCCCXCI, p. Chr. n. CCXXXVIII: praeterea autem nihil de vita eius constat. A Prisciano (I, 4, 17 p. 545) doctissimus artis grammaticae vocatur, et inter nobilissimos grammaticos, qui suis saeculis honoris decus habuerint, cum Palaemone, Phoca atque Probo numeratur a Cassiodoro (de arte gram. 1). Scripsit librum de accentibus, de quo ita refert Cassiodorus (de musica in fine p. 576): „Censorinus quoque de accentibus voci nostrae adnecessariis subtiliter disputavit, pertinere dicens ad musicam disciplinam, quem vobis inter ceteros transcriptum reliqui.” Hoc libro usus est Priscianus, qui Censorinum de accentu praepositionum testatur planissime docere in libro, quem de accentibus scripserit (XIV, 1, 6 p. 978), et vero altero loco (XIV, 4, 40 p. 993) haec affert:

„Quod Censorinus quoque de accentibus approbat, sic dicens: *Super praepositio est apud*

Vergilium in I Aeneidos: Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa; Salustius vero in historiis adverbium hoc protulit: Ubi multa nefanda casu super ausi atque passi. Sed mihi videtur Salustius quoque loco praepositionis hoc praepostere protulisse, sed Vergilius in II Aeneidos: Satis una superque Vidimus excidia adverbium sine dubio in hoc loco accepit. Idem Censorinus hoc etiam subiungit: Post, praepositio, Vergilius in III georgicon: Post montem oppositum. idem in I Aeneidos adverbium: Post mihi non simili poena commissa luetis. Ante praepositio in I georgicon: Ante Iovem nulli subigebant arva coloni; at in III Aeneidos adverbium: Ante et Trinacria lentandus remus in unda. Supra praepositio, Vergilius in V Aeneidos: Olli caeruleus supra caput adstitit imber; adverbium, Salustius in Iugurtino: Pauca supra repetam. Contra praepositio apud Vergilium in VIII: Contra Neptunum et Venerem contraque Minervam; idem adverbium in II georgicon: Contra non ulla est oleis cultura. Prope praepositio, Vergilius in VIII Aeneidos: Est ingens gelidum lucus prope Caeritis amnem; adverbium, Terentius in Andria: Prope ad est cum alieno more vivendum est mihi.

Ultra praepositio apud Salustium in Iugurtino: Maurique vanum genus, ut alia Africae, conten debant antipodas ultra Aethiopiam cultu Persarum iustos et egregios agere; adverbium, ut: Lego assidue nihil ultra faciens. Haec Censorinus ut supra dixi de accentibus tractans."

Praeterea Priscianus bis laudat Censorinum ubi de litteris agit (I, 4, 16 p. 544): „Auctoritas quoque tam Varronis quam Macri teste Censorino nec K nec Q neque H in numero adhibet litterarum;" et paulo post (I, 4, 17 p. 545), ubi suam sententiam exposuit, I et U quamvis unum nomen et unam habeant figuram tam vocales quam consonantes, tamen non esse pro eisdem elementis accipiendas, addit: „quamvis et Censorino doctissimo artis grammaticae idem placuit." Haec ex quonam Censorini opere desumpta sint accuratius definiri nequit.

Ad nos pervenit illustre volumen, ut ait Sidonius Apollinaris in epistola ad Polemium carmini XIV praemissa (p. 114), quod de die natali ad Q. Cerellium *) scripsit, de quo viro praeter laudes eximias in eum a Censorino conlatas nihil omnino con-

*) Cerellii nomen legitur in inscriptionibus apud Gruter. CCXLI; Murat. MDCLV, 1, 2; CXCVI, 1. Doni X, 90; Kellermann vigil. V, 1, 72. Cerelliae Gud. ind. CVIII. Murat. MCCCXXI, 10; 11. Caerellii Gruter. CCCLXXIX, 7; MXLI, 14; MCXXX, 6; MCXXXIX, 13; Gud. LI, 9; CXVIII, 2; CCCLIII, 14; Murat. DVIII, 1; MCCLVI, 2; MCCCXVI, 8; Osann. ad Apul. p. 50. Caerelliae Grut. MCXL, 2; Murat. MCCCXVI, 8.

stat. Utilitatem huius libri valde praedicat Cassiodorus, qui in libro de musica (p. 573): „Invenimus,” ait, „etiam Censorinum, qui ad Q. Cerellium scripsit de natali eius die, ubi de musica disciplina vel de alia parte mathesis non negligenda disseruit, quoniam non inutiliter legitur, ut res ipsae penetrabilius animo frequenti meditatione condantur.” Igitur quod Censorinus (p. 23, 15) musicam vocat scientiam bene modulandi, statim in rem suam vertit Cassiodorus, idemque in libro de geometria (p. 577): „Censorinus,” ait, „in libro, quem scripsit ad Q. Cerellium, spatia ipsa caeli terraeque ambitum per numerum stadiorum distincta curiositate descripsit, quem si quis recensere voluerit, multa philosophorum mysteria ubi legerit agnoscet” (cf. Censor. p. 31, 13 sqq.). Et vero postea quoque apud doctos viros semper Censorino mansit laus accuratae doctrinae et optimae fidei, inter quos si Ios. Scaligeri et Ideleri magna nomina adhibuero, omnibus satisfactum erit. Neque nos possumus quin grati agnoscamus, rerum atque scriptorum haud paucorum notitiam nobis tradidisse solum aut prae ceteris Censorinum, quamvis hoc eius meritum minus sine dubio foret, si nobis ad ipsius fontes vel potius fontem primum redire liceret. Non potest enim dubium esse, quin Varro is auctor sit, quem ubique fere secutus est Censorinus, cuius cum saepissime ipse mentionem faciat, tum aliis locis hodieque probari potest eum Varronis auctoritate usum esse et ex doctissimi viri ingentibus divitiis copias

suas derivasse *). Illud quoque quibusdam locis facile intellegi potest, Censorinum eos scriptores, quorum testimonia affert, nec ipsum legisse, neque eorum accuratam notitiam habuisse, sed alium antiquiorem scriptorem, qui eos adhibuerat, secutum esse. Ita apud Platonem legi affirmat (p. 24, 15), quae in eius libris non leguntur, Hipponem confundit cum Hippaso (p. 13, 9), ut appareat, Aristoxenum, cuius auctoritate ibi utitur, ab ipso inspectum non esse; de Democrito refert discrepantia ab iis, quae alii scriptores tradunt (p. 14, 13. 16, 1), ubi dubitandi certe locus est, a quonam error commissus sit, et quae de Aphrodisii (p. 57, 5) et Timaei (p. 63, 5) testimoniis monita sunt, suspicionem de Censorini errore aut neglegentia movent. Mirum id quoque est, Linum (p. 55, 16) post Heraclitum commemorari; nam illud quidem nimis subtile videtur, hac ratione indicari, Lini quae ferebantur carmina post Heracliti tempora esse composita. Neque scripsisset profecto (p. 18, 12): „quorum omnium consensus Euryphonem Gnidium non deterret id ipsum intrepide negantem,” si meminisset, Euryphonem **) antiquiorem fuisse, quam omnes fere auctores, quos nominaverat. Atque hic quidem apertum est, Censorinum maxime studio indulsisse, quod

*) Cf. adnotat. p. 6, 10. 9, 4. 14, 2. 55, 16. 69, 7. 70, 1, 18. Neque dubito, quin alia inveniri possint ex Varrone petita praeter ea, quae a me indicata sunt.

**) Eius mentionem facit ex Stobaeo Photius bibl. cod. 167 p. 115 Bk.

per totum libellum prae se fert, quaesita sermonis elegantia et rhetorico artificio hasce ex philologis commentariis delectas quaestiunculas (p. 4, 17) ita exornandi, ut dignae essent quae viro tantis eloquentiae laudibus celebrato (p. 41, 3) natalicii titulo mitti possent. Et longe sane distat haec elegantia, quae nobis quidem nimia videtur et affectata, ab grammatica exilitate, quam in fragmento supra allato animadvertere licet.

Hic Censorini libellus mutilatus legebatur iam in eo codice, ex quo omnes derivati sunt libri manuscripti, quos hodie habemus. Quamquam enim a nemine observatum est finem libro deesse, id tamen iis, quae p. 72 monita sunt, satis probatum est. Ita potest explicari, qui factum sit, ut alius cuiusdam scriptoris libellus in capite mutilus in omnibus codicibus tanquam pars cum Censorino coniunctus reperitur. E codice enim archetypo casu quodam exciderant folia aliquot, in quibus finis libri de die natali et initium alterius illius scriptum erat, quod librarii non animadverterunt, ut neque a primis editoribus intellectum est. Sed postquam Carrio fragmentum hoc separavit et ab alio auctore profectum esse pronuntiavit, nemo, puto, inventus est qui de hac re dubitaret praeter Barthium. Is enim olim se probaturum esse promisit (Advers. LI, 24. ad Claudian. Mamert. p. 340), Censorini hoc esse fragmentum *).

*) Breviter Bährri errorem noto, qui cum in historia litterarum Romanarum (II p. 465) recte a Carrione hoc frag-

Quantum desit initio et quanam res ibi tractatae sint non potest ex iis concludi, quae legimus p. 82, 8: „Poterat finem liber plenus omnibus necessariis iam videri consecutus,“ id tantum inde sequitur, deesse quaedam.

De auctore huius fragmenti et de tempore eius ne coniecturam quidem capere possum, neque de ea re certum iudicium habeo, quid hoc libro voluerit auctor, quanam sint necessaria illa, quibus plenum esse librum suum praedicat. Illud quoque mirum, quod, cum scriptor promiserit tantum se de numeris mensurisque pauca dicturum (p. 82, 11), hisce absolutis etiam de musica et metrica non monito lectore agat. Ceterum hoc fragmentum, quod misere corruptum in codd. legitur, praeter multa vulgaria atque inepta haud pauca tamen continet aliunde non nota, quae satis probant, scriptorem fontibus antiquioribus usum esse. Atque hic statim animum advertit consensus, quem inter huiusce libelli et scholiorum Germanici quasdam partes observamus (p. 76, 10. 80, 4). Qui consensus talis est, ut nisi alter ex altero descriptus est, uterque eodem certe fonte usus sit. Hoc ut magis verisimile habeam facit, quod scholiorum atque huius fragmenti auctor cum iis, quae utrique communia sunt, alia atque diversa coniungunt, id quod eo ducere videtur, ut uterque ex eodem uberiore

mentum a Censorini libro disiunctum esse indicasset, statim attulit Censorini fragmenta de metris et de geometria, ea scilicet, quae in hoc nostro fragmento leguntur.

fonte partim eadem partim diversa in usum suum vertisse putandus sit. Verum de hac re certi aliquid non potest proferri, antequam difficillima de scholiis Germanici eorumque auctore quaestio accuratius pertractata fuerit. Id quidem haud dubium esse videtur, quin scholia illa ex Graecis scholiis Arati tractata sint; sed quonam tempore id factum sit, id in hac scholiorum diuturno scholarum usu misere interpolatorum condicione haud facile diiudicari potest. Accedit huic causae, de qua agimus, alia quaedam difficultas. Nam ei scholiorum parti, cuius cum nostro scriptore consensum notavimus, nihil quod conferri possit legitur in Graecis Arati scholiis, et vero apographo, quod ad codicem Puteaneum scholiorum Germanici N. Heinsii manu factum bibliotheca regia Berolinensis servat, haec omnia desunt. Itaque horum origo magis etiam incerta esse videtur.

Quae sequuntur de geometria capita, ea ex Euclide translata sunt, ita quidem, ut cum aliis quibusdam versionibus non congruant, neque ex iis descripta esse possint.

Quae tum de musica traduntur, ea maximam partem ex antiquioribus fontibus hausta esse apparet. Probat hoc iam poetarum aliorumque scriptorum quorundam commemoratio, qui minus noti fuisse videntur, quam pro huius scriptoris doctrina. Tum illa quae de Rhythmonio, Hymenaeo, Periclymeno et Perimede (c. 10) et postea de Hypate, Mese atque Nele Musis (p. 90, 6), de Apolline (p. 90, 15) de eius et

Paramesae nymphae filio Lycoro (p. 91, 1) narrantur, quamvis inepta, tamen ad Graecos auctores referenda sunt, et fortasse Nicocrates ille (p. 87, 8) omnes hasce fabulas tradidit.

Denique quae de metrica disputantur ab antiquiore auctore petita esse, vel inde verisimile est, quod tragicorum antiquorum versus haud paucos hic solus servavit, neque scriptorem Luciano recentiorem adhibet. Eum auctorem Caesium Bassum esse Lachmannus suspicatur, qui alibi accuratius de hac re dicturus est.

Quod supra dixi, codices Censorini hodie superstites ex uno eodemque codice derivatos esse, id non eo solo, quod dixi, argumento constat, verum praeterquam quod codices in lectionibus lacunis atque interpolationibus prorsus fere consentiunt, omnes etiam folia quaedam in antiquo illo codice perverse disposita pravo hoc ordine descripta servarunt. Quod cum primum animadvertisset Carrio, maximam quidem partem recte transposuit, omnem vero confusionem nondum sustulit, quod nunc tandem factum est.

Etenim in codd. omnibus legitur

p. 14, 6 *visum est* * *quae dissensio* * *definite*
se scire Alcmaeon celt.

tum: p. 17, 7 *futurum* * *de confirmatione autem*
partus nihilo minus *

post quae statim sequuntur

p. 35, 9 *in prima hebdomade* — p. 46, 13 *frequentes*
deinde

p. 17, 8 *superest dicere* — p. 35, 9 *cognoscere datur*

quae excipiunt

p. 46, 14 *ait enim temporum* cett. usque ad finem. Iam illud recte intellexit Carrio, folia illa p. 35, 9 - 46, 13 et p. 17, 8 - 35, 9 transponenda esse, confusionisque causam haud improbabilem invenit in vv. *ait enim*; scripsit enim altero loco p. 35, 9: *cognoscere datur. ait enim in prima hebdomade*, altero autem p. 46, 13: *frequentes. At enim temporum*. Verum non perspexit, hac ratione rem nondum prorsus esse persanatam. Itaque primum verba *de confirmatione autem partus nihilo minus*, quae codd. p. 17, 7 contra sensum addunt, delevit, alterum autem locum p. 14, 6 qui ita in codd. legitur:

visum est. Quae dissensio definite se scire Alcmaeon confessus est, ratus neminem posse perspicere quid primum in infante formetur

ita emendasse sibi visus est, si vv. *quid primum in infante formetur* deleret, quasi lemma inutile, et pro vv. *quae dissensio* scriberet *quae disserens*. Haec quam sint futilia non opus est monere. Et illud quidem statim vidi, vv. *de confirmatione autem partus nihilo minus*, quae p. 17, 7 ferri non possunt, locum suum habere p. 14, 6 et retinenda esse vv. *quid primum in infante formetur*: sed molestiam mihi crearunt vv. *quae dissensio*, quibus quid faciendum esset assequi non potui. Tum vero docuit me Lachmannus haec verba pertinere ad p. 46, 13 et reponenda esse ubi Carrio haud recte *at enim* posuit. Et iam totius confusionis ratio aperta est.

Etenim vv. *ait enim* et *quae dissensio* cum initio *custodis* loco, quem typographi dicunt, imae paginae subscripta fuissent, ubi haec folia locum suum mutaverunt, iis quae praecedunt annexa sunt. Neque in hoc substitit confusio. Nam ita vv. *quae dissensio* in codd. inveniri deberent non p. 14, 6, sed p. 17, 7, ubi nunc leguntur vv. *de confirmatione autem partus nihilo minus*, quae rursus p. 14, 6 locum suum postulant. Haec igitur novo quodam errore inter se transposita sunt *).

Quae res cum certissima mihi videatur, non dubitavi scriptoris verba in rectum ordinem transposita exhibere. Utinam licuisset etiam lacunas permultas maiores minoresve, quibus Censorini liber deturpatus est, explere. At mihi potius longe plures lacunae indicandae erant, quam antea factum est ab editoribus, qui saepe eas aut non animadverterunt, aut incertis coniecturis explere conati sunt, a quibus prorsus abstinendum putavi, magnum asteriscorum numerum, quibus lacunas indicavi, nihil reveritus **). Contra neque interpolationes desunt a librariis temere

*) Cf. p. 34, 1 ubi D repetit ea, quae p. 32, 1 leguntur. Etiam p. 39, 7 versus unus transpositus est in codd., et p. 89, 5 aperte quaedam loco suo mota leguntur.

***) Cf. p. 11, 5. 36, 4. 39, 8. 46, 6. 47, 2; 4; 8. 49, 9. 52, 6; 17. 62, 20. Et in fragmento p. 88, 9. 94, 8. 95, 6. 99, 4. Quibusdam tamen locis ubi verbum unum certo restitui posse videbatur id addendum putavi, e. c. v. *quam* p. 3, 2. *sunt* p. 16, 7. 62, 19. *est* p. 16, 19. *et* p. 20, 11. 75, 10. 91, 2. *qui* p. 24, 14. *tubicine* p. 30, 1. *ludos* p. 49, 7. *quam* p. 58, 10. *numerant* p. 64, 12. *in* p. 77, 1. adde p. 83, 2. 84, 12; 13. 85, 9. 95, 8. 96, 16.

adiectae, quas ubi codd. nostri omnes agnoscunt, nolui remove, sed uncis tantum inclusi, quam rationem maior minorve diversis locis certitudo aut veri similitudo suadere videbatur *). Vel hic consensus docet, ut supra iam monui, eos codices qui nunc exstant ex eodem archetypo derivatos esse.

Codices vero, qui in notitiam meam venerunt, hi sunt.

Codex olim Coloniensis nunc in bibliotheca Darmstadiensi servatus, n. 166 catal. Hartzheimiani. Hic codex omnium antiquissimus scriptus est litteris uncialibus in membranis maximae formae seculo septimo. Post Consultum Fortunatianum atque Marium Victorinum legitur Censorinus cum fragmento foliis XXX (232-262). Librum pretiosum quam potui accuratissime contuli cum editione Lindenbrogii secunda a. 1642, quamquam postea vidi me in rebus orthographicis non omnia ea qua par erat diligentia enotasse. Neque supplevit hunc defectum altera eiusdem codicis collatio, quam non petenti postea misit Federus, a Walthero, bibliothecae secretario factam: sed tamen pergratum mihi hoc munus fuit, nam eius ope factum est, ut de lectione codicis nunquam dubitare possim, et affirmare audeam praeter orthographica quaedam omnes codicis lectiones adnotatas esse. Codice Coloniensi usus est Ludovicus Carrio, sed admodum negligenter, ita ut editio eius, quae Lu-

*) Cf. p. 3, 11. 10, 7. 12, 6. 37, 15. 38, 23. 42, 19.

tetiae a. 1583 prodiit, Lugduni a. 1593 repetita est, verba scriptoris longe minus emendata exhibeat, quam huius codicis ope fieri potuit. Quamvis enim typographus in excudendo libro admodum negligenter versatus sit, de qua re Carrio iure queritur (emendd. II, 1), ipse tamen neque accurate codicem excussit, cuius paucas tantum in fragmento lectiones protulit, neque scite corrupta emendavit. Longe diligentius hoc libro usus est Franciscus Modius, qui in novantiquis lectionibus totum fere Censorinum ad librum mire antiquum, quo in Ubiis ab eruditissimo et amicissimo Melch. Hittorpio theologo usus erat (ep. 35 et 82), recensuit *). Qui cum in permultis locis lectionem codicis restituendam esse recte viderit, non tamen hoc putavi adnotandum esse, sed iis tantum locis, ubi coniectura Censorinum tentavit, mentionem eius feci. Praeter eum etiam Ianus Guilielmus (verisim. III, 5. 6) et Stewechius (ad Veget. p. 221) hunc codicem commemorant. Longe diversus ab hoc est codex mstus Coloniensis, quem Casp. Barthius (adv. XVIII, 14) apud Ubios in possessione Michaelis Mascereii se vidisse et cum editione Merulae contulisse narrat. Quas ex hoc libro lectiones attulit in adversariis (XVIII, 14. XXVII, 19), eae cum mire a ceteris codicibus discrepent, suspicionem movent, fictum esse codicem a Barthio, quem a tali fraude haud alienum fuisse notum est.

*) V. novantt. lectt. ep. 6. 14. 27. 35. 42. 47. 56. 67. 82. 89. 125.

Proximum locum et antiquitate et bonitate possidet codex bibliothecae Vaticanae n. 4229 in membranis formae quadratae binis columnis optime scriptus seculo decimo, quem cum Gruberi editione a. 1810 contuli. Continentur hoc libro praeter Censorinum, qui primo loco scriptus est et cum fragmento XXXI folia complet, Praecepta artis musicae collecta ex Sex.... Aūg de musica. Sermo. Plauti Aulularia. Iulii Paridis epitome Valerii Maximi (v. Maii collect. nov. III p. XXI sqq.). Pomponii Melae de chorographia libri tres (v. Pressel. N. Rhein. Mus. II p. 153). In primo folio notatum est: *Emptum ex libris Card. Sirteti* *). Hic idem est, cui Aldus Manuccius, Pauli f., Aldi n., editionem suam Censorini, quae Venetiis a. 1581 prodiit, inscripsit. Neque tamen hoc codice usus est. Nam quod de se praedicat, *Contuli unum exemplar cum multis aliis, quae sunt apud me*, id adnotationes de editionibus antiquis intelligendum esse docent. Unus tantum „antiquus liber” codex manuscriptus esse videtur (m), is tamen diversus a codice Vaticano et longe inferioris notae. Manutius ipse autem quaedam haud male correxit, et permultas partim optimas coniecturas attulit Ioannis Cauchii **) quas nescio unde sumserit.

Codex Gorlicensis bibliothecae Milichianae, n.

*) Cf. Blumii Iter Italic. III p. 68. IV p. 276.

**) V. Burmann. ad Valesii emend. p. 117. Roth. ad Aemil. Probum p. 246.

144, charlaceus forma quadrata seculo XV scriptus, cuius varias lectiones accuratissime a se enotatas mecum communicavit Maur. Hauptius.

Codicis in bibliotheca Leidensi inter Vossianos historicos formae quadratae n. 11 servati, a recenti manu scripti, lectiones in editione Haverkampiana editae sunt. Eundem esse suspicor, cuius lectiones margini editionis adscriptae sunt, quae ex bibliotheca Uffenbachiana (v. bibl. Uffenb. III p. 36 n. 233) in Dorvillianam pervenit. Nam utriusque codicis lectiones saepissime inter se conspirant; ubi discrepare videntur, plerumque quidem ex altero lectiones adferuntur, de altero tacetur, ut fit in codicibus non accurate conlatis; non nisi rarissime ex utroque diversa lectio enotata est, qui error sane facilis est. Eidem editioni Ianssenius ab Almeloveen lectiones paucas codicis cuiusdam, tum suas et Iosephi Scaligeri coniecturas quasdam adscripsit *). Haec omnia transcripta sunt in exemplar editionis Lindenbrogianae secundae, quod in bibliotheca Hamburgensi exstat, cuius usum Christianus Petersen mihi concessit. Scaligeri emendationes descripsit G. I. Vossius, cuius exemplar bibliotheca Leidensis habet, v. Burmann. ad Valesii emend. p. 118, cl. Rutgers. lectt. Venus. c. 3.

Codicem Vaticanæ bibliothecae n. 4498, membranaceum, sec. XIII aut XIV, contuli accurate in

*) Fortasse ex hac editione petita sunt excerpta librorum scriptorum, quae Wesselingius habuit (obss. II, 13).

quattuor primis Censorini capitibus, deinde quibusdam locis inspexi.

Codicis Pithoeani quasdam lectiones in fragmento affert Carrio, sed in eo Censorini quoque librum fuisse docent Scaliger (de emend. temp. p. 50) idemque Carrio (emend. II, 1), quo loco cum de collatione Pithoeana loquatur, fortasse editio intelligenda est cum codice quodam conlata.

In bibliotheca Bernensi exstat exemplar editionis Mediolanensis a. 1503, quod manu Petri Danielis correctum et suppletum est, idque quantum videre licet e codice manu scripto. Eodem referenda videtur epistola quaedam Eliae Vineti ad P. Danielelem scripta, quae in codice eiusdem bibliothecae n. 141 inter alias centesima quadragesima quinta legitur.

„Bourdeaus le 20 Mars 1578. Monsieur, i'ai este fort ioieus, quand i'ai entendu par voz lettres que vostre Censorinus vous avoit este rendu. Pour ce que mon paquet demeuroit par les chemins plus qu'il ne deuoit, i'ai un temps eu bele peur, qu'il fust perdu. mais Dieu soit loué.”

Cum Vineti editio, qua uti non potui, anno 1568 iam prodierit, de secunda fortasse cogitavit et Danielis libro ad hanc adornandam usus est.

Denique commemorandi sunt duo codices, quorum alter Viennensis membranaceus, sec. XII scriptus, Censorini caput XIII continet, cuius lectiones intercedente amicissimo Schubartio mihi eno-

tavit Eichenfelderus. Alter Bernensis est membranaceus forma maxima scriptus anno MIII, qui ultimo folio habet fragmenti c. V–VIII, supra scripto titulo: *Ex libro Censorinoⁱ de geometrica*. Qui in errorem induxit Sinnerum (catal. I p. 297 sq. cf. Seebodii bibl. crit. a. 1829 n. 61), ut hoc ineditum fragmentum ex Censorini libro aliquo deperdito esse putaret. Varias lectiones ipse enotavi.

Post Carrionem a nullo editorum critica arte Censorinus tractatus est *). Lindenbrogius duabus editionibus a. 1624. 1642 enim ad explicandum scriptorem multa quidem corrasit, ad emendandum nihil contulit. in editione Cantabrigiensi a. 1695 nihil accessit praeter virorum quorundam doctorum coniectas coniecturas; in editione Haverkampiana a. 1743 variae lectiones codicis Leidensis tantum additae sunt; Goetzius (a. 1742. 1744) autem et Gruberus (a. 1805. 1810) verba scriptoris turpi negligentia depravarunt. I. A. M. Nagelii programma loca quaedam Censorini emendans, quod Altorfi a. 1759 Gruberus, a. 1729 excusum esse Schweigerus tradit, in Gruberi editione repetitum legitur.

*) Erycii Puteani editionem a. 1628, quam Fabricius et Schweigerus laudant, non vidi. Scripsit is anno 1642 ad G. I. Vossium: *Ausus amoenitatis causa etiam Censorini de die natali librum explicare* (G. I. Voss. epp. 345, II p. 260). G. Vossii filii emendationes in Valerium Flaccum et Censorinum propediem lucem visuras esse scribit a. 1637 pater (epp. 303 I p. 327), quod an factum sit nescio. Etiam Ianum Rutgersium de edendo Censorino cogitasse docet Casauboni ad eum epistola (840 p. 506): *In Seneca et Censorino nihil te possum adiuvere.*

In fragmento emendando operam posuit etiam Nunesius, cuius notae editae sunt a Schotto post observationes humanas. De metrica capita leguntur etiam apud Putschium (gramm. auct. ant. p. 2723 sqq.) et Gaisfordium (scriptores Lat. rei metr. p. 404 sqq.).

Qua via mihi incedendum esset non potuit dubium esse. Codices D et R enim soli auctoritatem habent; nam quamvis multis et foedis mendis inquinati sint, tamen si paucos locos excipias satis fideliter descripserunt librarii quod in codice archetypo legere sibi videbantur; quo factum est, ut plerumque etiam in vitiis vel prorsus consentiant, vel ita discrepent, ut communis erroris fons neminem fugere possit. Neque tamen R ex ipso D descriptus esse potest, ita ut uterque unius codicis loco haberi debeat. Nam D quamquam longe antiquior et ceteroquin egregius est, tamen a librario haud ita diligenter scriptus est, quin multa prave scripta habeat, quae in R emendate leguntur; contra codicis R librarius aliis in locis peccat, maxime omittendis vocabulis *), rarius interpolationibus addendis **). Ceteri codices parvi sunt momenti; nam praeter quam quod erroribus scatent, quales in recentioribus libris inveniri solent, haud raro librarii dum ea, quae non intellegunt, emendare conantur, ultro depravarunt. Quare si quando bonam lectionem habent, quam DR non

*) V. p. 5, 10. 36, 2. 42, 1. 62, 9; 10. At p. 52 D omittit v. patri, quod R agnoscit.

**) Cf. p. 5, 2. 42, 12.

praebent, haec non maiorem auctoritatem quam cuiusvis docti viri coniectura habet. Itaque ego scriptoris verba quam diligentissime ad codd. DR recensui, eorumque lectiones quantum quidem fieri potuit religiose servavi, iis autem locis, qui haud pauci sunt, ubi corrupti sunt, cauta emendatione vestigia eorum secutus verum invenire studui. Quodsi vel a me vel ab alio quodam emendatio certa facta erat, eam recipere non dubitavi, ut ea tamen, quae de coniectura reposita essent, litteris inclinatis exprimerentur. ubi nihil certi inveniri poterat lectioni codd. crucis signum praeposui. Si vero hac opera effectum est, ut integrior iam prodeat Censorinus — et certe longe diversus factus est ab eo, qui antea legebatur — id Caroli Lachmanni potissimum meritum est. Is enim non modo cum editurus essem Censorinum, multas atque egregias emendationes mecum communicavit, sed etiam plagularum corrigendarum munus in se suscepit, atque dum eo fungitur haud pauca rectius atque ego feceram constituit.

Verbis scriptoris ita emendatis subieci varietatem editionis Haverkampianae, ut statim appareret, quid in hac editione mutatum esset. In adnotatione autem varias lectiones codd. DR recensui omnes, ut sciens volensque nihil omitterem. Itaque si quid aliter nunc legitur atque in editione Haverkampiana exstat et nihil e codd. adnotatum est, pro certo habeto, in DR ita legi ut scriptum a me est. Reliquorum autem codicum lectiones non omnes adtuli, et initio quidem

pleniorum recensum dedi, ut de eorum indole facile iudicium ferri posset, postea pauciores tantum commemoravi. Itaque de hisce e silentio nihil concludi potest. Deinde emendationum auctores nominavi, et alias quoque a viris doctis prolatas coniecturas ex more attuli, neque tamen in confutandis inutilibus vel in commendandis iis, quas veras habui, sive a me sive ab alio profectae sunt, otio abutendum putavi, cum plerumque res aperta sit neque interprete egeat. Neque vero meum esse arbitratus sum, res, de quibus agit Censorinus, explicare, commo potius lectoris satisfactum esse duxi, si breviter adnotassem, unde accuratior notitia peti posset. Denique indicem addidi non omnium quidem verborum, quo in tali scriptore vix opus esse videbatur, sed qui maxime necessaria complecteretur.

CENSORINI
DE DIE NATALI LIBER
AD Q. CERELLIUM.

RECENSUS CODICUM.

- D. codex Darmstadiensis, olim Coloniensis, sec. VII.
- R. codex Vaticanus sec. X.
- g. codex Gorlicensis sec. XV.
- l. codex Leidensis.
- a. lectiones codicis ad marginem edit. Lindenbr. adscriptae.
- m. codex Manutii.
- r. codex Vaticanus sec. XIII aut XIV.
- d. codex Danielis.
- v. codex Viennensis sec. XII, cont. c. 13.

CENSORINI
DE DIE NATALI LIBER
AD Q. CERELLIUM.

I. **M**unera ex auro vel quae ex argento nitent, caelato opere nonnumquam *quam* materia cariora, ceteraque hoc genus blandimenta fortunae inhiant hi qui vulgo divites vocantur: te autem, Q. Cerelli, virtutis non minus
 5 quam pecuniarum divitem, id est vere divitem, ista non capiunt; non quod eorum possessionem vel etiam usum 2 a te omnino abieceris, sed quod sapientium disciplina formatus satis liquido conperisti huiusmodi sita in lubrico bona malave per se non esse, sed τῶν μέσων, hoc est
 10 bonorum malorumque media censi. Haec, ut comicus 3 ait [Terentius], perinde sunt ut illius est animus qui ea possidet; qui uti scit, ei bona, illi, qui

VARIETAS ED. HAVERCAMP.

2 opere quam materia 3 inhiat is qui vulgo dives vocatur
 6 earum 11 Terentius om.

ADNOTATIO.

Incipit liber Censorini ad Q. Cerellium R. Incipit liber aliud D. Censorinus de die natali ad Q. Cerellium l. Censorinus de natali die ad Quintum Cerellium foeliciter incipit ms Almelov.

1 caelata cod. apud Barth. Advv. XVIII, 14. 2 opere nonnumquam mat. DRglr. cariore m, ut voluit Hildebrand. ad Apul. I p. 118. ceteraque D. 3 inharint l, inhiarint a.

^{it} diues D. 4 vocati cod. apud Barth. l. l., qui con. vocari. Quinte Caerelli D. 6 earum Rl. 8 huiusmodi ita D (s eraso), R. 9 prae se cod. apud Barth. l. l. sed eras. D. 11 Terentius habent DRglr ms Almel. Cf. Ter. Heaut. I, 2, 21sq. proinde ra ut illius, a 2m. tullius, D. 12 possidetur r. qui om. r. bona esse g ms Alm. ut illi l. illi om. ag.

non utitur recte, mala. Igitur quoniam quisque non 4
 quanto plura possidet, sed quanto pauciora optat, tanto
 est locupletior, opes tibi in animo maximae, et eae qui-
 dem quae non modo bona generis humani praecedant,
 5 sed quae ad deorum immortalium aeternitatem penitus ac-
 cedant. quod enim Xenophon Socraticus dicit, nihil egere
 est deorum, quam minime autem proximum a deis. Quare 5
 cum dona pretiosa neque tibi per animi virtutem desint
 nec mihi per rei tenuitatem supersint, quodcumque hoc
 10 libri est meis opibus comparatum natalicium titulo tibi misi.
 In quo non, ut plerisque mos est, aut *ab ethica* parte 6
 philosophiae praecepta ad beate vivendum, quae tibi scri-
 berem, mutuatus sum, aut ex artibus rhetorum locos lau-
 dibus tuis celebrandis persecutus (ad id enim virtutum
 15 omnium fastigium ascendisti, ut cuncta ista, quae vel sa-
 pienter monentur vel facunde praedicantur, vita mori-
 busque superaveris), sed ex philologis commentariis quas-
 dam quaestiunculas delegi, quae congestae possint aliquan-
 tum volumen efficere. Idque a me docendi studio vel 7

3 quidem om. 9 neque 11 aut ex ethica 15 ista om.
 19 vel docendi

1 quoniam om. r. 3 maxime Dg, maximo l. ea quid. R
 (eraso e) glr. 4 possedant l, postcedant ms Alm. 5 paenitus D.
 6 quod etiam Cauchius. Cf. Seneca apocol. p. 248 ed. Bip. Quod
 tibi narro, ad XVI lapidem a Vienna natus est. Ovid. am. I,
 6, 23 sq. Muncker. ad Fulgent. p. 14. dixit g. Cf. Xen. mem.
 I, 6, 10. Diog. L. VI, 105. 7 a om. gl ms Alm. diis D.
 8 avum virt. con. Barth. I. l. 9 neque R. 10 operibus g.
 11 aut ex ethica parte (x add. a 2 m.) D, aut hic aparte R, aut hic
 aperte gr, aut hic apte ms Alm., aut hic apertae l. aut ex ethica
 parte em. Manut., Modius novant. lectt. ep. 67, I. Guilielmus
 verisim. III, 5. 13 mutatus g. locus D. 14 persecutus lms Alm.
 15 ista om. R. 16 monetur D. familiariter praedicantur glra.
 facundae D. 17 philol. cf. Lehrs de vocc. φιλόλογος, γραμ-
 ματικός, κριτικός. Regim. 1838 p. 4. Adde Vitruv. VI, pr. 4.
 VI, 7, 7. VIII, 3, 25. IX, pr. 17. 18 aliquantulum gm.

ostentandi voto non fieri praedico, ne in me, ut vetus
 adagium est, iure dicatur sus Minervam. Verum cum 8
 tuo conlatu scirem me plura didicisse, ne beneficiis tuis
 viderer ingratus, nostrorum veterum sanctissimorum ho-
 5 minum exempla sum secutus. Illi enim quod alimenta, 9
 patriam, lucem, se denique ipsos deorum dono habebant,
 ex omnibus aliquid deis sacrabant, magis adeo ut se gra-
 tos approbarent quam quod deos arbitrarentur hoc indi-
 gere. itaque cum perceperant fruges, antequam vesceren- 10
 10 tur deis libare instituerunt, et cum agros atque urbes deo-
 rum munere possiderent, partem quandam templis sacel-
 lisque, ubi eos colerent, dicaverunt: quidam etiam pro
 cetera corporis bona valetudine erinem deo sacrum pas-
 cebant. Ita ego, a quo plura in litteris percepi, tibi haec 11
 15 exigua reddo libamina.

II. Nunc quoniam liber de die natali inscribitur, a 1
 votis auspicia sumantur. Itaque hunc diem, quod ait
 Persius, numerameliore lapillo, idque quam sae-

2 Cum vero 8 deos iis arb. ind. 13 cet. bona corp. val.
 16 quon. de die nat. liber

1 fieri non praedico D. 2 adgagium D, elogium Rlrms Alm.,
 eloquium g. Elogium tristem sententiam paucis comprehensam
 significat, praesertim apud scriptores senioris aetatis. v. Muncker.
 ad Fulgent. I, 1. Vales. ad Ann. Marc. XIV, 5, 5. Brisson. de
 vv. sign. s. v. est om. gr. sus Minervam docere R, s. M.
 docet ira, sus Minerva docet g. De proverbio v. intpp. Theocr.
 V, 23. Fest. s. v. sus Minervam. vero cum D. vero om. Rglr.
 3 collato senem ms Alm. sentirem l. plura cf. I, 11. 4 no-
 strum la. 5 qui al. ms Alm. 6 primam g, pateram ms Alm.
 sedenque g. dono deorum Rg. 7 deis om. l. sacrificabant
 r. se gregatos D. 8 quam qui g. quod diis (in ras.)
 hoc arbitraretur indeg. D. 9 perceperint r. antequam
 lms Alm. nascerentur g. 10 deorum munere om. R.
 12 dicavere glrms Alm. 16 scribitur la. 17 notis r. sumatur
 D. hodie diem ms apud Barth. Advv. XVIII, 14. 18 Per-
 sius cf. II, 1 sq. munera g.

pissime facias exopto, et, quod idem subiungit, funde merum genio.

Hic forsitan quis quaerat quid causae sit ut merum 2 fundendum genio, non hostia faciendum putaverit. quod 5 scilicet, ut Varro testatur in eo libro cui titulus est Atticus et est de numeris, id moris institutique maiores nostri tenuerunt, ut, cum die natali munus annale genio solverent, manum a caede ac sanguine abstinerent, ne die qua ipsi lucem accepissent aliis demerent. denique 3 10 Deli ad Apollinis genitoris aram, ut Timaeus auctor est, nemo hostiam caedit. Illud etiam in hoc die observandum, quod genio factum neminem oportet ante gustare quam eum qui fecerit.

Sed et hoc a quibusdam saepe quaesitum solvendum 15 videtur, qui sit genius, curve eum potissimum suo quisque natali veneremur. III. Genius est deus, cuius in tutela ut quisque natus est vivit. Hic sive quod ut ge- 4 hostiam faciendam 15 quid sit

1 et exopto g. at quod ms apud Barth. l. l. 3 hinc cod. apud Barth. l. l. quaeret lms Almel., queret g. 4 hostia faciendum codd., Vinet. idque reponi iusserunt Iuret. ad Symm. epp. VII, 27. Herald. ad Mart. VIII, 4. Tennul. ad Frontin. IV, 7, 44. Wesseling. obs. II, 13. hostiam feriendam alii libri apud Manut. 5 articulus glms Almel. 6 de muneribus Manut. Augustin. de gramm. p. 2008: Hoc Varro distinxit in libris numerorum. Sed Varronis librum disciplinarum V de eadem re laudant Gell. X, 1, 6. Non. p. 435 s. v. quartum. motis g. 7 tenuerint Carrio, tentaverunt g. annali g, annales r, annuale la. 8 et sang. g. 9 qua luc. ipsi l. alii dem. D. Ceterum cf. Hertzberg de diis Rom. patr. p. 24. H. Peerlkamp. ad Hor. p. 420 sqq. 10 genitoris quidam apud Manut. Timaeus fr. 79. cf. H. Iunii anim. I, 21. Müller. Dor. I p. 327. Hoeck. Kreta II p. 138. Ceterum haec quoque a Varrone petita esse demonstrat Serv. ad Virg. Aen. III, 85. 11 illud D. et in h. d. r. in om. m. 12 quod quo gen. f. con. Barth. l. l. facta Manut. oporteat Manut. 14 et om. r. solvendum om. l. 15 qui D: quid ceteri. 16 veneretur glra. deus suus, c. i. t. quisque ut n. e. cod. apud Barth. l. l. 17 generemur gla.

namur curat, sive quod una genitur nobiscum, sive etiam quod nos genitos suscipit ac tutatur, certe a genendo genius appellatur. Eundem esse genium et larem multi² veteres memoriae prodiderunt, in quis etiam Granius⁵ Flaccus in libro quem ad Caesarem de indigitamentis scriptum reliquit. Hunc in nos maximam quin immo omnem habere potestatem creditum est. Nonnulli binos³ genios in his duntaxat domibus quae essent maritae colendos putaverunt: Euclides autem Socraticus duplicem¹⁰ omnibus omnino nobis genium dicit adpositum, quam rem apud Lucilium in libro satirarum XVI licet cognoscere. Genio igitur potissimum per omnem aetatem quotannis sacrificamus, quamquam non solum hic, sed et alii sunt⁴ praeterea dei complures hominum vitam pro sua quisque¹⁵ portione adminiculantes, quos volentem cognoscere indigitamentorum libri satis edocebunt. Sed omnes hi semel in unoquoque homine numinum suorum effectum repraesentant, quocirca non per omne vitae spatium novis religionibus arcessuntur: genius autem ita nobis adsiduus⁵ observator adpositus est, ut ne puncto quidem temporis

2 tuetur 8 iis 11 nono

1 *gignitur* gla. 2 *suscepit* DR, *suscipiat* gla. *suscipit* Carrio. *tuetur* DR gla. *tuetur* Carrio. *gignendo* gl, *genendo* DR ut voluerunt Stewech. in Apul. p. 172. Meurs. crit. Arnob. app. IV p. 139. 3 *est appellatus* la. 4 *Gravius* D, C. gl, *Granius* R ut emend. Manut. Cf. intpp. Arnob. III, 31. Petersen de orig. hist. Rom. p. 22 sq. 6 *reliquid* D. 8 *maritae* cf. Liv. XXVII, 31, 5. *colendae* la. 9 *putavere* gl, *potaverunt* D. 10 *nobis* om. l. *qua.re.* (bis eraso m) D. 11 *satyr.* D. 13 *solus* l. *sint* la. 15 *adminiculares* g. *hominum-admin.* om. la. *volentes* la. 16 *indig. libri* cf. Ambrosch, üb. d. Religionsbücher d. Römer. Bonn. 1843. *satis se docebunt* D. *edocabant* g. 17 *munerum* a, *numerus* l. 18 *annuis relig.* e cod. Barth. Advv. XVIII, 14. *nobis* D. 19 *accersuntur* l.

longius abscedat, sed ab utero matris acceptos ad extremum vitae diem comitetur. Sed cum singuli homines suos tantummodo proprios colant natales, ego tamen duplici quotannis officio huiusce religionis adstringor: nam 6
 5 cum ex te tuaque amicitia honorem dignitatem decus atque praesidium, cuncta denique vitae praemia recipiam, nefas arbitror, si diem tuum, qui te mihi in hanc lucem edidit, meo illo proprio negligentius celebravero: ille enim mihi vitam, hic vitæ fructum atque ornamentum pepe-
 10 rerunt.

IV. Quoniam aetas a die natali initium sumit sunt-1
 que ante hunc diem multa quae ad hominum pertinent originem, non alienum videtur de his prius dicere quae sunt natura priora. Igitur quae veteribus de origine hu-
 15 mana fuerunt opiniones, ex his quasdam breviter exponam.

Prima et generalis quaestio inter antiquos sapien-2
 tia studiosos versata est, quod, cum constet homines singulos ex parentum seminibus procreatos successione
 prolis multa saecula propagare, alii semper homines fuisse
 20 nec umquam nisi ex hominibus natos atque eorum ge-

1 exceptos 8 fructum vitae peperit 11 At quon. 13 dicere prius 15 fuerint quaedam

1 *a*^dceptos D, *ad*ceptos R. *exceptos* Manut. *ad cereos et extr.* coni. Lachmann. 2 *cum frugali* l. 3 *suos immo pr. l. celebrent nat. m. ego tum ga.* 4 *regionis D. astringor Rg. hanc quom gla.* 6 *adque D. pretia Cauchius.* 8 *necleg. D, necleg. R.* 9 *hic om. g. adque D.* 11 *qm̄ D. sunt- quae D, finitque la.* 12 *diem om. cod. apud Barth. Adv. XXVII, 19.* 13 *ab his dic. pr. g. quaerere primum m.* 14 *de natura hum. ag.* 15 *fuerint DRgl. quaedam DRgl: quasdam corr. Lachmann., et ita cod. apud Barth. l. l. ex his quaedam om. m. brevians cod. apud Barth. l. l.* 17 *constat g.* 18 *esse procr. g. successioneque Manut. suffectione prolis coni. Hildebrand. ad Apul. II p. 123.* 20 *nec nunquam ex voluit Fuhr. ad Dicaearch. p. 23.*

neri caput exordiumque nullum extitisse arbitrati sunt, alii vero fuisse tempus cum homines non essent, et his ortum aliquem principiumque natura tributum. Sed prior 3 illa sententia, qua semper humanum genus fuisse creditur, auctores habet Pythagoran Samium et Ocellum Lucanum et Archytan Tarentinum omnesque adeo Pythagoricos. sed et Plato Atheniensis et Xenocrates et Dicaearchus Messenius itemque antiquae academiae philosophi non aliud videntur opinati, Aristoteles quoque Stagiritis et Theophrastus multique praeterea non ignobiles peripatetici idem scripserunt. Eius quaeri exemplo dicunt, quod negant omnino posse reperiri, avesne ante an ova generata sint, cum et ovum sine ave et avis sine ovo gigni non possit. itaque et omnium, quae in sempiterno 4 isto mundo semper fuerunt futuraeque sunt, aiunt principium fuisse nullum, sed orbem esse quendam generantium nascentiumque, in quo uniuscuiusque geniti initium

3 aliquando 11 eiusque rei exempla

1 capud D. exordiumque glossema habet Fuhr. l. l. 3 aliquando l (?aliquem a.) 4 quae D. quae s. credit m. Cf. Varro R. R. II, 1, 3. 5 Phyt. R. Occeium DR, cocceium g, cecium r, cecrium la. Ocellum rest. Th. Canter. Var. lectt. I, 17. Menag. ad Diog. L. VIII, 80. hist. mul. phil. 101. Cf. Ocell. Luc. de univ. c. 3. cl. Philone de aet. mundi p. 489 M. 6 Adrenytan D, Architam Rg. ab eo a. Pyth. Cf. Beckmann

de Pythag. rell. p. 2 sq. 7 Athenienses D. Pl. et Xen. Athenienses cod. apud Barth. l. l. Cf. Plato legg. VI p. 781 E. sq. Dicaearchus in libro de interitu, v. Osann. Beitr. II p. 57 sqq. 8 item ant. gl. 9 opinari m. Aristotelis D, Aristotelis R. stagiritis D. 10 theoprastus R. Cf. Osann. l. l. p. 62 sqq. 11 peripatecici D. scribserunt D. eiusque rei exempla codd., quod correxerit Lachmann. 12 qui negant a. negant non posse gla. repper. DR. avesni ante aves ova l.

13 genera sint D. Ceterum cf. Plut. Symp. II, 3, 2 sqq. Macrob. Sat. VII, 16, ubi haec quaestio agitur. 15 que in ras. a 2m. D. 16 quaedam D. 17 uniusquisque D.

simul et finis esse videatur. Qui autem homines aliquos 5
 primigenios divinitus naturave factos crederent multi fue-
 runt, sed aliter atque aliter *in* hac existimatione versati.
 Nam ut mittam, quod fabulares poetarum historiae ferunt, 6
 5 homines primos aut Promethei molli luto esse formatos
 aut Deucalionis Pyrrhaeque duris lapidibus esse natos
 [Verg. Hinc lapides Pyrrhae iactos, Saturnia
 regna, et alibi: Quo tempore primum Deucalion
 vacuum lapides iactavit in orbem], quidam ex ip-
 10 sis sapientiae professoribus nescio an magis monstruosas,
 certe non minus incredibiles rationum suarum proferunt
 opiniones. Anaximander Milesius videri sibi ex aqua ter- 7
 raque calefactis exortos esse sive pisces seu piscibus si-
 millima animalia, in his homines concrevisse, fetusque ad
 15 pubertatem intus retentos tunc demum ruptis illis viros
 mulieresque qui iam se alere possent processisse. Em-
 pedocles autem egregio suo carmine, quod eiusmodi esse
 praedicat Lucretius, ut vix humana videatur stirpe
 creatus, tale quiddam confirmat. primo membra sin- 8

3 aestimatione 4 omittam 7—9 Verg. — orbem *om.*
 10 monstrosas 13 sive p. sive p. 15 tum 16 se iam

2 primigenitos ga. ve om. gla. 3 alter atque alter D.
 in om. DRgla. quod tamen deesse nequit. aestuatione cod.
 apud Barth. Advv. XXVII, 19. 4 ut omittam D, et mittam g.
 quae fab. ga. 5 furmatos D. 6 enatos (ras.) D.
 7—9 Verg. — in orbem habent DRgr. unde homines nati durum
 genus add. l. A glossatore addita esse vidit Modius lectt. novant.
 ep. 67 et Vinetus, om. Carrio. 11 rat. furiosarum codex apud
 Barth. l. l. qui inde coni. rat. sutarum. 12 Anax. cf. Plut.
 sympos. VIII, 8. Euseb. pr. ev. I, 8. 13 coalefactis Meurs.
 ex. crit. II, 23. similia gl. 14 fetusque (a2m.)D. et usque
 Meurs. l. l. 15 puertatem D. rupt. iliis Meurs. l. l. viros
 (a2m.)D. 16 Emped. cf. Karsten. Emped. p. 445. 18 Lu-
 cret. I, 734.

gula ex terra quasi praegnate passim edita deinde coisse et effecisse solidi hominis materiam igni simul et umore permixtam. Cetera quid necesse est persequi, quae non capiant similitudinem veritatis? Haec eadem opinio etiam
 5 in Parmenide Veliensi * * fuit pauculis exceptis ab Empedocle dissensisse, Democrito vero Abderitae ex aqua 9 limoque primum visum esse homines procreatos. Nec longe secus Epicurus: is enim credidit limo calefacto uteros nescio quos radicibus terrae cohaerentes primum in-
 10 crevisse et infantibus ex se editis ingenitum lactis umorem natura ministrante praebuisse, quos ita educatos et adultos genus hominum propagasse. Zenon Citieus, stoi-
 cae sectae conditor, principium humano generi ex novo mundo constitutum putavit, primosque homines ex solo

1 praegnante 2 humori 5 vel in Ste* fuit 6 dissensus
 7 visum est 12 Citieus

1 *pregnate* D. cf. Faern. ad Ter. Hec. IV, 4, 18. Wagner. orth. Verg. p. 465 sq. Adde Front. ad M. Caes. IV, 6 p. 104: *maenas bene praegnatis. praegnante* Rgl. 2 *hominis soli g. umori*

DR, *humori* gl. 3 *pros. la.* 5 *Parmenide vel in s. te fuit* D (ras.), *vel in sterte fuit* Rgl, *vel in crate fuit r. Parmenide Eleate fuit* em. Scaliger. P. *Veliate fuit* I. Rutgers. VV. LL. V, 14. P. *Veliensi fuit* Nagel. in progr. Altorf. 1754. *Parm. vel in Zenone aut Parm. et Veliate Zenone* Lipsius *physiol. stoic. III, 4. Parmenide Melissove fuit* Meurs. ex. cr. II, 6. *Parmenide gellio stabone fuit* cod. apud Barth. Advv. XXVII, 19, unde ed. Cant. effecit *Parm. Veliate et Stratone fuit.* Et *Veliensi* quidem proxime videtur ad verum accedere, sed aliud quoque nomen additum fuisse puto. Praeterea alia excidisse documento est, quod v. 6 *dissensisse* et v. 7 *visum esse* D (*dissensisse*) Rglra exhibent, quod temere in *dissensus*, quale participium non nisi ex h. l. affertur, et *visum est* mutarunt. *paucis* l. 8 *longi (i in ras.)* D. *Epic.* cf. Lucr. V, 803 sqq. *calefacto* D. 9 *coh. prim. om. gla, primum adhaerentes m.* 10 *ingenium* DRgl: em. Manut. *umore* DR, *humore* ga: *humorem* Manut. 12 *Zenon ticietius* D. *ticietius* R, *ticietius g, titretius a.* 13 *humani generis l. nonovo* D.

adminiculo divini ignis, id est dei providentia, genitos. Denique etiam vulgo creditum est, ut plerique genealogiae auctores sunt, quarundam gentium, quae ex adventicia stirpe non sint, principes terrigenas esse, ut in Attica et Arcadia Thessaliaque, eosque autochthonas vocitarunt. In Italia [poeta cecinit] Nymphas indigenasque Faunos nemora quaedam tenuisse non difficile rudis antiquorum credulitas recepit. Nunc vero eo licentiae poetica processit libido, ut vix auditu ferenda confingant, post hominum memoriam progeneratis iam gentibus et urbibus conditis homines e terra diversis modis editos, ut in Attica fertur regione Erichthonius ex Vulcani semine humo exortus, et in Colchide vel Boeotia consitis anguis dentibus armati spartoe, e quibus mutua caede inter se necatis pauci superasse traduntur, qui in conditu Thebarum Cadmo fuerint adiumento, nec non in agro Tarqui-

2 genealogiae 5 *αὐτόχθονας* vocitari: ut in Italia poeta cecinit 8 poeticae 9 libido 12 Vulcani 13 vel in Boe. 14 armati partus

1 ignis et dei m. 2 genealogiae DRgl, *genio logice* cod. apud Barth. l. l. Emend. Lachmann., cf. *spartoe* 4, 12. *studiodromoe* 14, 5. *crisimoe* 14, 9. *proselenoe* 19, 5. 3 *adducticia* la. 4 *sunt g. terrigin. R. terrigenasque g.* 5 *autocth.* DR, *auctoton. g. aucthon. l. vocitari ut* DRg, *vocari ut la. vocitarunt* Lachmann. 6 *poeta cecinit*, quod in codd. exstat, a sciolo adiectum esse, qui notare voluit respicere Censorinum Vergil. Aen. VIII, 314, intellexit Modius lectt. novant. ep. 56. *In Italia, ut poeta cec.* transposuit Barth. advv. XV, 9. *symph. D. N. indigetes Faunosque con.* Cauchius. 7 *difficiles* la, *difficilis* gm. non rud. g. 8 *hinc vero* con. Lachmann. *poeticae* DRgl. corr. Manut. 9 *conf..ingant* (ras.) D. *confingat* Manut. 12 *Ericethonius* D. 13 *homo* Rgl. *vel in Boeot.* glm. Solet secundo loco omittere praepositionem Censorinus, cf. 5, 2. 11, 12. 12, 4. 17, 4. 22, 12. 14 *armati spartotoe* DR, *armatis spartotoe* g, *armatis portator* l, *armati patuere* r. Emend. I. Guilielmus verisim. III, 5. Carrio. *mut. inter se caede* gl. 15 *condita* edd. vett. def. Meurs. crit. Arnob. IV, 10. 16 *fuerunt* gl.

niensi puer dicitur divinus exoratus nomine Tages, qui disciplinam cecinerit extispicii, quam lucumones tum Etruriae potentes exscripserunt.

V. Hactenus de prima hominum origine: ceterum 1
5 quod ad praesentes nostros pertinet natales eorumque
initia, quam potero compendio dicam.

Igitur semen unde exeat inter sapientiae professores 2
non constat. Parmenides enim tum ex dextris tum lae-
vis partibus oriri putavit. Hipponi vero Metapontino sive,
10 ut Aristoxenus auctor est, Samio ex medullis profluere
semen videtur, idque eo probari, quod post admissionem
pecudum si quis mares interimat, medullas utpote ex-
hastas non reperiat. Sed hanc opinionem nonnulli refel-
lunt, ut Anaxagoras Democritus et Alcmaeon Crotonia-
15 tes: hi enim post *gregum* contentionem non medullis 3

1 divinitus 5 quae ad pertinent 8 tum e laevis 9 de-
rivari 12 quis qui mares sunt perimat

1 divinitus DRgl. Emend. Lachmann. exoratus DR (in marg.
exortus), exortus l. okoitus g. Emend. I. Guilielmus veris. III, 5.
2 auspicii m. lucum honestum Etr. Rgr. lucani honestum la.
3 Etruriis gla. portentis la. exscribserunt D, scripserunt gm,
4 hominis la. 5 quod DRl. quoad a. quae Carrio. perti-
net g, pertinent DR, allinet la. 6 quo pot. m. quam — dic.

om. I. 9 adri D, adiri R, adoriri gl, oriri ed. Rostoch. id
oriri coni. Manut. Hypp. DR. Bergkiius, qui de Hippone egit
(comm. de rell. com. Att. ant. p. 164 sqq.), probavit hunc esse
Censorini errorem, qui Hipponem Rheginum cum Hippaso Me-
tapontino confuderit, l. l. p. 178 sq. vero et Met. D. 12 pe-

codum D. quis maresint perim. D, quis mares sunt perim. R,
quis mares perim. gl. quis mares statim perim. coni. Lachmann.
13 reperiet l. 14 Algemeon D. cf. Unna in Peterseni hist.
phil. Stud. p. 41 sqq. Kriche Forschg. p. 68 sqq. 15 grae-
cam contentionem DRgl. crebram coitionem em. Manut. crebram
contentionem aut crebram conventionem Gruter. susp. IV, 12.
gregum contentionem aut gregum tentionem Guilielmus verisim.
III, 6. συνοσίαν Scioppius susp. lectt. I, 8. contentam initionem
e cod. Barth. advv. XV, 9. Horum nihil probabile.

modo verum et adipe multaque carne mares exhauriri
respondent. Illud quoque ambiguum facit inter auctores 4
opinionem, utrumne ex patris tantummodo semine par-
tus nascatur, ut Diogenes et Hippon stoicique scripserunt,
5 an etiam ex matris, quod Anaxagorae et Alcmaeoni nec
non Parmenidi Empedoclique et Epicuro visum est.

De conformatione autem partus nihilo minus definite 5
se scire Alcmaeon confessus est, ratus neminem posse
perspicere quid primum in infante formetur. VI. Em- 1
pedocles, quem in hoc Aristoteles secutus est, ante om-
nia cor iudicavit increscere, quod hominis vitam maxime
contineat; Hippon vero caput, in quo est animi princi-
pale; Democritus alvum cum capite, quae plurimum ha-
bent ex inani; Anaxagoras cerebrum, unde omnes sunt
15 sensus. Diogenes Apolloniates ex umore primum car-
nem fieri existimavit, tum ex carne ossa nervosque et

7 sq. Quae disserens non definite se scire Alm., omissis de
conformatione — minus. 9 quid — formetur om.

1 adipem D. 2 illud cf. Plut. de plac. phil. V, 5. Galen.
phil. 31. Varronem de hac re affert Lactant. de opif. dei 12.
4 Diogenis D. Hypp. DR. sthoic. DR. 6 Emped. D.
Epicoro D. 6 sqq. visum est quae dissensio definite se sc. DR,
visum quae dissensio diffinito se sc. ga, visum quae dissensio definit
se sc. l, omissis de conf. a. p. nih. min., quae in fine c. 6 post
futurum add. DRgrms. Almel., cum huc pertineant, quae dis-
sensio autem ad c. 17, 10. De qua confusione v. prolegg.
7 confirmatione DRgrms Almel. partus In nih. g. hoc est Inci-
pit, quia priora pro lemme habuit librarius. nihilo minus h. e.
nequaquam, cf. Prisc. XVIII p. 1196: „Nostri quoque frequen-
ter duplici abnegatione utuntur pro simplici, ut nihilominus pro
non,” et quae exempla e Dig. et Cod. afferunt Brisson. de vv. signif.
s. v. Duker. de lat. Ictt. p. 366. 9 prosp. gla. quid — for-
metur ut lemma Rga. De re cf. Plut. pl. ph. V, 17. Gal. 33.
Emped. cf. Karsten Emp. p. 475. 10 Arist. de partt. anim.
III, 4. gen. an. II, 6. resp. 8. 13 Democr. Plut. de am. prol.
p. 495: ὁ γὰρ ὀμφαλὸς πρῶτον ἐν μήτρῳσιν, ὡς φησι Δημό-
κριτος — ἐμφύεται. plurimum D. 14 ex anima Almelov.
15 apolliniates DR, appollonites g.

ceteras partes enasci. at stoici una totum infantem figu- 2
rari dixerunt, ut una nascitur aliturque. Sunt qui id opi-
nentur ipsa fieri natura, ut Aristoteles atque Epicurus;
sunt qui potentia spiritus semen comitantis, ut stoici ferme
5 universi: sunt qui aethereum calorem inesse arbitrantur,
qui membra disponat, Anaxagoran secuti.

Utcumque tamen formatus infans quemadmodum in 3
matris utero alatur, duplex opinio est. Anaxagorae enim
ceterisque conpluribus per umbilicum cibus administrari
10 videtur. at Diogenes et Hippon existimarunt esse in alvo
prominens quiddam, quod infans ore adprehendat *et* ex eo
alimentum ita trahat ut cum editus est ex matris uberibus.

Ceterum ut mares feminaeve nascantur quid causae 4
esset, varie ab iisdem philosophis proditum est. Nam ex
15 quo parente seminis amplius fuit, eius sexum repraesentari
dixit Alcmaeon. ex seminibus autem tenuioribus fe-
minas, ex densioribus mares fieri Hippon adfirmat. utrius 5
vero parentis principium sedem prius occupaverit, eius

3 fieri ipsa 5 arbitrentur 11 appr. ex eoque al. 13 causae

2 ut om. D. nascatur alaturq. gl, nasci alique m.
3 fieri ipsa nat. D. Epicurus D. 5 univerti DR. arbitran-
tur D(a in ras.)R. 7 utc. cf. Plut. pl. ph. V, 16. Galen. 33.
10 existimauē g, existimare la. 11 permanens m. et
om. DRgl. 13 cet. cf. Plut. plac. ph. V, 7. Galen. 32.
causae D. 14 variae D. hisdem D. 18 parentis seminum
sedem aut parentis principii sedem coni. A. de Rooy coni. critt.
add. ad p. 98. anim. critt. p. 181. par. prolubium (s. proflu-
vium) sedem aut parentis semen sed. coni. Hildebrand. ad Apul.
I p. 936. scilicet vett. quaedam edd. principium omittunt, quod
omnes codd. habent. Principium videtur esse semen, ex quo
tanquam principio corpus oritur. Conferri potest Caelius Au-
relian. acut. I, 14, qui de Asclepiade Primordia, inquit, corpo-
ris primo constituerat atomos. Utrunque Gr. ἀρχή respondet,
cf. ἡ ἀρχὴ τῆς γεννητικῆς κινήσεως apud Arist. de gen. an.
IV, 4. Plut. pl. ph. V, 8. Paulo aliter principia, ex quibus nostra
corpora sint, vocat Celsus I pr. p. 4 Targ. Varro ap. sch. Luc.
VII, 8. Ceterum de Democr. alia tradit Arist. de gen. an. p. 764, 10.

reddi naturam Democritus retulit: at inter se certare
 feminae et maris, et penes utrum victoria sit, eius habi-
 tum referri, auctor est Parmenides. ex dextris partibus 6
 profuso semine mares gigni, at e laevis feminas, Anaxa-
 5 goras Empedoclesque consentiunt; quorum opiniones, ut
 de hac specie congruae, ita de similitudine liberorum
 dispariles sunt. Super qua re Empedocles disputata rati-
 one talia profatur. si par calor in parentum seminibus 7
 fuit, patri similem marem procreari; si frigus, feminam
 10 matri similem. quodsi patris calidius erit et frigidius ma-
 tris, puerum fore qui matris vultum repraesentet: at si
 calidius matris, patris autem fuerit frigidius, puellam futu-
 turam quae patris reddat similitudinem. Anaxagoras au- 8
 tem eius parentis faciem referre liberos iudicavit, qui se-
 15 minis amplius contulisset. ceterum Parmenidis sententia
 est, cum dexteræ partes semina dederint, tunc filios esse
 patri consimiles, cum laevæ, tunc matri.

Sequitur de geminis, qui ut aliquando nascantur modo 9
 seminis fieri Hippon ratus est: id enim cum amplius est

2 feminas et mares 3 et e dext. 7 sunt dispariles Empedoclis
 ratio talis profertur 9 fuerit 10 calidum frigidum
 12 calidum frigidum 18 vero de gem.

1 retulit D, det. la. 2 feminae DR, feminas gl. Parmen. ver-
 sus latine conversos servavit Cael. Aurel. chr. IV, 9. mares codd.
 paenes D. 3 et dextr. DR, ex d. gla. 5 Emped. cf. Kar-
 sten Emp. p. 469 sq. 7 sunt om. DRgl, quod vulgo ante disp.
 additur. Cf. Plut. pl. phil. V, 11. Galen. 32. Empedocles DR.
 Cf. Karsten l. l. p. 471 sqq. • ratione talis profertur DRgl.
 Emend. Lachmann. Empedoclis disputatio talis profertur em.
 Meursius ex. cr. II, 23. 9 frigidus DRgl. frigus Carrio.
 10 et 12 calidus—frigidus—calidus—frigidus DRgl. calidum
 —frigidum Carrio. 12 si erit fr. gla. 15 sententia D. Gal-
 len. ad Hipp. epid. t. XVII A p. 1002. 16 semina om. gla.
 18 Seq. vero gl. Plut. pl. ph. V, 10. Galen. 32. Sen. benef. VIII, 1.
 19 ratus id om. est DRgl. add. Carrio.

quam uni satis fuit, bifariam diduci. Id ipsum ferme 10
Empedocles videtur sensisse: nam causas quidem cur di-
videretur non posuit, partiri tantummodo ait, et si utrum-
que sedes aequae calidas occupaverit, utrumque marem
5 nasci, si frigidam aequae, utramque feminam, si vero alter-
rum calidiorem, alterum frigidiorum, dispari sexu par-
tum futurum.

VII. Superest dicere de temporibus quibus partus 1
soleant esse ad nascendum maturi; qui locus eo mihi
10 cura maiore tractandus est, quod quaedam necesse est
de astrologia musicaque et arithmetica attingere.

Iam primum quoto post conceptionem mense infan- 2
tes edi soleant, frequenter inter veteres agitatum nondum
convenit. Hippon Metapontinus a septimo ad decimum
15 mensem nasci posse existimavit. nam septimo partum
iam esse maturum eo quod in omnibus numerus septe-
narius plurimum possit, siquidem septem formemur men-
sibus, additisque alteris recti consistere incipiamus, et
post septimum mensem dentes nobis innascantur, iidem-
20 que post septimum cadant annum, quarto decimo autem
pubescere soleamus. sed hanc a septem mensibus inci- 3

1 fuerit 3 posuit, tantummodo et om. 11 musica et
19 septem menses

1 quam quod uni em. Cauchius. fuit DR. deduci DRg.
3 partim tant. DR, partium tant. gla. partum edd. vett. parti-
tum coni. Manut. partim om. Carrio. et si DRgla. et om.
Carrio. 5 frigidam utrumque feminas g. 7 Post futurum
in DRgr ms Almel. adduntur haec, De confirmatione autem partus
nihilominus, cf. c. 6, 1. Tunc sequuntur illa, in prima hebdomade
etc., quae leguntur c. 14, 7 usque ad c. 17, 10 nocte frequentes,
quae excipit c. 7, 1 superest etc. Cf. prolegg. 8 de temp.
cf. Plut. pl. ph. V, 18. Galen. 34. 12 conceptione D. 13 fr.
ag. int. vet. Rg. 15 aestim. DR. 17 septem g. septem la.
formantur gla. 19 post sept. — iidemque om. gl. idemq. DR.
21 hunc D.

piantem maturitatem usque ad decem perductam ideo quod in aliis omnibus haec eadem natura est, ut septem mensibus annisve tres aut menses aut anni ad consumptionem accedant: nam dentes septem mensum infanti 4
 5 nasci et maxime decimo perfici mense, septimo anno primos eorum excidere, decimo ultimos, post quartum decimum annum nonnullos, sed omnes intra septimum decimum annum pubescere. Huic opinioni in parte aliqua repugnant alii, alia in parte consentiunt. Nam septimo 5
 10 mense parere mulierem posse plurimi adfirmant, ut Theano Pythagorica, Aristoteles peripateticus, Diocles Euenor Stratton Empedocles Epigenes multique praeterea, quorum omnium consensus Euryphonem Gnidium non deterret id ipsum intrepide pernegantem. Contra eum ferme omnes 6

1 decimum 3 confirmationem 4 mensium 6 dec. quartum
 9 alii, alii 13 Euthyphronem Cnidium

1 decimum gl. prod. g. 3 confirmationem gl. 4 mensium gl.
 5 primus D. 6 ultimus D. 8 aliqui rep. gl. 9 alia om. gl.
 alii DR. 11 pythagoricus DR vitio dudum sublato. Aristotelis D. hist. an. VII, 4. Diocles Carystius, de quo cf. Kühn. opp. II p. 87 sqq. praecipue p. 112 sq. Euenor Rgla. Eudemus coni. Manutius cl. Ael. h. an. Euenor medicus laudatur Athen. II p. 46 D. Plin. XXI, 31, 105. Galen. ad Hipp. de art. IV, 40 t. XVIII, 1 p. 736 K. Cael. Aurel. ac. II, 16, qui eius curationum l. V affert chron. III, 8, 122. Stratton DRa. De Stratone cf. Krische Forschg. p. 350 sqq. 12 Epigenes, qui mox Byzantius vocatur, inter astrologos refertur c. 17, 4. cf. Senec. qu. nat. VII, 3. Plin. VII, 56. Plut. plac. phil. III, 2, 4. Ideler Hdb. d. Chron. I p. 218. Scripsit Χαλδαϊκὰ teste sch. Apoll. Rh. III, 1378 ex emendatione Lobecki Agl. p. 341. Eundem esse, qui de Orphei carminibus scripsit (Clem. Al. str. I p. 397), et quem Callimachus Ioni Chio τραγμῶδες supposuisse putavit (Harpocr. s. v. Ἴων), probabile est. 13 Euryphon Gnidius medicus laudatur Cael. Aurel. acut. II, 16. III, 17, 144. chr. II, 10, 121. III, 18, 139, et Galeno ll. ll. a Sprengelio Gesch. d. Med. I p. 344. qui eum ante Hippocratem vixisse tradit, ad Hipp. de victu XV p. 455. cl. Soran. vit. Hippocr. 2. cf. Meinek. fr. com. gr. II p. 680. Ceterum scrib. est Euryphontem.

Epicharmum secuti octavo mense nasci negaverunt: Dio-
cles tamen Carystius et Aristoteles Stagiritis aliter sen-
serunt. Nono autem et decimo mense cum Chaldaei
plurimi et idem supra mihi nominatus Aristoteles edi posse
5 partum putaverint, neque Epigenes Byzantius nono fieri
posse contendit, nec Hippocrates Cous decimo. Ceterum 6
undecimum mensem Aristoteles solus recipit, ceteri uni-
versi improbarunt.

VIII. Sed nunc Chaldaeorum ratio breviter tractanda 1
10 est, explicandumque cur septimo mense et nono et de-
cimo tantummodo posse homines nasci arbitrentur. Ante 2
omnia igitur dicunt actum vitamque nostram stellis tam
vagus quam statis esse subiectam, earumque vario mul-
tiplicique cursu genus humanum gubernari, sed ipsarum
15 motus schemataque et effectus a sole crebro inmutari.
nam ut aliae occasum nonnullae stationem faciant nos-
que omnes hac sua disparili temperatura adficiant, solis
fieri potentia. itaque eum, qui stellas ipsas quibus mo- 3
vemur permovet, et animam nobis dare qua regamur,
20 potentissimumque in nos esse moderarique, quando post
conceptionem veniamus in lucem; sed hoc per tres facere

3 tum Ch. 4 mihi supra n. 5 putaverunt posse fieri
11 nasci hom. 17 omnes disparili sua t. 19 et om.

2 *Aristot.* cf. hist. an. VII, 4. gen. an. 4. probl. XL, 10.
sentiant gl. 4 mihi om. Rgl. 5 putaverunt gl. *Ephig.* D,
Ephyg. R. 6 *Hippocratis* DR. Cf. π. ὀκταμήν. I p. 258 sq. F.
10 quur R. 11 tantum gl. nasci hom. gl. 12 actum cf.
Amm. Marc. XXI, 14, 3: *Ferunt theologi* — hominibus — *quaedam*
velut actus rectura numina sociari. 13 *statis* a 2m. D, *stan-*
tibus gl. 15 *schematasque* DRga. 16 *stat. fac.* cf. *Vitruv.*
IV, 1, 9. 10. *Plin.* II, 17, 15. *faciunt* la. *neque om.* g.
17 *hac sua disparilitatemperitura* D, h. s. *disparilitate pariter*
Rgl. *Emend.* I. *Guilielm.* veris. III, 6. h. s. *disparili tam tem-*
peratura coni. *Meurs.* ex. cr. II p. 235. 19 et om. Dg. 21 *con-*
ceptione D.

conspectus. Quid autem sit conspectus et quot eius ge-
 nera, ut liquido perspici possit, pauca praedicam. Cir- 4
 culus est, ut ferunt, signifer, quem Graeci vocant zodia-
 con, in quo sol et luna ceteraeque stellae vagae ferun-
 5 tur. hic in duodecim partes totidem signis redditas aequa-
 biliter divisus est. eum sol annuo spatio metitur: ita in
 unoquoque signo ferme unum mensem moratur. sed sig-
 num quodlibet cum ceteris singulis habet mutuam cons-
 pectum, non tamen uniformem cum omnibus: nam vali-
 10 diores alii, infirmiores alii habentur. Igitur quo tempore
 partus concipitur, sol in aliquo signo sit necesse est, *et*
 in aliqua eius particula, quem locum conceptionis pro-
 prie appellant. Sunt autem hae particulae in uno quo- 5
 que signo tricenae, totius vero zodiaci numero CCCLX.
 15 has Graeci *μολῆας* cognominarunt, eo videlicet quod deas
 fatales nuncupant *μολῆας* et hae particulae nobis veluti
 fata sunt: nam qua potissimum oriente nascamur pluri-
 mum refert. Sol ergo cum in proximum signum trans- 6
 cendit, locum illum conceptionis aut imbecillo videt cons-
 20 pectu aut etiam nec conspicit: nam plures proximantia
 sibimet zodia invicem se videre omnino negaverunt. at
 cum in tertio est signo, hoc est uno medio interposito,
 tunc primum illum locum unde profectus est videre di-
 citur, sed valde obliquo et invalido lumine; qui cons-

3 ζῳδιακὸν 11 est om. 16 Et eae part. 17 nascantur

1 quod eius D. 2 paucis Rg. 3 signiferi ga. 5 totidem-
 que gla. 11 conspicitur gla. et om. DRgl. add. Cauchius.
 12 propriae D. 14 numeri D. 15 has meras Graeci vocant
 gla. moeras D. cogn. eo — *μολῆας* om. Rgla: add. d et
 habet D. 16 velut Rg. 17 ..fa..ta D(ras.) nascantur
 DRgl. corr. Cauchius. 20, 21 nam — negaverunt del. Cauchius.
 22 in uno med. R.

pectus vocatur *κατὰ ἐξάγωνον*, quia sextam partem circuli subtendit. nam cuius a primo zodio ad tertium, sic a tertio ad quintum, inde porro ad septimum ac deinceps alternae lineae emittantur, hexagoni aequilateralis forma in eodem circulo scribetur. Hunc quidam conspectum non usquequaque receperunt, quod minimum ad maturitatem partus videbatur conferre. Cum vero in quartum signum pervenit et media duo sunt, videt *κατὰ τετράγωνον*, quoniam linea illa, qua visus pertendit, quartam partem orbis abscidit. Cum in quinto autem est tribus interiacentibus mediis, *κατὰ τρίγωνον* aspicit: nam tertiam signiferi partem visus ille metitur. Quae duae visiones *τετράγωνοι* et *τρίγωνοι* perquam efficaces incrementum partus multum adminiculant. Ceterum a loco sexto conspectus omni caret efficientia: eius enim linea nullius polygoni efficit latus. At a septimo zodio, quod est contrarium, plenissimus potentissimusque conspectus quosdam iam maturos infantes educit, qui septemlestres appellantur, quia septimo mense nascuntur. At si intra hoc spatium maturescere uterus non potuerit, octavo mense

1 καθ' ἐξάγ. qui 2 nam si ut a pr. 3 deinde 5 scriberetur
7 videatur 9 illa linea 10 Cum autem in 16 adficit

1 *καταξάγωνον* D, *καταξάγωνον* R, *κατασξάγωνον* g, *κατασξάγωνον* la. 2 succedit gla. subtendit, *ὑποτείνει*. nam cuius a primo D (nam^{cuius}) R gla. natura cuius edd. vet. cuius ut a pr. Cauchius. nam sicut a pr. Modius lectt. novant. ep. 35. nam si ut a pr. Carrio. Brevius dixit cuius, quod est cuius circuli in duodecim zodia divisi. fit a l. g. 4 lunae DR. aemitt. D. 5 scriberetur DRgl, quod correxi. quidem la. 9 qm D. illa om. gla. 10 quom autem in gl. at cf. 11, 10. 22, 2. 13 tetragoni et trigoni DR, *Θιτράγωνι* et *Τριγωνι* g. 16 effecit DR. polygonie afficit g. efficit l. latu? *latasatis-septimo* D. 20 matur. ut. cf. Cels. II, 10: *feminis uterum non gerentibus*. potest gla. octavo D.

non editur (ab octavo enim signo ut a sexto inefficax visus), sed vel nono mense vel decimo. sol enim a nono 12 zodio particulam conceptionis rursus conspicit *κατὰ τρίγωνον* et a decimo *κατὰ τετράγωνον*; qui conspectus, 5 ut supra iam dictum est, perquam sunt efficaces. Ceterum undecimo non putant nasci, quia languido iam radio infirmum lumen *κατὰ ἑξάγωνον* mittatur; multo minus duodecimo, unde conspectus pro nullo habetur. Itaque secundum hanc rationem *ἑπτάμηνοι* nascuntur *κατὰ διά-* 10 *μετρον*, *ἐννεάμηνοι* autem *κατὰ τρίγωνον*, *δεκάμηνοι* vero *κατὰ τετράγωνον*.

IX. Hac Chaldaeorum sententia explicata transeo 1 ad opinionem Pythagoricam Varroni tractatam in libro qui vocatur Tubero et intus subscribitur de origine humana; 15 quae quidem ratio praecipue recipienda ad veritatem proximè videtur accedere. Alii enim plerique, cum omnes partus non uno tempore fiant maturi, una tamen eademque tempora omnibus conformandis dederunt; ut Diogenes Apolloniates, qui masculis corpus ait quattuor men- 20 sibus formari et feminis quinque, vel Hippon, qui diebus LX infantem scribit formari, et quarto mense carnem fieri concretam, quinto unguis capillumque nasci, septimo iam hominem esse perfectum: Pythagoras autem quod 3

5 effic. sunt 7 *καθ' ἑξάγ.* 14 inseribitur 19 masc. ait corp.

5 *eff. sunt gl.* 7 *κατὰ ἑξάγ.* R. 9 *ἑπτάμ.* om. g. ΔΙΑ-
 ΜΗΤΡΟΝ R. 10 *ἐννεαλαῆνοι* D. *tetramhnoi* D.
 Graeca om. g spatio relicto. 13 *opin.* om. l. Varro „in
 logistorico qui inscribitur Tubero de origine humana” laudatur
 etiam Probo ad Virg. ecl. VI, 31. 14 *intus subscr.* D, *intus*
inscr. g, *intus scr.* Rl. 15 *quod ad v. pr. videatur acc.* Cau-
 chius. *proximae* D. 16 *alii* cf. Plut. pl. ph. V, 23. Galen. 36.
 20 *ut Hipp.* gla. 22 *capillumve* DRm, *capillosve* g, *capillive* l.
capillumque Carrio.

erat credibilius dixit, partus esse genera duo, alterum septem mensum, alterum decem, sed priorem aliis dierum numeris conformari, aliis posteriorem. eos vero numeros qui in unoquoque partu aliquid adferunt mutationis, dum aut semen in sanguinem aut sanguis in carnem aut caro in hominis figuram convertitur, inter se conlatos rationem habere eam quam voces habent quae in musice *σύμφωνοι* vocantur.

X. Sed haec quo sint intellectu apertiora, prius aliqua de musicae regulis huic loco necessaria dicentur, eo quidem magis, quod ea dicam quae ipsis musicis ignota sunt. nam sonos scienter tractavere et congruenti ordine reddidere illos, ipsis autem sonis motuum modum mensuramque invenere geometrae magis quam musici. Igitur musica est scientia bene modulandi: haec autem est in voce: sed vox alias gravior mittitur, alias acutior. Singulae tamen voces simplices et utcumque missae *φθόγγοι* vocantur: discrimen vero, quo alter *φθόγγος* acutior est, alter gravior, appellatur *διάστημα*. Inter infimam summamque vocem multa esse possunt in ordine posita [quae] diastemata alia aliis maiora minorave; ut est illud quod *τόνον* appellant, vel hoc minus semitonion, vel duorum triumve ac deinceps aliquot tonorum intervallum. Sed non promise voces omnes cum aliis ut libet iunctae

2 mensium 8 musica 20 posita diastemata, quae alia
22 *ἡμιτόνιον* 24 promiscue

4 aliquid D. ferunt RI, ferant g. 13 illorum Dgl, illis m.
illorum *ἡμιτονίων* coni. Lachmann. motium D. 14 *geometriae* D.
16 emittitur ga. 17 *emissae* DRg. 17.18 *φθόγγοι*—*φθόγγος* DR.
20 non ord. gl. 21 quae delendum potius videtur, quam cum
Carrione post *diastemata* ponendum, et om. a. 23 aliquid
Dga. 24 *promiscuae* DR, *promixte* g, *permixtae* l. *promiscue*
Modius lectt. novant. ep. 35.

concordabiles in cantu reddunt effectus. Ut litterae nos-
 trae, si inter se passim iungantur et non congruenter,
 saepe nec verbis nec syllabis copulandis concordabunt,
 sic in musica quaedam certa sunt intervalla quae sym-
 5 phonias possint efficere. Est autem symphonia duarum 6
 vocum disparium inter se iunctarum dulcis concentus.
 Symphoniae simplices ac primae sunt tres, quibus reli-
 quae constant; una duorum tonorum et semitonii habens
διάστημα, quae vocatur *διὰ τεσσάρων*, alia trium et se-
 10 mitonii, quam vocant *διὰ πέντε*: tertia est *διὰ πασῶν*,
 cuius *διάστημα* continet duas priores. est enim vel 7
 sex tonorum, ut Aristoxenus musicique adseverant, vel
 quinque et duorum semitoniorum, ut Pythagoras geome-
 traeque, *qui* demonstrant **II** semitonia tonum complere
 15 non posse. quare etiam huiusmodi intervallum Plato abu-
 sive semitonia, proprie autem *διάλειμμα* appellat. Nunc 8
 vero ut liquido appareat quemadmodum voces nec sub
 oculos nec sub tactum cadentes habere possint mensuras,

4 certa quaed. 8 *sq.* hemit. 9 altera 15 Platoni 16 *ἡμι-
 τόνιον*, *δίεσις* vel *λείμμα* adpellatur 17 ut aliquid adp.

4 certa quaed. gl. 8 duo tonorum D. 9 *al'ia* D, altera g.
 12 *Arestox.* D. Aristoxenus semitonia putavit toni esse dimi-
 dium, v. el. harm. II p. 46, quod negarunt duo semitonia esse,
 maius et minus, affirmantes Pythagorei, cf. Theon Sm. is. p. 82.
 102. Bull. Ptol. harm. 10. Boeth. mus. I, 33. III, 1 *sq.* Nico-
 mach. harm. II, p. 27. 14 *qui* om. DRgl. *qui* add. Carrio.
demonstrant enim Cauchius. **III** semit. DRgl. **II** ed. Rost.
 15 *sq.* Platoni — *appellantur* Carrio contra codd. 16 *propriae* D.
deallimma DR, i. e. *διάλειμμα*, quod scripsi, quanquam aperte
 falsum est. *diesis vel lima* gl (*luna* a), quod ex interpolatione
 ortum. Cf. Macrob. in Cic. somn. Sc. II, 1: *Plato semitonia*
limma vocitavit. Censorinus Platonis potius interpretes quam
 ipsum Platonem ante oculos habuisse videtur, qui nullo horum
 vocabulorum usus est. 17 *liquide* R, *liquido* Dgl, ut corr.
 Markland. ad Stat. silv. II, 3, 55. *neque* — *neque* gl. 18 *ca-
 dentis* D. *possit* D.

admirabile Pythagorae referam commentum, qui secreta
 naturae servando reperit phthongos musicorum convenire
 ad rationem numerorum. Nam chordas aequae crassas
 parique longitudine diversis ponderibus tetendit, quibus
 5 saepe pulsus nec phthongis ad ullam symphonian concor-
 dantibus pondera mutabat, et identidem frequenter exper-
 tus postremo deprehendit tunc duas chordas concinere
 id quod est *διὰ τεσσάρων*, cum earum pondera inter se
 collata rationem haberent quam tria ad quattuor, quem
 10 phthongum arithmetici Graeci *ἐπίτριτον* vocant, Latini
 supertertium. At eam symphonian quae *διὰ πέντε* dici- 9
 tur ibi invenit ubi ponderum discrimen in sesquialtera
 proportione *est*, quam duo faciunt ad tria collata, quod
ἡμιόλιον appellant. Cum autem altera chorda duplo
 15 maiore pondere quam altera tenderetur et esset *διπλασίον*
λόγος, *διὰ πασῶν* sonabat. Hoc et in tibiis si conveni- 10
 ret temptavit, nec aliud invenit. Nam quattuor tibias
 pari cavo paravit, impares longitudine, primam verbi causa
 longam digitos VI, secundam tertia parte addita id est
 20 digitorum VIII, tertiam digitorum VIII sescuplo longio-
 rem quam primam, quartam vero XII digitorum, quae
 primam longitudine duplicaret. His itaque inflatis et bi- 11

2 scrutando 5 symphoniam 6 id ident. 11 symphoniam
 22 sesquitertia est prop. 15 *διπλασίον* locus

1 *Pyth.* cf. Iambl. v. *Pyth.* 26. Boeth. mus. I, 10 sq. Macrobr. in
 Cic. s. Sc. II, 1. Nicom. harm. I p. 10 sqq. 2 *servando* DRgl,
serrando a. Cf. Virg. Aen. VI, 338 *sidera servat.* 3 *cordas* D.
 4 *aequis pond.* Cauchius. *pund.* D. 5 *thongis* D. nec om.
 Manut., qui conii. *nullam. illam m. unam* Cauchius. *simpl.* D.
 6 *frequenter delendum* putat Vinetus. 10 *ptongon* D.
epitriton DRga. 11 *ad* DRgl. 12 *ubi* R. u eras. in D. *in*
ponderum discrimine in s. gla. ibi invenitur in p. discrimine m.
sesquipletra Dms Almel., *sesquipetra* R, *sesquitertia* gl, *sesquial-*
tera m, ut corr. Scaliger et Vinetus. 13 *est* om. DRgl.
 14 *hemilion* D. 15 *diplasion locus* DRg. *διπλασίον λόγος*
 corr. Scaliger.

narum facta conlotione omnium musicorum auribus ad-
 probavit primam et secundam reddere eam convenien-
 tiam quam reddit *διὰ τεσσάρων* symphonia, ibique esse
 proportionem supertertiam; inter primam vero ac tertiam
 5 tibiā, ubi sescupla proportio est, resonare *διὰ πέντε*;
 primae autem quartaeque intervallum, quod habet duplam
proportionem, *διάστημα* facere *διὰ πασῶν*. Sed inter 12
 tibiārum chordarumque naturam hoc interest, quod tibiae
 incremento longitudinis fiunt graviore, chordae autem
 10 augmento additi ponderis acutiores: utrobique tamen eadem
 proportio est.

XI. His expositis, forsitan quidem obscure, sed quam 1
 potui lucidissime, redeo ad propositum, ut doceam quid
 Pythagoras de numero dierum ad partus pertinentium
 15 senserit. Primum, ut supra memoravi generaliter, duos 2
 esse partus omnino dixit, alterum minorem, quem vocant
 septemestrem, qui decimo et ducentesimo die post con-
 ceptionem exeat ab utero, alterum maiorem decemmes-
 trem, qui edatur die ducentesimo septuagensimo quarto.
 20 Quorum prior ac minor senario maxime continetur nu-
 mero. Nam quod ex semine conceptum est, sex, ut 3
 ait, primis diebus umor est lacteus, deinde proximis octo
 sanguineus; qui octo cum ad primos sex accesserunt,
 faciunt primam symphoniam *διὰ τεσσάρων*. tertio gradu
 25 novem dies accedunt iam carnem facientes: hi cum sex
 illis primis collati sescuplam faciunt rationem et secundam

11 est ead. pr. 12 quidem *om.* 16 omnino *om.*

1 ^vadprobabit D. 2 prima D. 3 *dia tess.* Dl. 4 *portion.* Dgl.
 5 *portio* Dgl. *dia pente* D. 7 *port.* DRgl. *diast. f. dia*
 10 *pas.* D. 10 *utr.* — est *om.* la. *utrub.* D. 11 *portio* Dg.
 14 *pertinerent* la. *qui ad p. pertinerent* g. *pertinere* m. 16 *dixi* am.
 19 *septuagesimo* R. 24 *dia tess.* D. 26 *secundum* D.

symphonian *διὰ πέντε*. tum deinceps sequentibus duodecim diebus fit corpus iam formatum: horum quoque ad eosdem sex conlatio tertiam *διὰ πασῶν* reddit symphonian duplici rationi subiectam. Hi quattuor numeri 4
 5 VI VIII VIII XII coniuncti faciunt dies XXXV. Nec immerito senarius fundamentum gignendi est: nam eum *τέλειον* Graeci, nos autem perfectum vocamus, quod eius partes tres, sexta et tertia et dimidia, id est unus et duo et tres, eundem ipsum perficiunt. Sed ut initia seminis 5
 10 et lacteum illud conceptionis fundamentum primitus hoc numero absolvitur, sic hoc initium formati hominis et velut alterum maturescendi fundamentum, quod est quinque et triginta dierum, sexies ductum, cum ad diem ducentensimum decimum pervenit, maturum procreatur. Al- 6
 15 ter autem ille partus, qui maior est, maiori numero continetur, septenario scilicet, quo tota vita humana finitur, ut et Solon scribit et Iudaei in dierum omnium numeris secuntur et Etruscorum libri rituales videntur indicare. Hippocrates quoque aliique medici in corporum
 20 valetudinibus non aliud ostendunt: nam septimum quemque diem crisimon observant. Itaque ut alterius partus 7
 origo in sex est diebus, post quos semen in sanguinem vertitur, ita huius in septem; et ut ibi quinque et tri-

4 ratione 20 namque 21 *κρίσιμον*

1 *dia pente* D. 3 *dia pason* D. 4 *dupli* Cauchius. *ratione*
 DRgl. *numeri* R. 5 *οον* D. 7 *telion* D, *τελιον* Rg.
 8 sq. *sexta* — *tres* om. a. 10 *illum* D. 13 *sex. duct.*
 cf. Gell. I, 20, 5 de cubo: *cum ter terna ducuntur*. Sch. Germ.
 p. 108 Buhl.: *quater ductus*. Cf. Has. in Bredow. epist. Paris.
 p. 222. 17 *Solon* cf. c. 14, 4. 7. 18 *secuntur* D, *sequuntur* Rgl.
et om. D. *rit. libri* cf. c. 17, 5. Müller. Etr. II p. 30 sq.
 19 *Hippocratis* D. 20 *namque* g. 23 *ita huius* D, *ita et*
huius R, *ita ut huius* g.

ginta diebus infans membratur, ita hic pro portione diebus fere quadraginta. Quare in Graecia dies habent quadragésimos insignes. namque praegnans ante diem quadragésimum non procedit in fanum, et post partum quadraginta diebus pleraeque fetae graviore sunt nec sanguinem interdum continent, et parvuli ferme per hos infirmi, morbidi, sine risu nec sine periculo sunt. ob quam causam, cum is dies praeteriit, diem festum solent agitare, quod tempus appellant *τεσσαρακοσταῖον*. Hi igitur dies quadraginta per septem illos initiales multiplicati fiunt dies ducenti octoginta, id est hebdomades quadraginta: sed quoniam ultimae illius hebdomadis primo die editur partus, sex dies decedunt et ducentissimus septuagensimus quartus observatur. qui numerus dierum ad tetragonum illum Chaldaeorum conspectum subtiliter congruit: nam cum signiferum orbem diebus CCCLXV et aliquot horis sol circumeat, quarta necesse est parte dempta, id est diebus LXXXXI aliquotque horis, tres quadras reliquis diebus CCLXXIII non plenis percurrat usque dum perveniat ad id loci unde conceptionis initium quadratus aspiciat. Unde autem mens humana dies 10

4 prodit 6 hos dies infirmi om. 8 praeterit 9 *τεσσαρακοστόν*
19 ducentis septuaginta quinque

1 pro portitione D, proportionem est l, proportio est g.
4 procedit D. 5 pl. fere R. fete g. 6 parvuli D. per hos fere m. D, per os fere m. l, p. h. ferme m. R, unde per hos infirmi morb. corr. Lachmann. 7 morbidissime risu g, morbis dissimili l. Cf. Ioh. Lyd. de mens. IV, 21 p. 69. 8 praeterit DRg, praeteriit l. agitare..quod (ras.)D. 9 *εσσακοστένυ* D, *τεσσαρακοστένη* R, *τεσσαρακοστένη* g. *τεσσαρακοσταῖον* corr. Lachmann. Hii D. 11 ducenti D. 12 hebdomadae D, hebdomadae R. 13 ducentes. septuages. partus R. 16 dies D. 18 LXXII DRg, LXXII et uno l. aliquidque D.
17 CCLXXIII DRgl. 19 quadr. cf. Tertull. adv. Marc. I, 18: Saturnus quadratus aut Mars trigonus.

istos commutationis speculari et arcana naturae rimari potuerit, nemo miretur. haec enim frequens medicorum experientia pervidit, qui cum multas animadverterent semen non retinere conceptum, conpertum habuerunt id quod intra sex dies septemve eiciebatur esse lacteum, et vocaverunt ἔχρυσιν, quod postea autem sanguineum, idque ἐκτροσωμός appellatur. Quod vero ambo partus videntur paribus dierum numeris contineri, Pythagoras inparem laudat, tamen a secta non discrepat. duo enim in pares CCVIII et CCLXXIII dicit expleri, ad quorum consummationem aliquid ex sequentibus accedere, quod tamen diem solidum non afferat. Cuius exemplum videmus tam in anni quam mensis spatio servasse naturam, cum et anni impari dierum trecentorum sexaginta quinque numerum aliquanto cumulaverit et mensi lunari ad dies undetriginta aliquid addiderit.

XII. Nec vero incredibile est ad nostros natales musicam pertinere. haec enim sive in voce tantummodo est, ut Socrates ait, sive, ut Aristoxenus, in voce et corporis motu, sive in his et praeterea in animi motu, ut putat Theophrastus, certe multum obtinet divinitatis et animis permovendis plurimum valet. Nam nisi grata esset in mortalibus deis, qui ex anima constant divina, profecto ludii scenici placandorum deorum causa instituti non essent, nec tibicen omnibus supplicationibus in sacris aedibus

9 laudet duos 10 et CCLXXIX 14 CCCXLV 23 const. ex an

1 mirari DR, minari l, rimari edd. vett. 3 pervidet DRgm, providet l. 4 habuerint id in quod D. 6 εκκρυσιν D. 8 in partem Rg, in parentem l. 9 laudet DR, laudat gl. 11 exequent. D. 19 uti Socr. D. Aristox. in libro περὶ μουσικῆς v. Mahne de Arist. p. 137 sqq. 21 theofr. D. Theophrastus in libro περὶ μουσικῆς, de quo v. Menag. ad Diog. L. V, 47. 25 sacr. omnibus Cauchius.

adhiberetur, non cum tubicine aut *tubicine* triumphus ageretur Marti, non Apollini cithara, non Musis tibiae ceteraque id genus assent attributa, non tibicinibus, per quos numina placantur, esset permissum aut ludos publice facere ac vesci in Capitolio, aut Quinquatribus minusculis, id est idibus Iuniis, urbem vestitu quo vellent personatis temulentisque pervagari. Hominum quoque mentes et ipsae, quamvis Epicuro reclamante, divinae suae naturam per cantus agnoscunt. Denique quo facilius sufferant laborem, vel in navis motu a rectore symphoniam adhibetur: legionibus quoque in acie dimicantibus etiam metus mortis classico depellitur. Ob quam rem Pythagoras, ut animum sua semper divinitate imbueret, priusquam se somno daret et cum esset expergitus, cithara ut ferunt cantare consueverat, et Asclepiades medicus phreneticorum mentes morbo turbatas saepe per symphoniam suae naturae reddidit. Herophilus autem, artis

1 aut tubicine om. 2 Marti om. 10 metu a vectore
12 Quamobrem 16 symphoniam 17 Erophilus

1 cum om. Rgm. aut triumphus D. unde inserendum putavi *tubicine*, quod facile omitti potuit. Secundum Plut. Marc. 22 tubicinibus comitabatur triumphator, tibicinibus ovans. aut om. Rgl. 2 Marti om. edd. vett., add. DR1, et reponi iussit Wesseling. obs. II, 13. monti g. chitara D, citharae R.
3 *tibic.* cf. Varr. L. L. VI p. 200. Ovid. fast. VI, 645 sqq. Liv. IX, 30. Fest. s. v. *min. quinq.* Plut. qu. Rom. 55. Val. Max. II, 5, 4.
5 *capitulio* D. quidpatribus minus oculis D, quid patribus *inmusoculis* g. quidquatr. R. 6 urbes DRg. corr. Cauchius. *vestito* D. 8 Epicuro D. divinam coni. Meursius ex. cr. II. Pontan. ad Macr. in somn. Sc. II, 3. 10 metu DRgl. motu Almlov. *meatu* aut *metatu* Lindenbrog. Pontan. ad Macrob. in somn. Sc. II, 3. vectore DRgl. Nihil h. l. mutandum edixit Voss. ad Val. Fl. IV, 85. De celeumate v. Blomfield. gl. Aesch. Pers. 403. 12 ob q. r. D, ob quam causam g, q. ob r. Rm. *Pythag.* cf. Iambl. v. Pyth. I, 25. 14 *sythara* D. 15 *Asclepiadis* D. 16 *frenet.* D. 17 *Ieroph.* DR. Cf. Marc. Cap. IX, 926 ib. Kopp. Galen. π. προγν. σφγγμ. II, 3 t. IX p. 278. *mortis eiusdem* D.

eiusdem professor, venarum pulsus rhythmis musicis ait moveri. Itaque si et in corporis et animi motu est harmonia, procul dubio a natalibus nostris musica non est aliena.

5 XIII. Ad haec accedit quod Pythagoras prodidit hunc 1
totum mundum musica factum ratione, septemque stellas
inter caelum et terram vagas, quae mortalium geneses
moderantur, motum habere enrythmon et intervalla mu-
sicis diastematis congrua, sonitusque varios reddere pro
10 sua quamque altitudine ita concordēs, ut dulcissimam qui-
dem concinant melodian, sed nobis inaudibilem propter
vocis magnitudinem, quam capere aurium nostrarum an-
gustiae non possint. Nam ut Eratosthenes geometrica 2
ratione collegit maximum terrae circuitum esse stadio-
15 rum ducentum quinquaginta duum milium, ita Pythago-
ras quot stadia inter terram et singulas stellas essent
indicavit. Stadium autem in hac mundi mensura id po-
tissimum intellegendum est quod Italicum vocant, pedum
sexcentorum viginti quinque: nam sunt praeterea et alia
20 longitudine discrepantia, ut Olympicum, quod est pe-
dum sexcentum, item Pythicum pedum ∞ . Igitur ab 3
terra ad lunam Pythagoras putavit esse stadiorum circi-
ter centum viginti sex milia, idque esse toni intervallum;

8 εἰρηθμον 11 melodiam 13 possunt 22 ad om.

2 et in an. gl. 5 accidit D (a2 m. supr. e) R. 8 enrythm.
om. g. 9 arte add. m. 10 quaeque DRv, quoque g. quamque
quidam apud Manut. 11 concinent v. 12 carpere D. ang.
nequeunt g. 13 Erastosth. D. cf. Bernhardt Erat. p. 57 sqq.
Ideler. Abh. d. Berl. Acad. 1825 p. 176 sqq. 14 colligit Rgl.
16 in terram R. 17 stadium cf. Ideler. Abh. d. Berl. Acad.
1826 p. 12 sqq. Krause Gymn. u. Agon. I p. 134 sqq. 19 sesc.
viginti D. 21 ∞ om. v. D scribendum censet Ideler. l. l. p. 14.
22 Pythag. cf. Boeckh. in Daubii et Creuzeri Stud. p. III p. 87 sqq.

a luna autem ad Mercurii stellam, quae stilbon vocatur, dimidium eius, velut semitonion; hinc ad phosphoron, quae est Veneris stella, fere tantundem, hoc est aliud semitonion; inde porro ad solem ter tantum, quasi tonum et dimidium. Itaque solis astrum abesse a terra 5 tonos tres et dimidium, quod vocatur *διὰ πέντε*, a luna autem duos et dimidium, quod est *διὰ τεσσάρων*. A sole vero ad stellam Martis, cui nomen est pyrois, tantundem intervalli esse quantum a terra ad lunam, idque 10 facere tonon; hinc ad Iovis stellam, quae phaethon appellatur, dimidium eius, quod faciat semitonion; tantundem a Iove ad Saturni stellam, cui phaenon nomen est, id est aliud semitonion; inde ad summum caelum, ubi signa sunt, perinde semitonion. Itaque a caelo summo ad so- 5 lem diastema esse *διὰ τεσσάρων*, id est duorum tonorum et dimidii, ad terrae autem summitatem ab eodem caelo tonos esse sex, in quibus sit *διὰ πασῶν* symphonia. Praeterea multa quae musici tractant ad alias retulit stellas et hunc omnem mundum enarmonion esse ostendit. 20 Quare Dorylaus scripsit esse mundum organum dei: alii addiderunt esse id *ἐπτάχορδον*, quia septem sint vagae

1 usque ad *στιλβων* 2 veluti *ἡμιτόνιον* 3 *φώσφορον*
 4 *ἡμιτόνιον* 8 *πυροίς* 10 *τόνον* *φαέθων* 11 *ἡμιτόνιον*
 12 *φαίνων* 13 *ἡμιτόνιον* 14 *ἡμιτόνιον* 19 *ἐναρμόνιον*
 20 esse hunc m. 21 idem *τὸ χορδεῖον* sunt

1 usque ad g. Mercurii D. stilon Dv. 2 bosphoron v.
 5 a.strum D(ras.) 6 dia pente Dg, diap. v. 7 dia tessaron Dgv. 8 pyrois Dv, pyrois R. 10 pheton Dv, phaeton R.
 11 hemit. DR, semit. v. 12 a ioui v. phenon DR, amphenon v. 13 item aliud Cauchius. 14 proinde m. 15 dia
 tessaron Dv. 16 dimidiaterrae D. ad om. Rg. summitate R.
 ad eod. D. 17 diapason Dgv. 18 multa que D. ad alias
 om. R. 19 et in hunc m. v. 20 esse hunc mund. Rv.
 21 IDESTTAXORAON D, id est taxopaon R, esse idem taxoraon v,

stellae, quae plurimum moveantur. Sed his omnibus subtiliter tractandis hic locus non est; quae si vellem in unum librum separatim congerere, tamen in angustiis versarer: quin potius, quoniam me longius dulcedo musicae abduxit, ad propositum revertor.

XIV. Igitur expositis iis quae ante diem natalem sunt, nunc ut climacterici anni noscantur, quid de gradibus aetatis humanae sensum sit dicam. Varro quinque gradus aetatis aequabiliter putat esse divisos, unumquemque scilicet praeter extremum in annos XV. Itaque primo gradu usque ad annum XV pueros dictos, quod sint puri, id est inpubes. secundo ad tricensimum annum adulescentes ab alescendo sic nominatos. in tertio gradu qui erant usque quinque et quadraginta annos, iuvenes appellatos eo quod rempublicam in re militari possent iuvare. in quarto autem adusque sexagensimum annum seniores vocitatos, quod tunc primum senescere corpus incipiat. inde usque finem vitae uniuscuiusque quintum gradum factum, in quo qui essent, senes appellatos, quod

4 musica 13 ab adolescendo 15 possunt 17 sen. esse voc.

esse idem esse ταξοραον g, idem ταχοραιον l, idem caxomon m. id επιαχοροδον corr. Scaliger et Rutgers. lectt. Venus. c. 3 p. 249. qui sept. R. 3 tantum tamen v. 4 musica .. (ras.) D, musica g, prob. Modio lectt. novant. ep. 89: musicae Rl. 5 re-

vertar v. 6 his R. 7 climacterica D. 8 senserim sic dic. glm. Varro scripsit de gradibus teste Servio ad Virg. Aen.

V, 412. Idem ad v. 295: „Aetates omnes Varro sic dividit, infantiam, pueritiam, adolescentiam, iuventam, senectam.”

11 ad om. R. pueros cf. Non. p. 156 s. v. „pueritia, puritas. Varro rer. div. I: quae pueritia est infrequens polluta.”

12 secundus D, secundos R. 13 alescendo DR, adolescendo g. olescendo coni. Meurs. ex. cr. II, p. 236. cf. Paul. s. v. adolescit p. 5 M.

14 erat D. iuvenis appellatus D. 15 possent DRgl. 16 adusque ad (eras.) D, usque ad Rg. 17 seniores cf. Varro in libris ad Ciceronem apud Serv. ad Virg. Aen. V, 409. VI, 304.

ea aetate corpus senio iam laboraret. Hippocrates medicus in septem gradus aetates distribuit. finem primae putavit esse septimum annum, secundae quartum decimum, tertiae duodeticensimum, quartae tricensimum quintum, quintae duo et quadragensimum, sextae quinquagensimum sextum, septimae novissimum annum vitae humanae. Solon autem decem partes fecit, et Hippocratis gradum tertium et sextum et septimum singulos bifariam divisit, ut unaquaeque aetas annos haberet septenos.

10 Staseas peripateticus ad has Solonis decem hebdomadas addidit duas, et spatium plenae vitae quattuor et octoginta annorum esse dixit; quem terminum si quis praeterit, facere idem quod stadiodromoe ac quadrigae faciunt, cum extra finem procurrunt. Etruscis quoque libris fatalibus aetatem hominis duodecim hebdomadibus describi Varro commemorat. † quae duo ad decies sep-

3 esse om. 7 part. sec. dec. 13 σταδιοδρομοι

1 iam sen. lab. Rg (laboren). Post laboraret in D legitur hinc ad phosphoron quae est Veneris stella fere tantumdem hoc est aliud semitonion. v. 13, 9. Hippocratis D. Eius verba haec servavit Philo de mundi opif. p. 26 M. (cl. Poll. on. II, 1): 'Εν ἀνθρώπων φύσει ἐπὶ εἰς ἑπτὰ ἔτη, ἃς ἡλικίας καλεῖουσι, παιδίον, παῖς, μειράκιον καὶ αἱ λοιπαί. καὶ παιδίον μὲν ἐστὶ ἄχρις ἐπὶ τῶν ὀδόντων ἐκβολῆς· παῖς δ' ἄχρι γονῆς ἐκφύσεως, εἰς τὰ δις ἐπὶ τὰ μειράκιον δ' ἄχρι γενείου λαχνώσεως ἕς τὰ τρις ἐπὶ τὰ νεανίσκος δ' ἄχρι αὐξήσεως ὅλου τοῦ σώματος ἕς τὰ τετράκις ἐπὶ τὰ ἀνῆρ δ' ἄχρις ἐνὸς δέοντος πενήκοντα, ἕς τὰ ἐπτάκις ἐπὶ τὰ προσβύτης δ' ἄχρι πενήκοντα ἕξ, ἕς τὰ ἐπτάκις ὀκτώ· τὸ δ' ἐντεῦθεν γέρον. Hinc Censorini verba corrigi iussit Valckenaer. de Aristob. p. 103. 3 esse om. Rg. 9 ut om. D.

10 Staseas Neapolitanus, v. 14, 10. Cic. de or. I, 22, 104. de fin. V, 3, 8, 25, 75. 14 et rursus quoque D. libri fatales commemorantur Liv. V, 14, 4. XXII, 9, 8. XLII, 2, 6. Arnob. VII, 47. Serv. ad Virg. Aen. II, 140. Verum hisce locis vix a libris Sibyllinis distinguuntur, nostros vero Müller. Etrusk. II p. 31 a ritualibus (vid. c. 11, 6) haud diversos esse aut fortasse ritualibus hic quoque scribendum censet. 16 Haec ad doctrinam pertinent, qua fata differri posse antiqui censebant, v. Lobeck.

tenos annos posse fatalia deprecando rebus divinis proferre, ab anno autem LXX nec postulari debere nec posse a deis impetrari. ceterum post annos octoginta quattuor a mente sua homines abire, neque his fieri prodigia. Sed ex iis omnibus proxime videntur accessisse 7 naturam, qui hebdomadibus humanam vitam emensi sunt. Fere enim post septimum quemque annum articulos quosdam et in his aliquid novi natura ostendit, ut et in elegia Solonis cognoscere datur. ait enim in prima hebdomade 10 dentes homini cadere, in secunda pubem apparere, in tertia barbam nasci, in quarta vires, in quinta maturitatem ad stirpem relinquentiam, in sexta cupiditatibus tem-

1 posset proferri 2 octogesimo 3 ab diis

Aglaoph. p. 315. De Etruscis ita Servius ad Virg. Aen. VIII, 398: „Sed hanc imminentium malorum dilationem Etrusci libri primo loco a Iove dicunt posse impetrari, postea a fatiis — sed sciendum, secundum artis aruspinae libros et sacra Acheruntia (cf. Arnob. II, 61), quae Tages composuisse dicitur, fata decem annis quadam ratione differri.” Similiter docuerunt fulmina prorogativa differri posse, et privata quidem non ultra decimum, publica non ultra tricesimum annum, v. Senec. qu. nat. II, 48. Non plane cum hisce consentiunt quae tradit Servius ad Virg. Aen. IV, 653: „Tribus vita humana continetur, natura, cui ultra CXX solstitiales annos concessum non est; fato, cui nonaginta anni, hoc est tres Saturni cursus exitium creant, nisi forte aliarum stellarum benignitas etiam tertium eius superet cursum; fortuna id est casu, qui ad omnia pertinet quae extrinsecus sunt.” cf. Gell. XIII, 1. Müller. Etr. II p. 338. Nostri scriptoris verba corrupta esse apparet, quorum cum certam medelam non haberem, exhibui ut leguntur in D. *quae dum ad dec. R, quae quam ad dec. m, quom ad dec. g, quidem etiam l. quae quidem ad dec. corr. Modius lectt. novant. ep. 27. quae ad duodecies sept. em. Scaliger et Lindenbr. quae deinde ad dec. conl. I. Cagnegietter de notis p. 317. quam dumtaxat ad dec. vel quam ad decies Lachmann. 1 posse DRg, possit l, posset edd. vett. proferre DRgl. proferri Modius l. l. Carrio. 3 impetrare g. 6 ebd. DR. 8 in legia Rg. 9 Solonis v. fr. 23 Schn. Post ait enim sequitur in DRg *temporum si veterum etc.*, quae leguntur c. 17, 10. cf. ad 6, 10 et prolegg. ebd. DR. 11 tertiam D. 12 temptari R, tentari g.*

perari, in septima prudentiam linguamque consummari, in octava eadem manere (in qua alii dixerunt oculos albescere), in nona omnia fieri languidiora, in decima hominem fieri morti maturum. * * tamen in secunda hebdomade vel incipiente tertia vocem crassiorem et inaequabilem fieri, quod Aristoteles appellat *τραγίζειν*, antiqui nostri irquitallire, et inde ipsos putant irquitillos appellari, quod tum corpus ircum olere incipiat. de tertia autem aetate adolescentulorum tres gradus esse factos in Graecia priusquam ad viros perveniatur, quod vocent annorum XIII *παῖδα*, *μελλέφηβον* autem XV, dein se-
 10 decim *ἔφηβον*, tunc septendecim *ἐξέφηβον*. Praeterea 9 multa sunt de his hebdomadibus quae medici ac philosophi libris mandaverunt, unde apparet, ut in morbis dies
 15 septimi suspecti sunt ac *crisimoe* dicuntur, ita per omnem vitam septimum quemque annum periculosum et velut *crisimon* esse et climactericum vocitari. Sed ex 10 his genethliaci alios alii difficiliore esse dixerunt, et nonnulli eos potissimum quos ternae hebdomades confi-

7 hirquit. 8 hircum 9 adol. 12 tum 15 *κρίσιμοι*
 17 *κρίσιμον* *κλιμακτηρικὸν* vocari

2 octava D. in qua — languidiora om. Rga, habent Dldm.
 3 hebescere con. Lindenbr. albescere def. Triller obs. critt.
 IV, 23. in nona hom. g. 4 tum etiam Almel. Facile apparet excidisse hic quaedam accuratioris disputationis de nominibus, quibus Graeci aetatis gradus significabant. Aristophanes Byzantius scripsit *περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν*, v. Valcken. anim. ad Ammon. I, 12 p. 51 sq. 5 iam aeq. la. 6 Arist. hist. an. VII, 1. *tragizin* DRg. Cf. Galen. ad Hippocr. epid. t. XVII B. p. 73 cl. t. IV p. 172. 7 irquit. cf. Paul. s. v. *hirquitalli*, ibi Müller p. 101. Gloss. Labb. *hirquitalli* *τραγίζοντες*. 8 elere D. 11 *παδα* Dg. *mellephoebon* DR. diem XVI g. 12 *ephoebon* DR. *εἰσεφοιβον* D, *εἰσεφοιβον* R. 13 hebd. cf. Valckenaer. de Aristob. p. 102 sqq. 15 *crisimie* D, *crisimiae* R, et *crissimiae* ga. v. ad 4, 11. 17 vocari g. 18 alias alii DRg. 19 ternas D.

ciunt putant observandos, hoc est unum et vicensimum, et quadragesimum secundum, dein tertium et sexagesimum, postremum octogesimum et quartum, in quo Staseas terminum vitae defixit. Alii autem non pauci 11
 5 unum omnium difficillimum climactera prodiderunt, anno scilicet undequinquagesimo, quem complent anni septies septeni; ad quam opinionem plurimorum consensus inclinatur: nam quadrati numeri potentissimi ducuntur. De- 12
 nique Plato ille veniat veteris philosophiae sanctissimus, 10 qui quadrato numero annorum vitam humanam consummari putavit, sed novenario, qui complent annos octoginta et unum. Fuerunt etiam qui utrumque reciperent numerum, undequinquagesimum et octogesimum unum, et minorem nocturnis genesibus, maiorem diurnis ascri- 15
 berent. Plerique [aliter moti] duos istos numeros subti- 13
 liter discreverunt, dicentes septenarium ad corpus, novenarium ad animum pertinere; hunc medicinae corporis et Apollini attributum, illum Musis, quia morbos animi, quos appellant *πάθη*, musice lenire ac sanare consueve- 20
 rit. Itaque primum climactera annum quadragesimum 14

5 *κλιμακτῆρα* 9 venia caeterorum philosophus 10 qui om.
 11 sed om. 15 plerique aliter moti 19 musica 20 *κλιμακτῆρα*

6 uno de quinq. DRg. 9 veniat ceteris philosophiae sanctissimus qui qu. DRgl ms Almel., quod leni mutatione correxi. venia ceterorum, philosophorum sanctissimus coni. Cauchius. venia ceterorum, philosophiae scientissimus coni. Manutius. venia ceterorum, philosophus sanctissimus Carrio. qui omnes qui omittunt. 11 scilicet nov. g. 12 recipient gl. 13 unde L et LXXX unum D. 14 scriberent Rla, scriberem g. 15 aliter moti corruptum videtur. Lachmannus ita intelligendum putat, in alio exemplari plerique fuisse, in alio multi. 16 decreverunt D, decrever̄ in marg. dis R. 18 Apoll. cf. Spanh. ad Call. h. Del. 251. Valcken. de Aristob. p. 115 sq. Plut. symp. IX, 3 p. 730: ἡ ἐννεὰς ταῖς Μούσαις, ἡ δὲ ἑβδομάς τῶ Μουσηγέτῃ προσκεκλήρωται. 19 *pathe* DRgl. 20 *climactera* D, *climectera* R, *climectera* g.

et nonum esse prodiderunt, ultimum autem octogensimum et unum; medium vero ex utroque permixtum anno tertio et sexagesimo, quem vel hebdomades novem vel septem enneades conficiunt. Hunc licet quidam periculosissimum dicant, quod et ad corpus et ad animum pertineat, ego tamen ceteris duco infirmiozem. nam utrumque quidem supra dictum continet numerum, sed neutrum quadratum, et ut est ab utroque non alienus, ita in neutro potens. nec multos sane, quos vetustas clarissime nomine celebrat, hic annus absumpsit. Aristotelem Stagiriten reperio: sed hunc ferunt naturalem stomachi infirmitatem crebrasque morbidi corporis offensiones adeo virtute animi diu sustentasse, ut magis mirum sit ad annos sexaginta tres eum vitam protulisse quam ultra non pertulisse.

XV. Quare, sanctissime Cerelli, cum istum annum qui maxime fuerat corpori formidolosus sine ullo incommodo transieris, ceteros, qui leviores sunt, climacteras minus tibi extimesco, praesertim cum in te animi potius quam corporis naturam sciam dominari, eosque viros qui tales fuerunt non prius vita excessisse quam ad annum illum octogensimum et unum pervenerint, in quo Plato finem vitae et legitimum esse existimavit et habuit [legitimum]. Hoc anno et Dionysius Heracleotes ut vita

9 claros 10 Aristotelem Stagiritem 14 pertul. 15 protul. 23. 24 legitimum om.

3 vel quem Dg. 5 quod ad c. Rl, quod corp. g. 6 non duco g. Manut. 9 claros R. 10 Aristoteles D (postr. s in ras.) R. Stagiriten repperit D (t in ras.) R. reperit gla. reperio em. I. Guilielmus veris. III, 6. Cf. Diog. L. V, 6. Welcker Rhein. Mus. I p. 618 sq. 13 magis om. gla. 14 pertulisse Dg. 16 Caerelli D. 23 extimavit D. habuit legitimum DRgla. Cf. intpp. ad Diog. L. III, 3. Hermann, Plat. Phil. I p. 81 sq. 24 Dionys. Cf. Menag. ad Diog. L. VII, 166 sq.

abiret cibo abstinuit et contra Diogenes cynicus cibi cruditate in choleram solutus est. Eratosthenes quoque ille orbis terrarum mensor et Xenocrates Platonicus veteris academiae princeps ad eundem annum vixerunt. Non 3
 5 pauci etiam per animi spiritum molestiis corporis superatis limitem istum transgressi sunt, ut Carneades, a quo tertia academia est, quae dicitur nova, qui ad annum nonagensimum *, vel Cleanthes, qui uno minus centum explevit. at Xenophanes Colophonius maior annorum cen-
 10 tum fuit. Democritum quoque Abderiten et Isocraten rhetorem ferunt prope ad id aetatis pervenisse quo Gorgian Leontinum, quem omnium veterum maxime senem fuisse et octo supra centum annos habuisse constat. Quodsi cultoribus sapientiae sive per animi virtutem seu 4
 15 lege fati diutina obtigit vita, non despero quin te quoque diu corpore atque animo valentem longior maneat

7 qui ad annum nonagensimum * om. 10 Isocratem 11 Gorgiam

1 Diog. Diog. L. VI, 76: λέγεται πρὸς τὰ ἐννεήκοντα ἔτη βιωὺς τελενῆσαι. 2 solutum est D. Eratosth. cf. Suid. s. v. Ἐρατοσθένης. Lucian. macr. 26. 3 Xenocratis D. Diog. L. IV, 15. Luc. macr. 20: γενόμενος τέσσαρα καὶ ὀγδοήκοντα. 4 achad. DRg. 7 nova vel Cleanthes qui ad annum nonagensimum uno min. cent. expl. DRgla. Quae cum corrupta sint, et mirum videatur, non additam esse Carneadis aetatem, non dubitavi haec verba qui ad annum non. transponere. Cicero enim (Acad. II, 6, 16 cl. Valer. Max. VIII, 7, 5) Carneadem XC annos explevisse tradit, aliter ac Diog. L. IV, 65. Lucian. macr. 20. Apparet praeterea aliquid excidisse velut accessit et fortasse aliud quoque exemplum. 8 Cleanth. Luc. macr. 19. At Diog. L. VII, 176: ὀγδοήκοντα ἔτη βιώσαντα τελενῆσαι φασί. 9 Xenophan. DR. Secundum Lucian. macrob. 20 LXXXI annos vixit. at cf. Diog. L. IX, 18. 10 Democr. cf. Mullach. Democr. frgmn. p. 20 sqq. Isochr. Tzetz. chiliad. 9, 934 sqq. Isocratem supra centum annos vixisse testatur, Suid. s. v. Ἰσοκρ. annos CVI, alii brevius vitae spatium tradunt, Plut. v. X orr. p. 837 E. Luc. macr. 23. Cic. Cat. m. 5, 13. 11 Gorg. cf. Foss. de Gorg. Leont. p. 10. 16 adque D.

senectus. Quem enim veterum, *quorum* memoriam sus-
 picimus, prudentia vel temperantia vel iustitia vel for-
 titudine tibi antistare dicemus? quis eorum, si adesset,
 non in te omnium virtutum praedicationem conferret?
 5 quis tuis laudibus se postponi erubesceret? Illud certe,
 ut arbitror, dignum est praedicatione, quod, cum illis ferme
 omnibus quamvis prudentissimis et procul a republica
remotis non contigerit sine offensione et odio plerumque
 capitali vitam degere, tu tamen officii municipalibus func-
 10 tus, honore sacerdotii in principibus tuae civitatis cons-
 picuus, ordinis etiam equestris dignitate gradum provin-
 cialium supergressus, non modo sine reprehensione et
 invidia semper fuisti, verum etiam omnium omnino amo-
 rem cum maxima gloria consecutus es. Quis a te nosci 5
 15 aut ex amplissimo senatus ordine non expetiit aut ex hu-
 miliore plebis non optavit? Quis mortalium vel te vidit
 vel de tuo nomine accepit, quin et loco fratris germani
 diligat et vice parentis veneretur? Quis ignorat probi-
 tatem primam, fidem summam, benignitatem incredibilem,
 20 modestiam verecundiamque singularem ceteraque huma-

1 veterum nunc memoria suspicimus, quem prud. 8 motis
 15 expetivit 17 acceperit

1 veterum nunc memoria suspicimus prud. DR (in quo suscepi-
 mus) g (suscepimus). vet., quos nunc memor. suscepimus, prud.
 Manutius. vet., quos nunc memoria accepimus, vel pr. con. Cau-
 chius. vet. nunc mem. susp., quem prud. Carrio. memoriae susp.
 con. Falster. mem. obs. p. 139. Recepti Lachmanni emendatio-
 nem. susp. cf. Hildebrand. ad Arnob. I, 25. 3 dicimus DRgl.
 dicemus Manutius. 5 erubisceret D. 8 motis DRgl. remotis
 corr. Cauchius, et facile potuit RE post REP omitti. motis del.
 Modius lectt. novant. ep. 82. multis con. Lachmann. 9 vita
 DRg. 10 sacerdoti R, sacerdotis g. 11 equestr. v. Marquardt
 hist. eqq. Rom. p. 87 sqq. 15 expetit D, expetivit g. 18 et
 vice — ignorat om. g. 19 primam Conieci priscam, sed non
 opus, v. Plin. X, 34,52: pudicitia illis prima.

nitatis officia penes te unum esse, et quidem maiora quam possint digne a quoquam referri? Quare et ego his 6 nunc commemorandis supersedebo. de eloquentia quoque sileo, quam omnia nostrarum provinciarum tribuna-
 5 lia, omnes praesides noverunt, quam denique urbs Roma et auditoria sacra mirata sunt. haec se et ad praesens et in futura saecula satis ipsa nobilitat.

XVI. Nunc vero quatenus de die natali scribo meum 1 munus implere conabor, tempusque hodiernum, quo maxime flores, quam potero lucidissimis notis signabo; ex
 10 quo etiam primus ille tuus natalis liquido noscetur. Tempus autem non diem tantummodo vel mensem vel annum vertentem appello, sed et quod quidam lustrum aut annum magnum vocant, et quod saeculum nominant.
 15 Ceterum de aevo, quod est tempus unum et maximum, 3 non multum est quod in praesentia dicatur. est enim immensum, sine origine, sine fine, quod eodem modo semper fuit et semper futurum est, neque ad quemquam hominum magis quam ad alterum pertinet. Hoc in tria di-
 20 viditur tempora, praeteritum, praesens, futurum. e quibus praeteritum initio caret, exitu futurum, praesens autem, quod medium est, adeo exiguum et inconprehensibile est ut nullam recipiat longitudinem neque aliud esse videatur quam transacti futurique coniunctio, adeo
 25 porro instabile ut ibidem sit numquam, et quidquid trans-

20 ex

4 *prov. nostr.* Rg. 5 *praesides* cf. Walter R. Rechtsg. p. 316. *nover* R, *novere* g. 6 *audit. sacra* cf. Auson. grat. act. p. 720. Symm. epp. VIII, 17. Gothofr. gloss. nom. Brisson. de Verb. Sign. s. v. *audit.* 13. 14 *aut unum ann.* Rgl. 18 *et om. la. et semper om. g.* 19 *ad adulterum* D. 20 *e om.* DRg. 21 *ini. . . tio* D ras. *exitum* D. 22 *inconprehens.* R.

currit a futuro decerpit et adponit praeterito. Haec in-
 ter se tempora, anteactum dico et venturum, neque paria
 sunt neque ita ut alterum altero longius breviusve vi-
 deatur: quidquid enim non habet finem, conlationem men-
 5 surae non recipit. Quapropter aevum neque annorum 6
 neque saeculorum numero nec denique ullo finiti tempo-
 ris modulo metiri conabor: haec enim ad aetatem infi-
 nitam non sunt brumalis unius instar horae.

Itaque ut saecula possim percurrere et hoc nostrum 7
 10 praesens designare, omissis aureis argenteisque et hoc
 genus poeticis, a conditu urbis Romae, patriae nostrae
 communis, exordiar, XVII. et quoniam saecula aut na- 1
 turalia sunt aut civilia, prius de naturalibus dicam.

Saeculum est spatium vitae humanae longissimum 2
 15 partu et morte definitum. Quare qui annos triginta
 saeculum putarunt multum videntur errasse. Hoc enim
 tempus *γενεάν* vocari Heraclitus auctor est, quia or-
 bis aetatis in eo sit spatium. orbem autem vocat aeta-
 tis, dum natura humana [a sementi] ad sementim rever-
 20 titur. Hoc quidem *γενεάς* tempus alii aliter definirunt.
 Herodicus annos quinque et viginti scribit dici *γενεάν*,

2 futurum 14 Saec. autem est 18 vocant 19 a sementi ad
 sementem

1 et adp. pr. om. Rgl. 2 venturum DRghn, futurum edd.
 propria Rgla, paria Dm. 6 nec saec. Rg. 12 exordiar de
 saeculis R, exord. de saeculo ga. et quoniam — dicam om Rgla.
 16 nullum v. esse g ms Almel. 17 genean DR. Herodotus m.
 cf. Plut. de def. orac. p. 415 E: *ἔτη τριάκοντα ποιοῦσι τὴν
 γενεάν κατ' Ἡράκλειτον, ἐν ᾧ χρόνῳ γεννῶντα παρέχει τὸν
 ἕξ αὐτοῦ γεγεννημένον ὁ γεννήσας.* 18 vocant DRgl. Corr.
 Lachmann. 19 natura ad sementi humana ad sementim D.
 a sementi om. Rgl, neque sane videtur in archetypo fuisse.
 sementem Rgl. 20 geneas D. Cf. Wessel. ad Her. II, 142.
 intpp. Hesych. s. v. 21 Heraclitus gl ms Almel. Herodotus
 Scaliger. Herodicus DRm. Disceptari potest, utrum Herodicus

Zenon triginta. Saeculum autem quid sit, usque adhuc 3
 arbitror ad subtile examinatum non esse. Poetae qui-
 dem multa incredibilia scripserunt, nec minus historici
 Graeci, quamvis eos a vero par non fuit decedere; ut
 5 Herodotus, apud quem legimus Arganthonium Tartessio-
 rum regem centum et quinquaginta annorum fuisse, aut
 Ephorus, qui tradit Arcadas dicere apud se reges anti-
 quos aliquot ad trecentos vixisse annos. Verum haec ut 4
 fabulosa praetereo: sed inter ipsos astrologos, qui in
 10 stellarum signorumque ratione verum scrutantur, nequa-
 quam etiam convenit. Epigenes in centum duodecim an-
 nis longissimam vitam constituit, Berosos autem centum
 sedecim: alii ad centum viginti annos produci posse, qui-
 dam etiam ultra crediderunt. fuerunt qui non idem pu-
 15 tarent ubique observandum, sed varie per diversas re-

4 non par fuit recedere 6 ut Eph. 12 Berosus autem in cent.

Selymbrianus medicus (cf. Hermann. ad Lucian. hist. scr. p. 218 sq.)
 intelligendus sit, an, quod magis placet, Crateteus grammaticus,
 de quo v. Meineke hist. cr. com. gr. p. 13 sq. Wegener. de
 aula Attalica p. 155 sqq. Nam de hac re dictum est ab Homeri
 interpretibus, ut docent scholia ad Il. I, 250. Od. III, 245. cl.
 Artemid. II, 70. Hesych. s. v. Quare dubitatio mihi subnata est,
 an statim pro Zenon legendum sit Xenon, quem novimus in Ho-
 mero operam suam posuisse, v. Grauert. mus. Rhen. I p. 204 sq.
 Welcker. ep. Cycl. p. 11. Quamquam etiam Zenon stoicus *προ-
 βλήματα Ὀμηρικὰ* scripsit Diog. L. VII, 4. Ceterum *triginta*
 numerus vix sanus est. fortasse scribendum XX, cl. Hesych. s. v.
γενεά: τὴν δὲ γενεὴν ὑπέστειλαντο ἐτῶν οἱ μὲν κ', οἱ δὲ κξ', οἱ δὲ λ'.
genean DRg. 1 *triginta* D. quid om. D. 4 *eo a vero* D.
eos om. R. *deced.* codd. cf. Duk. ad Liv. XXXVI, 22, 1.
 5 *Herod.* I, 163. cf. intpp. Cic. Cat. m. 19, 69. Bergk. Anacr.
 p. 90 sq. 5 *Arganthonion* D. *Tarcessior.* DRg. 6. 7 *antepho-
 rus* Rglā. Cf. Plin. VII, 48, 49. Marx ad Eph. fr. p. 118.
 7 *archad.* DR. *apud* D. 8 *aliquod* D. *tricent.* R. 11 *epy-
 genesin* c. R. *epigenesim* g. cf. ad 7, 5. 12 *Berosos* DRg. Plin.
 VII, 49, 50: „Epigenes CXII annos impleri negavit posse, Be-
 rosus excedi CXVII.” 13 *viginti* D. 15 *variae* D.

giones, pro ut in singulis sit caeli ad circulum finitorem inclinatio, quod vocatur clima.

Sed licet veritas in obscuro lateat, tamen in una-
 5 quaque civitate quae sint naturalia saecula, rituales Etrus-
 5 corum libri videntur docere, in quis scriptum esse fertur
 initia sic poni saeculorum. quo die urbes atque civitates
 constituerentur, de his qui eo die nati essent eum qui
 diutissime vixisset die mortis suae primi saeculi modulum
 finire, eoque die qui essent reliqui in civitate, de his rur-
 10 sum eius mortem, qui longissimam aetatem egisset, finem
 esse saeculi secundi. sic deinceps tempus reliquorum
 terminari. sed ea quod ignorarent homines, portenta mitti
 divinitus, quibus admonerentur unumquodque saeculum
 esse finitum. Haec portenta Etrusci pro haruspicii dis- 6
 15 ciplinaeque suae peritia diligenter observata in libros
 retulerunt. Quare in Tuscis historiis, quae octavo eorum
 saeculo scriptae sunt, ut Varro testatur, et quot numero
 saecula ei genti data sint et transactorum singula quanta
 fuerint quibusve ostentis eorum exitus designati sint con-
 20 tinetur. itaque scriptum est quattuor prima saecula an-

2 κλίμα

3 *varietas* la. 4 *rit.* v. 11, 6. 5 *libri* om. gla. 10 *egiss.*
 aet. R. 12 *eo quod* con. Manut. *homines, putare, port.*
 con. Nagel. in progr. Altorf. 1754. 14 *Valesius* emend. IV,
 13 cft. Plut. Sull. 7 p. 456: *Τυρρηνῶν οἱ λόγοι μεταβολὴν*
ἐτέρου γένους ἀπεφαίνοντο καὶ μετακόσμησιν ἀποσημαίνειν
τὸ τέρας. εἶναι μὲν γὰρ ὀκτιῶ τὰ σὺμπαντα γένη διαφέροντα
τοῖς βλοῖς καὶ τοῖς ἴθυσιν ἀλλήλων, ἐκάστῳ δ' ἀφωρισθαι
χρόνων ἀριθμὸν ἐπὶ τοῦ θεοῦ συμπεραινώμενον ἐνιαυτοῦ με-
γάλου περιόδῳ, καὶ ὅταν αὕτη σχῆ τέλος ἐτέρας ἐνισταμένης
κινεῖσθαι τι σημεῖον ἐκ γῆς ἢ οὐρανοῦ θαυμάσιον. Cf. Suid.
 s. v. *Σίλλας.* Quae cum nostro non prorsus consentiunt. v.
 Müller. Etr. II p. 335 sqq. 14 *disciplinæ* quae D. 17 *Varro*
 in libro de saeculis, quem affert Serv. ad Virg. Aen. VIII, 526.
 Eum antiquitatum humanarum unum fuisse suspicatur Merkel.
 ad Ovid. fast. p. LXXV. quod D.

norum fuisse centenum, quintum centum viginti trium, sextum undeviginti et centum, septimum totidem, octavum tum demum agi, nonum et decimum superesse, quibus transactis finem fore nominis Etrusci.

⁵ Romanorum autem saecula quidam ludis saecularibus ⁷ putant distingui; cui rei fides si certa est, modus Romani saeculi est incertus. temporum enim intervalla, quibus ludi isti debeant referri, non modo quanta fuerint retro ignoratur, sed ne quanta quidem esse debeant sci-
¹⁰ tur. Nam ita institutum esse ut centesimo quoque anno fierent, id cum Antias alique historici auctores sunt, tum Varro de scaenicis originibus libro primo ita scriptum reliquit: Cum multa portenta fierent, et murus ac turris, quae sunt inter portam Collinam et
¹⁵ Esquilinam, de caelo tacta essent, et ideo libros Sibyllinos XV viri adissent, renuntiarent uti Diti patri et Proserpinae ludi Tarentini in

1 centum et quinque, quint. 14 intra 15 essent tacta
 16 X-viri 17 Terent.

1 centum CRgl. et quinque add. gl. v. 17, 13. centum XXXIII la. 2 unumdevig. Rga. octav. Cf. rei agr. Scr. p. 258: „Vegoiae Arrunti Velymno. Cum autem Iuppiter terram Hetruriae sibi vindicavit — terminis omnia septa esse voluit. quos quandoque ob avaritiam prope novissimi octavi saeculi lascibi homines malo dolo violabunt.” 3 non. et dec. Cf. Serv. ad Virg. ecl. IX, 47: „Vulcatius aruspex in contione dixit cometen esse, qui significaret exitum noni saeculi et ingressum decimi.” Müller. Etr. II p. 333 sqq. 9 quidem om. la. 11 fierent ludi coni. Cauchius. 12 Varro cf. Verrius Flaccus apud schol. Cruq. Hor. c. saec. in. 13 muros R. 14 et turr. g. 15 essent tacta g. tracta R. 16 sybill. D. XII viri R, duodecimviri ga. cf. c. 17, 10. Apud Varr. L. L. VII, p. 366 in cod. Flor. ambigue scriptum esse xv viros vel xv viros Lagomarsinius testatur, ut Lachmannus docuit. Cf. c. 20⁸ ubi LXIII codd. pro LXII, Vell. II, 47, 2, ubi septimo (III) in quarto (III) mutatum est, et infra ad 17, 10. 17 Tarentini DRgla, ut optimi libri Mart. I, 69. IV, 1, 8. X, 63, 3. et alibi, v. Merkel. ad

campo Martio fierent tribus noctibus, et hostiae furvae immolarentur, utique ludi centesimo quoque anno fierent. Item T. Livius libro 9 CXXXVI: Eodem anno ludos saeculares Caesar
 5 ingenti adparatu fecit, quos centesimo quoque anno (*is enim terminus saeculi*) fieri mos. * * ut contra decimo centesimoque anno repetantur tam commentarii XV virorum quam D. Augusti edicta testari videntur, adeo ut Horatius Flaccus in carmine quod saecularibus ludis cantatum est id tempus hoc modo designaverit: Certus undenos decies per annos Orbis ut cantus referatque ludos Ter die clara
 10 totiensque grata Nocte frequentes. Quae dissensio temporum, si veterum revolvantur annales, longe
 15 magis in incerto invenietur. Primos enim ludos saecu-

1 tribus noctibus om. 6. 7 At contra ut dec. 13. 14 At enim temporum

Ovid. fast. p. CXLVI. 1 tribus noctibus DRgla, quod addi iussit Wesseling. obss. II, 13. 2 utique ii ludi coni. Cauchius. Cf. intpp. Horat. c. saec. Klausen. Aen. I. p. 262 sqq. Hartung. Rel. d. Röm. II p. 92. Ideler chron. II p. 82 sqq. 6 his enim terminari saeculi fieri mos ut contra DR, h enim terminum s. f. m. ut contra g, relicto spatio sex fere litterarum. his en. terminus s. f. m. ut c. nonagesimo qu. l. is enim terminus saeculi, f. m., utque contra Manut. hic enim terminus saeculi, f. m. at contra ut dec. coni. Modius ep. 6. his enim terminis saeculum terminari, f. m. at contra ut dec. Carrio. Excidisse quaedam apparet, quae sic fere restituit Lachmann.: Sed moris esse ut contra. 9 Hor. c. saec. 21 sqq. 11 certos D. orbes D et i ex e facto R. 12 claro D. 13 Post frequentes sequitur in DRg c. 7 superest etc. usque ad c. 14, 7 ait enim, cf. prolegg. 13 ait enim temporum DRg, at enim temporum edd. vett. quae dissensio, quae verba DRgl c. 5, 3 inserunt, huc transponenda esse vidit Lachmann. cf. prolegg. 14 revolvuntur D. 15 sqq. Ex his complura excidisse, codd. lectiones monstrant, quas varie interpolantur VV. DD. cf. Sigonii emendd. I, 6. Robortelli annot. I, 5. 10. 13. 14. Onuphr. Panvin. de lud. saec. p. 9 et quos praeterea laudat Mitscherlich. ad Hor. II p. 643sq.

lares exactis regibus post Romam conditam annis CCXLV a Valerio Publicola institutos esse * * ad *XV* virorum commentarios, anno CCLXXXVIII M. Valerio Spurio Verginio Coss. * * anno post urbem conditam octavo et *quadringsimo*, ut vero in commentariis *XV* virorum scriptum est anno CCCC et decimo M. Valerio *Corvo* II C. Poetilio Coss. Terti ludi fuerunt Antiate Livioque auctoribus P. Claudio Pulchro L. Iunio Pullo Coss. * *

2 esse Valerius Antias ait: at *XV* - virorum 3 commentarii annis 4 coss. secundos ludos, ut Antias vult, anno p. u. c. quinto trecentesimo 6 anno octavo et *quadringsimo* *Corvino* 8 C. Iunio coss. aut ut in libris quindecimvirorum scriptum est

2 *Val. Publ.* Consentit Zosim. II, 4. et ut videtur Festus s. v. *Saec. ludi* p. 329: quarto Publicolae consulatui (a. 250) adscribit Plutarch. in vita eius c. 21. *XL virorum* DRgl.
 3 *ante 1, añ g.* *CCLXXXVIII* DRg. quod mutandum erat.
 4 Post *coss.* omissa est mentio secundorum ludorum et auctorum.
 5 *quadringsimo D. VIII et XL* Rgl. *XII vir.* Rgl. v. 17, 8.
 6 *Curmino* DR, *Corvino g. Corvo* Manuf. 7 *Poetaelio* D. Sed locum turbatum esse, non potest esse dubium. Nam *XV* viros consentaneum est posuisse annum u. c. Varron. 408, cuius anni coss. secundum fastos Capitol., item Livium VII, 27. Diod. XVI, 72 fuerunt M. Valerius *Corvus* II et C. Poetelius *Libo*, anni 410 autem C. Marcius *Rutilus* III et T. Manlius Imperiosus *Torquatus* II, testibus iisdem fastis, Livio VII, 28. Diod. XVI, 74. Festus autem l. l. ludos Tarentinos *Popillio Laenate* cos. repetitos indicare videtur. Qui cum eo tempore institutum dicat, *centum post annos ut denuo agerentur*, Lachmannus, quia de ludis a. 505 et 605 actis satis certa memoria est, quartum M. Popillii *Laenatis* consulatum intelligendum suspicatur, qui incidit in a. 406, quo anno Liv. VII, 27 pestilentiam et ex libris Sibyllinis lectisternium fuisse refert. itaque et *nonagensi*, quod est apud Festum, ita interpretatur, ludos instauratos esse *anno vigesimo* post *X* viros sacrorum institutos, id est post a. Varron. 386. Sed Zosimus II, 4 secundos ludos scribit actos esse *ἔτι μετὰ τὸν τῆς πόλεως οἰκισμὸν ἐπὶ τριαχοσίοις πεντηχοσίων καὶ δευτέρῳ — Μάρκου Ποπίλιου τὸ τέταρτον ἑκατέοντος*. ubi Leuncl. corr. *Μάρκου Ποπίλιου*. et sane anno Capitol. 352 L. Valerius *Potitus* IV trib. mil. c. p. fuit, et proximo anno (qui est Varr. 354) Livius V, 13 lectisternium tunc primum in urbe factum tradit, sed non Diti ac Proserpinae. 8 *L. Iunio* DRgl. cf. Ou-

anno quingentesimo duodevicensimo P. Cornelio Lentulo C. Licinio Varo Coss. De quatorum ludorum anno 11 triplex opinio est. Antias enim et Varro et Livius relatos esse prodiderunt L. Marcio Censorino M. Manilio Coss. 5 post Romam conditam anno DCV. at Piso Censorius et Gn. Gellius, sed et Cassius Hemina, qui illo tempore vivebat, post annum factos tertium adfirmant Gn. Cornelio Lentulo L. Mummiō Achaico Coss., id est anno DCVIII. in XV virorum autem commentariis notantur sub anno 10 DCXXVIII M. Aemilio Lepido L. Aurelio Oreste Coss. Quintos ludos C. Furnio C. Iunio Silano Coss. anno DCCXXXVII Caesar Augustus et Agrippa fecerunt. sextos autem fecit Ti. Claudius Caesar se IIII et L. Vitellio III Coss. anno DCCC, septimos Domitianus se XIII 15 et L. Minucio Rufo Coss. anno DCCCXXXI, octavos imperatores Septimius et M. Aurelius Antoninus Cilone

4 M. Manilio 6. 7 Cn. 13 T. Claud.

dend. ad Suet. Aug. 5. Post *coss.* excidit anno DV (v. Fischer. Röm. Zeitt. p. 75 sq.) et XV virorum mentio. Cf. autem Liv. epit. XLIX: „Altero et sexcentesimo anno ab urbe condita — Diti patri ludi ad Tarentum ex praecepto librorum Sibyllinorum facti, qui ante annum centesimum — quingentesimo et altero anno ab urbe condita facti erant.” Appii Claudii Pulchri consulatum testatur, Verrio Flacco auctore adhibito, schol. Cruq. Hor. c. saec. in. 2 *Linio* DR, *Livio* gl. *Varro* Dgl. 3 *Liv.* v. l. modo l. 4 *L. Martio Cens.* DR, *L. Valerio Cens.* gl. *M. Manlio* Dg. Zosim. II, 4: ἐπάτων ὄντων Λουκίου Κηρωρίου καὶ Μάρκου Μαλλίου Πουηλίου (quod ex Πουηλίου corruptum et falso loco additum esse videtur: nam Zosimi codd. hos consules Augusteis saecularibus adscribunt). At plerique testes *M. Manilio* (v. Fischer. l. I. p. 125), quod reponi iussit Drakenb. ad Liv. epit. XLIX.

5 *Piso censorius* Merkelio ad Ovid. fast. p. LXXX diversus videtur ab annalium scriptore, de qua re dubito. 6 *vivebant* coni. Sigon. emend. I, 6. Kraus. irr. histt. vett. Rom. p. 152.

8 *Mummo* DR. *DCIII* DRgl. 9 *annis DCXXVIII* g.

10 *M.* om. DRgl. 11 *C.* om. DRgl. 12 *DCCXXXVI* g.

13 *T. Claudius* DR. *sae I·C·III et D, se I·C·III et R, se III et gl.* 16 *Sept.* ceteris litteris omissis D. *Aur. D.*

et Libone Coss. anno DCCCCLVII. Hinc animadvertere 12
 licet neque post centum annos ut hi referrentur ludi statum esse, neque post centum decem. Quorum etiamsi alterutrum retro fuisset observatum, non tamen satis id
 5 argumenti esset quo quis his ludis saecula discerni constanter adfirmet, praesertim cum ab urbis primordio ad reges exactos, annos CCXLIII, *ludos* factos esse, auctor sit nemo, quod tempus procul dubio naturali maius est saeculo. Quodsi quis credit ludis saecularibus saecula *, 13
 10 sola nominis origine inductus, sciat saeculares dici potuisse quod plerumque semel fiant hominis aetate, ut multa alia quae rara sunt post saeculum evenire loquentium consuetudo usurpat.

Sed nostri maiores, quod naturale saeculum quantum esset exploratum non habebant, civile ad certum modulum annorum centum statuerunt. Testis est Piso, in cuius annali septimo scriptum est sic: Roma condita anno DC septimum accipit saeculum his consulibus qui proximi sunt consules, M. Aemilius M. f. Lepidus, C. Popilius II absens. Sed
 20

4 id sat. 7 ludos om. nemo sit auct. 9 saecula
 discerni 11 fiunt 12 raro fiant 16 ann. mod.
 18 anno DXCVI saeculum accipit 19 quis proximi

1 et Uibone R. DCCCCLVII gl. Zosim. II, 4: ὁ Σεβῆρος τῶν δέκα καὶ ἑκατὸν ἐνοστάτων ἐτῶν ἅμα τοῖς παισὶν Ἀντωνίνῳ καὶ Γέτα τὴν αὐτὴν ἑορτὴν κατεσιτήσατο, Χίλωνος καὶ Αἰβωνος ὄντων ὑπάτων. 7 anno CCXLIII D. ludos om. DRgl, quod sensus requirit, neque ex praecedentibus intellegi potest. 9 credit cludi ludis con. Lachmann. 14 saec. CCXLIII quant. DRg. quod illatum est ex v. 7. 16 ann. cent. cf. Varr. L. L. VI p. 193. cert. ann. mod. cent. R. 18 anno D septimo D, anno DVII Rg, anno CLVII l. Correxerit Lachmann. Ceterum hic annus, quem Piso sexcentimum numerat, est Varron. 596. accipit DRgl. occipit Scaliger de emend. temp. V p. 367. 20 M. filius D, M. Fabius g.

ut hunc annorum numerum constituerent nostri, non nihil causae fuit, primum quod multos suorum civium ad hunc aetatem producere videbant, dein quod Etruscos, quorum prima saecula centenum fuerunt annorum, etiam
 5 hic ut in aliis plerumque imitari voluerunt. Praeterea 14 fieri potest quod refert Varro, quodque Dioscorides astrologus scribit, Alexandriae inter eos qui mortuos *sallunt* constare hominem plus centum annos vivere non posse, *idque* cor hominum declarare eorum qui integri perie-
 10 runt sine corporis tabe; ideo quod multis annis pendendo cor omnis aetatis incrementa et deminutiones *observent*: et anniculi pendere duas drachmas, bimi quattuor, et sic in annos singulos usque ad quinquaginta accedere binas; ab iis centum drachmis *abusque* anno quinquagesimo
 15 item decedere in unoquoque binas; ex quo perspicuum sit centesimo anno redire ad anni primi pondus nec longius vitam posse producere.

Quoniam igitur civile Romanorum saeculum centum 15 annis transigitur, scire licet in decimo saeculo et primum

1 annorum *om.* 3 hanc aet. vitam prod. 4 fuerant 7 scripsit mort. solent conservare, constare 8 annis 9 id cor humanum decl. 10 tabe. Eo quod id 11 cor *om.* 14 dr. ab anno 17 produci

3 hanc DRgl. corr. Lachmann. aet. vitam prod. gl. perduc. D. 4 centum g. v. 17, 6. 5 et in al. Rg. imitare R. praeterea fieri Lachmanno scribendum videtur praeterea adferri. 6 quod Diosc. Dgl. 7 scripsit Rg. mortuos solent constare DRg. mort. sol. conservare hom. edd. vett. mort. sol. conservare constare hom. Cario. mort. sol. exossare const. coni. Scaliger. *sallunt* corr. Lachmann. Cf. Diomedes I p. 372: „Varro antiquitatum humanarum XV: *mortuos sallunt.*” quod ex eodem loco sumptum esse, quem Censorinus respexit, certum videtur. Idem narrat Plin. XI, 37, 70. 8 annis g. 9 idcirco humanum DR, idcirco humanum corpus g. corr. Lachmann. 10 pependo Rg, pependit l. 11 conserve^{nt} D, conservent Rg, conservant l. 12 dragm. D. 14 dr. adque an. D, dr. atque an. Rg. corr. Lachmann.

natalem tuum fuisse et hodiernum esse. Quot autem saecula urbi Romae debeantur, dicere meum non est: sed quid apud Varronem legerim, non tacebo, qui libro antiquitatum duodevicensimo ait fuisse Veltium Romae in
 5 augurio non ignobilem, ingenio magno, cuius doctiori in disceptando parem; eum se audisse dicentem, si ita esset ut traderent historici de Romuli urbis condendae auguriis ac XII vulturis, quoniam CXX annos incolumis praeterisset populus Romanus, ad mille et ducentos per-
 10 venturum.

XVIII. Hactenus dictum de saeculo: nunc de annis 1 maioribus dicam, quorum magnitudo adeo diversa tam gentibus observata quam auctoribus tradita est, ut alii annum magnum esse in annis vertentibus duobus, alii in
 15 multis milibus annorum arbitrati sint. quod quale sit, iam hinc conabor absolvere. Veteres in Graecia civitates cum 2 animadverterent, dum sol annuo cursu orbem suum circumit, lunam novam interdum terdecies exoriri, idque saepe alternis fieri, arbitrati sunt lunares duodecim men-
 20 ses et dimidiatum ad annum naturalem convenire. Itaque annos civiles sic statuerunt, ut intercalando facerent alternos duodecim mensum, alternos tredecim, utrumque annum separatim vertentem, iunctos ambo annum magnum vocantes. idque tempus trieterida adpellabant, quod
 25 tertio quoque anno intercalabatur, quamvis biennii cir-

5 docto in 8 vulturibus 15 annor. mill. 16 nunc conab.
 18 novam om. 22 mensium (semper) 23 separatim ambos
 24 τριετηρίδα

1 quod D. 2 urbis D. 5 augurio D. cuius DR (in mg. eius).
 docto^{ri} D, doctori Rg. corr. Lachmann. 6 essent D. 7 tra-
 debant Rgl. 8 vulturis D, vulturibus Rg. quoniam ex X
 an. DR. 12 etiam gent. DRgl. 18 tridec. DR. 23 sepa-
 ratim D.

magni complures, ut Metonicus, quem Meton Atheniensis ex annis undeviginti constituit, eoque enneadecaeteris appellatur et intercalatur septies, in eoque anno sunt dierum VI milia et DCCCCXL. Est et Philolai Pythagorici annus ex annis quinquaginta novem, in quo sunt menses intercalares viginti et unus; item Callippi Cyziceni ex annis septuaginta sex, ita ut menses duodeciginta intercalentur; et Democriti ex annis LXXXII cum intercalariis perinde viginti octo; sed et Hipparchi ex annis 9 CCCIII, in quo intercalatur centies decies bis. Haec annorum magnitudo eo discrepat, quod inter astrologos non convenit quanto vel sol plus quam trecentos sexaginta quinque dies in anno conficiat vel luna minus quam triginta in mense. Ad Aegyptiorum vero annum magnum 10 15 luna non pertinet, quem Graece *κνικόν* Latine canicularem vocamus, propterea quod initium illius sumitur, cum primo die eius mensis, quem vocant Aegyptii *Θωιδί*,

2 *έννεαδεκαετηρίς* 8 cum interkalares sint 10 interkalatur decies om. 17 *Thot*

1 *Metonticus* DRg. *Meton* v. Ideler Chron. I p. 313 sqq.
 3 *inque eo gl.* 4 *Philolaus* DRg. *Pythagori* Rg. Cf. Boeckl. Phil. p. 134. 6 *Callippi* Dg. De Callippo Cyziceno cf. Aristot. met. XII, 8. Simplic. ad Arist. de caelo II p. 498 Br. Mich. Ephes. ad Ar. de int. p. 102 Br. cl. Krische Forsch. I p. 288 sqq. Vitruv. IX, 6, 3. Saepe commemoratur a Gemino et Ptolemaeo de appar. v. p. 93 Pet. add. Plin. XVIII, 31, 74. Io. Lyd. de mens. IV, 14 p. 65. Cum hoc loco consentit Geminus elem. astr. 6 p. 38, corrigendus Achill. Tat. isag. p. 140. Ideler. chron. I p. 344 sqq. üb. d. astr. Beob. d. Alt. p. 214 sqq.
 8 *Democr.* cf. Ideler. chron. I p. 303. 9 *intercalaris* D, *intercalares* Rgl. *Hipparchi* cf. Ideler. l. l. I p. 352 sqq. üb. d. astr. Beob. d. Alt. p. 219 sqq. 10 *intercalatur g. centies duodecies* con. Manutius. 14 *Aegypt.* cf. Ideler. chron. I p. 124 sqq.
 17 *Aegypti* D. *θοθγοι* DR, *θοθβα* g. Apud Plat. Phileb. p. 18 B. Phaedr. p. 274 C ss. codd. praebent *Θεύθ*, Arnob. II, 69 cod. habet *postheutin* i. e. *post theutin*. Apud Euseb. pr. ev. I, 5 legimus: *ὁν Αἰγύπτιοι μὲν ἐκάλεσαν Θωιδί, Ἀλεξανδροῖς δὲ*

caniculae sidus exoritur. Nam eorum annus civilis solos
 habet dies CCCLXV sine ullo intercalari: itaque qua-
 driennium apud eos uno circiter die minus est quam
 naturale quadriennium, eoque fit ut anno ∞ CCCLXI ad
 5 idem revolvatur principium. Hic annus etiam ἡλιακὸς a
 quibusdam dicitur, et ab aliis Θεοῦ ἐνιαυτός. Est prae- 11
 terea annus quem Aristoteles maximum potius quam
 magnum appellat, quem solis et lunae vagarumque quin-
 que stellarum orbes conficiunt, cum ad idem signum, ubi
 10 quondam simul fuerunt, una referuntur; cuius anni hiemps
 summa est cataclysmos, quam nostri diluvionem vocant,
 aestas autem ecpyrosis, quod est mundi incendium. nam
 his alternis temporibus mundus tum exignescere tum
 exaquescere videtur. Hunc Aristarchus putavit esse an-
 15 norum vertentium ΠCCCLXXXIII, Aretes Dyrrhachinus
 VDLII, Heraclitus et Linus XDCCC, Dion XDCCCLXXXIII,

6 ὁ Θεοῦ 8 et om. 11 κατακλισμός 12 ἐπίρροσις
 15 dum millium 16 quinque millium decem mill.
 X.M.CC ∞ XXCIV

Θιῖθ, et inscriptiones tam ΘΩΥΘ (Letronne recueil I p. 82.
 recherch. p. 157), quam ΘΩΘ (Letronne, Memnon p. 135;
 248, 18) praebent. Conferri potest *Moyses*, quod optimi codd.
 praebere solent e. g. Iuven. XIV, 102. Quod e vestigiis codd.
 scribendum erat *Θωυθί* confirmat Plin. XXVII, 12, 80: *mensis*
quem Thoti vocant. 1 solus Dgl. *solidos* coni. Lindembrog.

3 apud D. 4 ΠCCCLXI DRg, corrupte, cf. Ideler. l. l. I. p. 157 sq.
 ūb. d. astr. Beob. d. Alt. p. 95. Ceterum notandum in cod. D
 non numerum millenarium ut solet (Gron. ad Liv. XXXIV, 10, 4)
 linea superinducta notari, sed ceteros huic adiectos; quod ser-
 vandum duxi. ad diem Dgl. 5 heliacos Dg. a om. R.
 6 ετου ενιαυτος g, ετονενλυτος m. 7 Aristocles emend.
 et

Lipsius phys. stoic. II, 21. 8 et om. g. 11 catadysm. R.
 13 dum - dum D. 14 Aristharcus D. 15 Aretes nisi a Cen-
 sorino non laudatur. v. 21, 3. 16 Heracl. cf. Plut. de plac.
 phil. II, 32. de def. or. 12. Linus cf. Welcker. kl. Schr. I. p. 45.
 Dion Neapolites, mathematicus nobilis, laudatur Varroni apud
 Augustin. C. D. XXI, 8.

Orpheus CXX, Cassandrus tricies sexies centum milium: alii vero infinitum esse nec unquam in se reverti existimarunt. Sed horum omnium pentaeteridas maxime 12 notandis temporibus Graeci observant, id est quaternum 5 annorum circuitus, quas vocant olympiadas: et nunc apud eos ducentesima quinquagesima quarta olympias numeratur, eiusque annus hic secundus. Idem tempus anni 13 magni Romanis fuit, quod lustrum adpellabant, ita quidem a Servio Tullio institutum ut quinto quoque anno 10 censu civium habito lustrum conderetur, sed non ita a posteris servatum. Nam cum inter primum a Servio 14 rege conditum lustrum et id quod ab imperatore Vespasiano V et T. Caesare III Coss. factum est anni interfuert paulo minus DCL, lustra tamen per ea tem- 15 pora non plura quam LXXV sunt facta et postea plane fieri desierunt. Rursus tamen annus idem magnus per 15 Capitolinos agonas coeptus est diligentius servari, quorum agonum primus a Domitiano institutus fuit duodecimo eius et Ser. Cornelii Dolabellae consulatu. Itaque 20 hoc nunc anno qui celebratus est agon undequadragesimus numeratur.

Quod ad annos pertinet magnos in praesentia satis dictum: nunc de annis vertentibus dicendi locus.

1 Orpheus C.M.XX. 3 πενταετηρίδας 13 T. om.

1 Orpheus v. Lobeck. Agl. p. 791 sq. Cassandrus Salaminus historicus affertur a Tzetz. ad Lyc. 177. 3 pantaeteridas D, patahaeter. R, parentetendas g. tetrapentaeteridas Fr. Pithoei Censorinus apud Scaliger. em. temp. p. 50. 6 quadragesima g. 8 lustrum cf. Ideler. Chron. II p. 77 sqq. 9 et quinto D. 13 T. om. DRgl. addi iusserunt Mazocch. ad tab. Heracl. p. 322. Marin. iscr. Alb. p. 42. caesar ter c. D. 14 minus ad c. L. g. 17 Capit. ag. Suet. Dom. 4. 18 Domet. D. 19 Sergi Corneli DRg.

XIX. Annus vertens est natura, dum sol percurrens 1
 XII signa eodem unde profectus est redit. Hoc tempus 2
 quot dierum esset ad certum nondum astrologi reperire
 potuerunt. Philolaus annum naturalem dies habere pro-
 didit CCCLXIII et dimidiatum, Aphrodisius CCCLXV
 5 et partem diei octavam, Callippus autem CCCLXV, et
 Aristarchus Samius tantundem et praeterea diei partem
 ∞DCXXIII, Meton vero CCCLXV et dierum quinque
 undevicensimam partem, Oenopides CCCLXV et dierum
 10 duum et viginti partem undesexagensimam, Harpalus au-
 tem CCCLXV et horas aequinoctiales XIII, at noster
 Ennius CCCLXVI. Plerique praeterea incomprehensibile 3
 quiddam et inenuntiabile esse existimaverunt, sed pro
 vero quod proximum putabant amplexi sunt, dies scili-
 15 cet CCCLXV.

Igitur cum tanta inter viros doctissimos fuerit dis- 4
 sensio, quid mirum si anni civiles, quos diversae civita-

10 undesex. part.

2 *sig* D. 3 *quod* D. 4 *Pylol.* DR. cf. Boeckh. Phil. p. 134 sq.
 5 *Aphrodisius* g, ut voluit Modius lectt. novant. ep. 47. *Aplyrodisius*
 edd. vett. *Aphrodisius* aliunde notus non est, nisi error subest.
 Adrastus enim Aphrodisiensis, peripateticus, Aristoteles inter-
 pres (schol. Arist. categ. p. 30. 32. 33. 39. Galen. de propr. lib. 11
 t. XIX p. 42 sq.), scripsit etiam de astrorum harmonia (Ach.
 Tat. is. p. 136), quae in libris de musice fortasse legebantur
 (Fabric. B. Gr. III p. 458 sq.), et vero de sole (Ach. Tat. is.
 p. 139). Hic igitur hoc quoque loco intelligendus erit, sive Cen-
 sorini seu librariorum error est. Ceterum qui apud Claud. Mam-
 mert. de statu an. I, 25 memoratur Adrastus mathematicus vi-
 detur Cyzicenus potius esse, quem laudat Varro apud August.
 C. D. XXI, 8. 6 *Call.* v. 18, 8. 8 *mille DCXXIII^{sup}* D,
 MDCXXII *sup* R. 9 *Oenopides* DR. de Oenopide Chio v. Me-
 nag. ad Diog. L. IX, 37. Whitte, de scriptt. ant. Chiis p. 43 sqq.
 10 *partem* om. R. *Harp.* v. 18, 5. 11 *XII* em. Scalig. de
 emend. temp. p. 66. 13 *quidem* DR. corr. Manut. Modius
 lectt. novant. ep. 47. *incomprehensibilem et inenuntiabilem* g.
inenumerabilem l, *enuntiabile* R. 14 *proximam* D.

tes rudes etiam tum sibi quaeque statuebant, tam inter se discrepent quam cum illo naturali non congruant? Et in Aegypto quidem antiquissimum ferunt annum bimestrem fuisse, post deinde ab Isonne rege quadrimestrem factum, novissime Arminon ad tredecim menses et dies quinque perduxisse. Item in Achaia Arcades trimestrem annum primo habuisse dicuntur, et ob id *proselenae* appellati, *non*, ut quidam pulant, quod ante sint nati quam lunae astrum caelo esset, sed quod prius habuerint annum *quam* is in Graecia ad lunae cursum constitueretur. Sunt qui tradunt hunc annum trimestrem Horum instituisse, eoque ver aestatem autumnum hiemem *ὥρας* et annum *ὥρον* dici, et Graecos annales *ὥρους*, eorumque scriptores *ὥρογράφους*. Itaque quattuor annorum circuitum in modum pentaeteridis annum magnum dicebant. Cares autem et Acarnanes semestres habuerunt annos inter se dissimiles, quibus alternis dies augescerent aut senescerent, eosque coniunctos velut trieterida annum magnum.

7 *προσέληνοι* 11 tradant 15 *πενταετηρίδος* 17 et inter se 18 veluti *τριετηρίδα*

1 iam D. 2 congregant in marg. congruant R. 3 Aeg. cf. Ideler. Chron. I p. 93 sqq. annum *menstem* D, in quo verum latere videtur, cum omnes ceteri scriptores de menstruo anno loquantur, ut Eudoxus apud Procl. ad Plat. Tim. p. 33. Varro apud Lact. II, 12. Plin. VII, 48. August. C. D. XII, 10. XV, 12. Diod. S. I, 26. Plut. Num. 18. Suid. s. v. ἥλιος. 4 a *Pisonne* g. a *Phesone* em. Manut. 5 *Armain* coni. Lindenbrog. 7 *proselenam* appellat id ut quid. D, *proselenam* appellant id ut quid. R, *proselenam* appellant non ut qu. g. Cf. Hermann. Griech. Alt. § 8, 5. 10 *quam* om. DRgl. his Rg. *constituerentur* Rg. 11 *horon* D. 12 *horus* DR. em. Meurs. ad Macr. Sat. I, 21. 13 *ōron* om. DRg. *horus* D, *horas* g. 14 *scribtores* D. *ōρογορ*. Cf. Diod. S. I, 26 ib. Wess. Schweighäus. ad Athen. t. II p. 645 sqq. IX p. 278. *circuitu* R. 15 *pentaheter*. D. 16 *Acarn*. Plut. Num. 18. Macr. Sat. I, 12. *ann. et int.* D et eraso. et om. Rg. 18 *decreserent* coni. Manut. A. de Rooy animm. critt. p. 182. *triheter*. D.

XX. Sed ut hos annos omittam caligine iam pro-
fundae vetustatis obductos, in his quoque qui sunt re-
centioris memoriae et ad cursum lunae vel solis insti-
tuti quanta sit varietas, facile est cognoscere, si quis vel
5 in unius Italiae gentibus, ne dicam peregrinis, velit in-
quirere. Nam ut alium Ferentini alium Lavinii itemque
Albani vel Romani habuerunt annum, ita et aliae gentes.
Omnibus tamen fuit propositum suos civiles annos varie
intercalandis mensibus ad unum illum verum naturalem-
10 que corrigere. de quibus omnibus disserere quoniam lon-
gum est, ad Romanorum annum transibimus.

Annum vertentem Romae Licinius quidem Macer et
postea Fenestella statim ab initio duodecim mensum fuisse
scripserunt: sed magis Iunio Gracchano et Fulvio et Var-
15 roni et Suetonio aliisque credendum, qui decem mensum
putaverunt fuisse, ut tunc Albanis erat, unde orti Romani.
Hi decem menses dies CCCIII hoc modo habebant: Mar-
tius XXXI, Aprilis XXX, Maius XXXI, Iunius XXX,
Quintilis XXXI, Sextilis et September tricenos, October
20 XXXI, November et December *tricenos*; quorum quat-
tuor maiores pleni, ceteri sex cavi vocabantur. Postea 4
sive a Numa, ut ait Fulvius, sive, ut Iunius, a Tarqui-

1 mittam 5 anquirere 9 ver. ill. 15 mensium
19 XXX 20 XXX

1 caliginem D. tam conl. Almeloveen. 2 recentiores D.
recentiore memoria Cauchius. 6 Lavin. August. C. D. XV, 12.
Solin. 1. 11 esset glm. Rom. cf. Ideler chron. II p. 16 sqq.
Niebuhr R. G. I p. 284 sqq. Merkel. ad Ovid. fast. p. LXXVII sqq.
14 Graccho.... D (ras.), graccho Rgl. V. Hertz. de Cincis
p. 88 sqq. Fulvio in fastis, v. Kraus. frgm. histt. Rom.
p. 126 sq. Merkel. ad Ovid. fast. p. LXXV. Varroni in libro
de annis, ut suspicatur Merkel. l. l. 15 Suetonius scripsit Suida
teste (v. Τράχυλλος) περί τοῦ κατὰ Ῥωμαίους ἐνιαυτοῦ βί-
βλιον α'. 17 CCCIII DR, CCG in g. 19 october D.
20 XXX DR. 22 sive annum ut ait D.

nio XII facti sunt menses et dies CCCLV, quamvis luna XII suis mensibus CCCLIII dies videbatur explere. sed ut unus dies abundaret, aut per imprudentiam accidit, aut, quod magis credo, ea superstitione qua impar numerus plenus et magis faustus habebatur. Certe ad annum 5 priorem unus et quinquaginta dies accesserunt; qui quia menses duo non explerent, sex illis cavis mensibus dies sunt singuli detracti et ad eos additi, factique dies LVII, et ex his duo menses, Ianuarius undetriginta dierum, Fe- 10 bruarius duodetriginta. atque ita omnes menses pleni et impari dierum numero esse coeperunt, excepto Febuario, qui solus cavus et ob hoc ceteris infaustior est habitus. Denique cum intercalarium mensem viginti duum vel vi- 6 ginti trium dierum alternis annis addi placuisset, ut civili 15 lis annus ad naturalem exaequaretur, in mense potissimum Febuario inter terminalia et regifugium intercalatum est, idque diu factum priusquam sentiretur annos civiles aliquanto naturalibus esse maiores. Quod delictum ut corrigere- 20 tur, pontificibus datum negotium eorumque arbitrio intercalandi ratio permissa. Sed horum plerique 7 ob odium vel gratiam, quo quis magistratu citius abiret diutiusve fungeretur aut publici redemptor ex anni magnitudine in lucro damnove esset, plus minusve ex libidine intercalando rem sibi ad corrigendum mandatam ultro

2 videatur 7 duos non implerent 8 factique sunt dies
13 interkalarem 19 datum est neg.

3 dies unus R. 7 sex his cav. Rg. 8 LXII DR. 13 mensuum D, mensium Rgl. 16 interterminalia Rg. 18 dilectum D.
21 vel ex quis mag. g. vel ex quis in agrum cit. l. diutius abiret R.
22 diutiusque fung. DRgl. redeptor D, redemptores gl.
23 lividine intercalandi Rg. 24 mandatam D. ultroque DR
(in marg. utroque) g, utroque m, utrique l. ultro quia corr. Lachm.

quia depravarunt, adeo aberratum est ut C. Caesar pontifex maximus suo III et M. Aemilii Lepidi consulatu, quo retro delictum corrigeret, duos menses intercalarios dierum LXVII in mensem Novembrem et Decembrem interponeret, cum iam mense Februario dies tres et viginti intercalasset, faceretque eum annum dierum CCCCXXXV, simul providens in futurum ne iterum erraretur: nam intercalario mense sublato annum civilem ad solis cursum formavit. Itaque diebus CCCLV addidit X, quos per septem menses, qui dies undetricenos habebant, ita distribuit, ut Ianuario et Sextili et Decembri bini accederent, ceteris singuli; eosque dies extremis partibus mensum adposuit, ne scilicet religiones sui cuiusque mensis a loco summoventur. Quapropter nunc cum in septem mensibus dies singuli et triceni sint, quattuor tamen illi ita primitus instituti eo dinoscuntur quod nonas habent septimanas, ceteri tres omnesque reliqui quintanas. Praeterea pro quadrante diei, qui annum verum suppleturus videbatur, instituit ut peracto quadriennii circuitu dies unus, ubi mensis quondam solebat, post terminalia intercalaretur, quod nunc bissextum vocatur. Ex hoc anno ita a Iulio Caesare ordinato ceteri ad nostram memoriam Iuliani appellantur, iique consurgunt ex quarto Caesaris consulatu. qui etiamsi optime, non soli tamen ad annum naturae aptati sunt: nam et priores anni, etiam si qui

1 quia om. Adeoque 12 mensium 17 ceteri quint.
24 etiamsi non optime, soli 25 alii

1 C. Caes. cf. Ideler. chron. II p. 117 sqq. 4 LXVIII DR.
v. ad 17, 8. 10 describet... Dras. 11 Decembri ne bini D.
13 regiones Rg. 17 ceteri tres omnes alii reliqui quint. DRglm.
ceteri tres quint. em. Modius lectt. novant. ep. 42. Corr. Lachmann.
20 menses D. 23 eique Dg. 24 etiamsi optime non
soli Dgm, etiamsi oblimo non soli R, etiamsi non optime soli
edd. vett. anni naturam glm. 25 alii DRgl. Corr. Lachmann.

decemlestres fuerunt, nec Romae modo vel per Italiam, sed et apud gentes omnes, quantum poterat, iidem fuerunt correcti. Itaque cum de aliquo annorum numero 12 hic dicetur, non alios par erit quam naturales accipere.

5 Et si origo mundi in hominum notitiam venisset, inde exordium sumeremus: XXI. nunc vero id interval-
lum temporis tractabo quod *ιστορικόν* Varro adpellat. Hic enim tria discrimina temporum esse tradit, primum ab hominum principio ad cataclysmum priorem, quod
10 propter ignorantiam vocatur *ἄδηλον*, secundum a cataclysmo priore ad olympiadem primam, quod, quia in eo multa fabulosa referuntur, *μυθικόν* nominatur, tertium a prima olympiade ad nos, quod dicitur *ιστορικόν*, quia res in eo gestae veris historiis continentur. Primum enim 2
15 tempus, sive habuit initium seu semper fuit, certe quot annorum sit non potest comprehendi. secundum non plane quidem scitur, sed tamen ad mille circiter et sexcentos annos esse creditur. a priore scilicet cataclysmo, quem dicunt *Ogygii*, ad Inachi regnum anni sunt circiter
20 quadringenti * *, hinc ad olympiadem primam paulo plus

2 poterat idem, 15 sive s. 19 quem Ogygium dicunt anni circiter CCCC. hinc

2 quantum postea idem D (postea...ras.) Rglm. fuerunt corr. DRl, fuere corr. g, fuere correpti m. quantum poterat idem fuerunt corr. Carrio. 4 diceretur D. 7 historicon Dg. Varro in libris de gente P. R. v. ad 2 et 5. 9 quod — ἄδηλον om. Rgl. 10 adelon D. a cat. pr. om. Rgl. 11 priorem D. multa in eo R. 12 mythicon Dg. 13 historicon Dg. 15 tempus D. habet gl. quod D. 19 quem dicunt erogycii D. erogicii R, erogitii g, erogitium l, erogyptii m. Ogygis edd. vett. Ogygium Carrio. Cf. August. C. D. XVIII, 8. „Nam Varro inde (a diluvio Ogygii) exorsus est librum, cuius mentionem superius feci (de gente Populi Romani, v. XVIII, 2), et nihil sibi, ex quo perveniat ad res Romanas, proponit antiquius, quam Ogygii diluvium.” cf. XXI, 8. et Schol. Stat. Theb. I, 173. Iachi R. annos D, annis Rg. Post quadringenti omissa sunt:

quadringenti. Quos solos, quamvis mythici temporis postremos, tamen quia a memoria scriptorum proximos quidam certius definire voluerunt. et quidem Sosibius scripsit esse CCCLXXXV, Eratosthenes autem septem et 3
 5 quadringentos, Timaeus CCCCXVII, Aretes DXIII, et praeterea multi diverse, quorum etiam ipsa dissensio incertum esse declarat. De tertio autem tempore fuit quidem aliqua inter auctores dissensio in sex septemve tantummodo annis versata: sed hoc quodcumque caliginis 5
 10 Varro discussit, et pro cetera sua sagacitate nunc diversarum civitatum conferens tempora, nunc defectus eorumque intervalla retro dinumerans, eruit verum, lucemque ostendit, per quam numerus certus non annorum modo sed et dierum perspicui possit. Secundum quam 6
 15 rationem nisi fallor hic annus, cuius velut index et titulus est Ulpii et Pontiani consulatus, ab olympiade prima millensimus est et quartus decimus, ex diebus duntaxat aestivis, quibus agon Olympicus celebratur; a Roma autem condita nongentensimus nonagensimus primus, et

hinc ad excidium Troiae anni octingenti, v. Boeckh. ad C. I. II, p. 127. Fischer. Gr. Zeitt. p. 5. neque enim sufficit cum Scaligero de em. temp. p. 344 corrigere MCC, quia quae sequuntur ad excidium Troiae pertinent. 2 a om. D. 3 Sosibius Laco, qui χρόνων ἀναγραφήν scripsit, cf. Voss. de hist. gr. I, 15 p. 136 W. 4 Eratosthenes DR. Cf. Fischer Gr. Zeitt. p. 4 sqq. 5 Timaeus Rg. De Timaei ratione ab hac discrepante v. Fischer. l. l. p. 11 sq., qui legere malit Thrasyllus, cl. Clem. Alex. str. I p. 335 D. 336 A, quem Varro de Ogygii diluvio certe adhibuit, v. August. C. D. XXI, S. Aretes DR, Erethes Im, unde Carrio reposuit Aretes cf. c. 18, 11. Oroethes coni. Manut. Fortasse leg. Crates. Hunc in disputationibus Homericis de hac re egisse verisimile est. 8 auctores D. 10 Varro cf. Arnob. V, 8: „Varro ille Romanus — in librorum quattuor primo quos de gente conscriptos populi Romani dereliquit, curiosis computationibus edocet, ab diluvii tempore cuius supra fecimus mentionem ad usque Hirti consulatum et Pansae annorum esse milia nondum duo.” 11 conterens DRg. 16 Ulpii DRg. 17 milensimus D.

quidem ex Parilibus, unde urbis anni numerantur; eorum 7
 vero annorum quibus Iulianis nomen est ducentessimus
 octogentimus tertius, sed ex die Kal. Ianuariarum, unde
 Iulius Caesar anni a se constituti fecit principium; at 8
 5 eorum qui vocantur anni Augustorum ducentessimus se-
 xagensimus quintus, perinde ex Kal. Ian., quamvis ex
 ante diem XVI Kal. Febr. imperator Caesar, Divi filius,
 sententia L. Munati Planci a senatu ceterisque civibus
 Augustus adpellatus est se VII et M. Vipsanio Agrippa
 10 III Coss. Sed Aegyptii, quod biennio ante in potestatem 9
 dicionemque populi Romani venerunt, hunc Augustorum
 annum ducentessimum sexagensimum septimum *nume-*
rant. Nam ut a nostris ita ab Aegyptiis quidam anni
 in litteras relati sunt, ut quos Nabonnazarii nominant,
 15 quod a primo imperii eius anno consurgunt, quorum hic
 nongentessimus octogentimus sextus est; item Philippi,
 qui ab excessu Alexandri Magni numerantur et ad hunc
 usque perducti annos DLXII consummant. Sed horum 10
 initia semper a primo die mensis eius sumuntur cui apud
 20 Aegyptios nomen est *Thoyth*, quique hoc anno fuit ante

3 Kal. Ian. 8 Munacii 11 habent hunc 12 numerant *om.*
 14 Nabonnazaru 16 est *om.* 20 Thoth

1 *Palilibus* gl. v. ann. cr. ad Pers. I, 72. add. Athen. VIII p.
 361 F. Eust. p. 1501, 33. *urbes* D ras. 3 *KL. Iuniarum*
 DR. 4 *ad D.* 5 *August.* cf. Ideler. *üb. d. astron. Beob. d.*
 Alt. p. 133 sq. 6 *Ianuaris D.* et ante R, est ante g.
 9 *Augustus om.* Rl. Cf. Weichert. *Caes. Aug. rell.* p. 69 sq.
 Merkel. ad Ovid. *fast.* p. LX. Kellermann. *spec. epigr.* p. 17 sq.
 si *septies D.* 10 *III om.* Rg. *Aegypt.* cf. Ideler. *chron.* I
 p. 153 sqq. 12 *numerant* addidi, quod ob seq. *nam ut omis-*
sum videtur. Edd. *vett.* supra ante *hunc Aug. ann.* addunt *ha-*
bent, quod *codd.* non agnoscunt. 14 *nabonnazaru D,* *nabon-*
nataru R, *nabonagaru gl.* *Nabon.* cf. Ideler. *chron.* I p. 98 sqq.
 16 *Philippi,* Aridaei cf. Ideler l. l. I p. 106 sqq. *üb. d. astron.*
Beob. d. Alt. p. 47 sq. 20 *Thouth DR,* *Thout g.*

diem VII Kal. Iul., cum abhinc annos centum imperatore Antonino Pio II et Bruttio Praesente Romae Coss. idem dies fuerit ante diem XIII Kal. Aug., quo tempore solet canicula in Aegypto facere exortum. Quare scire 11
 5 etiam licet anni illius magni, qui, ut supra dictum est, solaris et canicularis et dei annus vocatur, nunc agi verentem annum centesimum. Initia autem istorum an- 12
 norum propterea notavi, ne quis eos aut ex Kal. Ian. aut ex aliquo tempore simul putaret incipere, cum hic
 10 conditorum voluntates non minus diversae sint quam opiniones philosophorum. Idcirco aliis a novo sole, id est 13
 a bruma, aliis ab aestivo solstitio, plerisque ab aequinoctio verno, partim ab autumnali aequinoctio, quibusdam ab ortu vergiliarum, nonnullis ab earum occasu, multis
 15 a canis exortu incipere annus naturalis videtur.

XXII. Mensum genera duo: nam alii sunt natura- 1
 les, alii civiles. Naturalium species duae, quod partim 2
 solis partim lunae esse dicuntur. Secundum solem fit mensis dum sol unumquodque in zodiaco orbe signum
 20 percurrit, lunaris est autem temporis quoddam spatium a nova luna. Civiles menses sunt numeri quidam dierum 3
 quos unaquaeque civitas suo instituto observat, ut nunc

2 Romae om. iidem 3 fuerint XII 6 et sol. et 9 alio
 aliquo t. simili his 13 auctumno 18 dicantur

2 II om. DR. *idem dies fuerunt* DRg. *fuerit* corr. Maffei Mus. Ver. p. 343. 3 XII DRgl. corr. Scaliger de em. temp. p. 192. Petav. uranol. II p. 203. Dodwell. prol. in append. ad diss. Cypr. X. Bainbridge Canicularia p. 35. Ideler. üb. d. astr. Beob. d. Alt. p. 75 sq. chron. I p. 128. *solet can.* cf. Ideler. üb. d. astr. Beob. d. Alt. p. 85. 5. 6 *est colaris* D. *est* om. Rg. *colaris* g. 9 *aliquo* DRg. *his* DR. *in his* con. Nagel. in progr. Altorf. 1754, *hic* corr. Lachmann. 11 *alii*. D. *s* eras. 12 *a brumali ab aest.* DRg. *ab hiemali ab aest.* l. *plerique* R. 21 *Ad-*
 dendum videtur: *ad novam lunam.*

Romani a kalendis in kalendas. Naturales et antiquiores et omnium gentium communes sunt, civiles et posterius instituti et ad unamquamque pertinent civitatem. Qui sunt caelestes, sive solis seu lunae, neque peraeque 4
 5 inter se pares sunt, nec dies habent totos. Quippe sol in aquario moratur circiter undetriginta, in pisce fere triginta, in ariete unum et triginta, in geminis prope triginta et duos, et sic in ceteris inaequaliter, sed usque adeo non totos dies in singulis, ut annum suum, id est
 10 dies trecentos sexaginta quinque et portionem nescio quam adhuc astrologis inexploratum, in duodecim suos dividat menses. Luna autem singulos suos menses conficit diebus 5
 undetriginta circiter et dimidiato, sed et hos inter se dispares, alias longiores, alias breviores. At civitatum men-
 15 ses vel magis numero dierum inter se discrepant, sed dies ubique habent totos. Apud Albanos Martius est sex 6
 et triginta, Maius viginti et duum, Sextilis duodeviginti, September sedecim: Tusculanorum Quintilis dies habet
 XXXVI, October XXXII, idem October apud Aricinos
 20 XXXVIII. Minime videntur errasse qui ad lunae cursum menses civiles accommodarunt, ut in Graecia plerique, apud quos alterni menses ad tricenos dies sunt facti. Maiores quoque nostri idem sunt aemulati, cum 8
 annum dierum CCCLV haberent. sed divus Iulius cum
 25 videret hac ratione neque ad lunam menses, ut oportebat, neque annum ad solem convenire, maluit annum cor-

24 D. Iulius 25 nec

3 pertinentes coni. Lachm. 5 partes DR. 6 unde XXX D.
 13 undetriginta D. 14 alios — alios edd. vett. civitatum gl.
 15 numeros D. 17 viginti iduum D. 18 quintiles D.
 20 minimum coni. Manut. 24 habent DRg. 25 ratione quae
 ad DR, ratione q̄ ad g. 26 anno DR. convenire aliud annum D.

rigere, ut sic etiam menses *civiles* cum veris illis solari-
bus, etsi non singuli, tamen universi ad anni finem ne-
cessario concurrerent.

Nomina decem mensibus antiquis Romulum fecisse ⁹
⁵ Fulvius et Iunius auctores sunt. et quidem duos primos
 a parentibus suis nominasse, Martium a Marte patre,
 Aprilem ab Aphrodite, id est Venere, unde maiores eius
 oriundi dicebantur. proximos duos a populo, Maium a
 maioribus natu, Iunium a iunioribus. ceteros ab ordine
¹⁰ quo singuli erant, Quintilem usque Decembrem perinde
 a numero. Varro autem Romanos a Latinis nomina men- ¹⁰
 sum accepisse arbitratus auctores eorum antiquiores quam
 urbem fuisse satis *argute* docet. Itaque Martium men- ¹¹
 sem a Marte quidem nominatum credit, non quia Ro-
¹⁵ muli fuerit pater, sed quod gens Latina bellicosa. Apri-
 lem autem non ab Aphrodite, sed ab aperiendo, quod
 tunc fere cuncta gignantur et nascendi claustra aperiat
 natura. Maium vero non a maioribus, sed a Maia nomen ¹²
 accepisse, quod eo mense tam Romae quam antea in
²⁰ Latio res divina Maiiae fit et Mercurio. Iunium quoque
 a Iunone potius quam iunioribus, quod illo mense ma-
 xime Iunoni honores habentur. Quintilem, quod loco iam ¹³
 apud Latinos fuerit quinto, item Sextilem ac deinceps ad

1 menses vel cum 2 univ. tamen 10 usque ad Dec.
 12 arbitratur 20 fiat 22 habeantur iam om.

1 menses vel cum DRg. corr. Lachmann. 3 concurrent D.
 4 Nomina cf. Varr. L. L. VI, p. 213 sq. Macrob. Sat. I, 12. Serv.
 ad Virg. Georg. I, 43. Merkel. ad Ovid. fast. p. LXXIX.
 8 Mai. mai. Rg. 9 ceteris Dg. 10 usque ad Dg. 12 ar-
 bitratur Rgl, arbitrantur D. 13 satis arkili D. arkyl R, ar-
 kisti g, ἀρκυτι ms. Almelov., arcpti m. apte vel aperte coni. Ma-
 nut. *argute* Carrio. 16 aprodite D. 17 ferre D. 18 Maia
 cf. Io. Lyd. de mens. IV, 52 p. 101. 21 maximae D.
 22 loiam R, loco iam Dd. 23 sextile D.

Decembrem a numeris appellatos. Ceterum Ianuarium et Februarium postea quidem additos, sed nominibus iam ex Latio sumptis; et Ianuarium ab Iano, cui adtributus est, nomen traxisse, Februarium a februo. Est februum 14
 5 quidquid expiat purgatque, et februaementa purgamenta, item februare purgare et purum facere. Februum autem non idem usquequaque dicitur: nam aliter in aliis sacris februatur, hoc est purgatur. In hoc autem mense Lu- 15
 percalibus, cum Roma lustratur, salem calidum ferunt, quod februum appellant, unde dies Lupercalium proprie februatus et ab eo porro mensis Februarius vocitatur. Ex his duodecim mensibus duorum tantum nomina in- 16
 mutata. Nam *Quintilis* Iulius cognominatus est C. Caesare V et M. Antonio Coss. anno Iuliano secundo: qui 15
 autem *Sextilis* fuerat, ex *SC. Marcio* Censorino C. Asinio Gallo Coss. in Augusti honorem dictus est Augustus anno Augusti vicensimo. Quae nomina etiamnunc ad hanc permanent memoriam. postea vero multi principes 17
 nomina quaedam mensum inmutaverunt suis nuncupando 20
 nominibus; quod aut ipsi postmodum mutaverunt, aut post obitum eorum illa nomina pristina suis reddita mensibus *sunt*.

XXIII. Superest pauca de die dicere, qui, ut mensis aut annus, partim naturalis partim civilis est. Natu- 2

5 piat 6. 10 Februm 13 qui Quint. fuit Iul. 17 anno Augustano 22 fuerunt 24 et ann.

1 numis D. 4. 6 februm DR. cf. Paull. s. v. februius ib. Müller. p. 85. 6 februare cf. Io. Lyd. de mens. IV, 20 p. 68. Non. s. v. p. 115. 10 februm DRg. 13 nam qui Iulius DR, nam quintilis Iul. gl. 14 Antonio D. 15 ex c marco Cens. DR, C. M. Cens. g. 17 Augusti D, Augustio R, augustino I, augustano g. 22 sunt om. DR, post suis add. g. 24 et ann. g. naturales dies Dras.

ralis dies est tempus ab exoriente sole ad solis occasum,
 cuius contrarium tempus est nox ab occasu solis ad exortum.
 Civilis autem dies vocatur tempus quod fit uno caeli cir-
 cumactu, quo dies verus et nox continetur, ut cum di-
 5 cimus aliquem dies XXX tantum vixisse: relinquitur
 enim etiam noctes intellegere. Huiusmodi dies ab astro- 3
 logis et civitatibus quattuor modis definitur. Babylonii
 quidem a solis exortu ad exortum eiusdem astri diem
 statuerunt, at in Umbria plerique a meridie ad meridiem,
 10 Athenienses autem ab occasu solis ad occasum. Cete-
 rum Romani a media nocte ad mediam noctem diem esse
 existimarunt. Indicio sunt sacra publica et auspicia etiam 4
 magistratuum, quorum si quid ante medium noctis est
 actum, diei qui praeterit adscribitur, si quid autem post
 15 mediam noctem et ante lucem factum est, eo die ges-
 tum dicitur qui eam sequitur noctem. Idem significat 5
 quod qui a media nocte ad proximam mediam noctem
 in his horis quattuor et viginti nascuntur eundem diem
 habent natalem. In horas XII divisum esse diem noc- 6
 20 temque in totidem, vulgo notum est: sed hoc credo Ro-
 mae post reperta solaria observatum. Quorum antiquis-
 simum quod fuerit inventu difficile est: alii enim apud
 aedem Quirini primum statutum dicunt, alii in Capitolio,

1 oriente 2 usque ad exort. 12 existimaverunt

1 oriente g. a solis D. 3 civiliter autem DR. circum-
 actum quod dies D. 7 babylioni D. Conf. Plin. nat. hist.
 II, 77, 79. Haec ex Varronis libro rerum humanarum, quem de
 diebus scripsit, petita esse, docet Gell. III, 2. Macrob. Sat. I, 3.
 Cf. Ideler. chron. I p. 224. 8 quidam DRg. 14 praeterit D.
 16 dicetur DRgl. quia eam D. 17 qui cf. Varro l. l.: „Homines,
 qui ex media nocte ad proximam noctem in his horis XXIV
 nati sunt, una die nati dicuntur.” 19 oras XII D. diem
 div. D. 21 solaria cf. Ideler. chron. II p. 8 sqq. Ryck. de
 Capitol. 38 p. 138 sqq. 23 Capitolino Dgm, capitulino R.

nonnulli ad aedem Dianae in Aventino. Illud satis cons- 7
 tat, nullum in foro prius fuisse quam id quod M. Va-
 leri^{us} ex Sicilia advectum ad rostra in columna posuit.
 Quod cum ad clima Siciliae descriptum ad horas Romae
 5 non conveniret, L. Philippus censor aliud iuxta consti-
 tuit. Deinde aliquanto post P. Cornelius Nasica censor
 ex aqua fecit horarium, quod et ipsum ex consuetudine
 noscendi a sole horas solarium coeptum vocari. Horarum 8
 nomen non minus annos trecentos Romae ignoratum esse
 10 credibile est: nam XII tabulis nusquam nominatas horas
 invenies, ut in aliis postea legibus, sed ante meridiem,
 eo videlicet quod partes diei bifariam tum divisi meridies
 discernebat. Alii diem quadripartito sed et noctem simi- 9
 liter dividebant. idque consuetudo testatur militaris, ubi
 15 dicitur vigilia prima, item secunda et tertia et quarta.

XXIV. Sunt etiam plura noctis et diei tempora
 aliis subnotata propriisque discreta nominibus, quae apud 1
 veteres poetas passim scripta inveniuntur. ea omnia or-
 dine suo exponam. Incipiam a nocte media, quod tempus
 20 principium et postremum est diei Romani. Tempus quod
 huic proximum est vocatur de media nocte: sequitur 2
 gallicinium, cum galli canere incipiunt; dein conti-
 cinium, cum conticuerunt; tunc ante lucem, et sic

10 nam in XII 11 invenias 14 idque similitudo

1 illos sat. D. Tradidit hoc Varro teste Plin. VII, 60.

4 quod qm D. a clima^{te} D, a climate Rgl. oras D.

6 Namsicaensor D. 7 solarium coni. Manut. Pet. Faber

apud Vinetum. 8 horarum D. cf. Madvig. ad Cic. de fin. I,

18, 60. 9 traecent. D. CCCCL aut CCCCLX legendum putat

Salmas. exerc. Plin. p. 651. 11 legimus g. 13 die DR.

14 idque similitudo DR, idque si multitudo g. idque divisio coni.

Nagel. in progr. Altorf. 1754. idque consuetudo corr. Lachmann.

17 ali subn. D. aliis om. R. 18 scribita D. Cf. Varro L. L.

VI p. 187 sqq. Macrobian. Sat. I, 3. Serv. ad Virg. Aen. II, 268. III, 587.

22 conticium DR.

diluculum, cum sole nondum orto iam lucet. Secun- 3
 dum diluculum vocatur mane, cum lux videtur solis;
 post hoc ad meridiem; tunc meridies, quod est me-
 dii diei nomen; inde de meridie; hinc suprema. quam-
 5 vis plurimi supremam post occasum solis esse existi-
 mant, quia est in XII tabulis scriptum sic, solis occa-
 sus suprema tempestas esto: sed postea M. Plaetorius
 tribunus plebis scitum tulit, in quo scriptum est
 Praetor urbanus qui nunc est quique posthac
 10 fuat duo lictores apud se habeto usque supre-
 mam ad solem occasum iusque inter cives di-
 cito. Post supremam sequitur vespera, ante ortum 4
 scilicet eius stellae quam Plautus vesperuginem, Ennius

6 sol occasus 10 duos habeto isque usque ad supre-
 mam ius inter cives dicit

1 *deluc.* D. 2 *sole* Dg. *solis* om. R. 3 *medi* D. 4 *su-
 prema* cf. Gron. ad Plaut. Asin. III, 3, 4. 6 *solis occasus*
 DRg. et ita codd. apud Varr. L. L. VI p. 187. VII p. 337. ubi
 v. Müller. Apud Fest. s. v. *suppreum* p. 305 item extat *solis*,
 nec aliter legitur apud Macr. Sat. I, 3. Gellius (XVII, 2, 10)
 tamen testatur scriptum fuisse *sol occasus*. V. Dirksen. de XII
 tabb. p. 180 sq. cl. Hüschk. anall. litt. p. 106 sq. 7 *Plecto-
 rius* g. cf. Varro L. L. VI p. 187. Niebuhr. Röm. Gesch. III p. 38.
 10 *fiat* DR, *fiet* glm. *fuat* Modius lectt. novant. ep. 14. *duos*
 gl, *duo* DR prob. Stewech. ad Apul. p. 61. Oudendorp. ad
 Caes. B. G. VII, 33. *isque supremam ad solem occasum ius-
 que inter cives* Dg, *iusque supr. ad solem occasum iusque int.
 civ.* Rm, *iusque supr. ad solem occasum ius int. civ.* 1, unde
 Modius l. l. effecit: *isque supremam ad solemque occasum ius
 int. civ.* Carrio: *isque usque ad supremam ius int. civ.* ego Lach-
 manno auctore ex codd. scriptura nihil mutavi nisi *isque* vel
iusque in *usque*. Nam lege Plaetoria videtur cautum esse ut
 praetor usque ius diceret per supremam ad ipsum occasum solis,
 etsi praeco supremam paulo ante occasum solis pronuntias-
 set et iudices dimisisset. ex quo Varro et Censorinus apparere
 dicunt supremam non post occasum solis demum incipere, sed
 ex quo suprema dicta sit. 11 *dic.to* D ras. 12 *vesperan-
 teorum* D, *vesperantetorum* R. 13 *Plautus* D. Amph. I, 1, 119.
 Cf. Varr. L. L. VI p. 189. VII p. 335. apud August. C. D. XXI, 8.

vesperum, Vergilius hesperon adpellat. Inde porro crepusculum, sic fortasse adpellatum quod res incertae creperae dicuntur idque tempus noctis sit an diei incertum est. Post id sequitur tempus quod dicimus luminibus accensis: antiqui prima face dicebant; deinde concubium, cum itum est cubitum; exinde intempesta id est multa nox, qua nihil agi tempestivum. tunc † cum ad mediam noctem dicitur, et sic media nox. * * *

1 Virgilius adpellant 7 temp. est: 8 † cum om. 9 *** om.

1 Verg. ecl. VIII, 37. X, 77. 4 lum. acc. cf. Lobeck. ad Soph. Ai. 285. 6 com itum est cobitum D. 7 quia R. temp. est R. est om. Dgl. 8 cum add. DRgl. iam coni. Lachmann.

Finem libri deesse manifestum est, nam supra c. 16, 1 se de Cerelli die natali acturum esse professus est, et quin extremo libro patronum allocutus sit similiter ac primo et medio c. 15, 4 sqq. factum videmus, non potest esse dubium.

FRAGMENTUM
CENSORINO ADSCRIPTUM.

- D. codex Darmstadiensis.
- R. codex Vaticanus n. 4229.
- b. codex Bernensis sec. XV, cont. c. 5—8.
- g. codex Gorlicensis.
- m. codex Manutii.
- p. codex Pithoei apud Carrionem.
- r. codex Vaticanus n. 4498.
- s. scholia Germanici.

I. DE NATURALI INSTITUTIONE.

Initia rerum eadem elementa et principia dicuntur. Ea stoici credunt tenorem atque materiam. tenorem, qui rarescente materia a medio tendat ad summum, eadem
5 concretescente rursus a summo referatur ad medium. Thales Milesius aquam principium omnium dixit, et alias opiniones supra retuli. Stoicorum opinio probanda, qui cum 2 arte compositum mundi opus considerarent, introduxerunt naturam providam ac sapientiam, quam ordo impermutabilis ostenderet, et industria factum pronuntiaverunt.
10 Sive perpetuus sive longaevus est mundus et in flammis 3 abit et vicissim ex flammis renovatur ac restituitur, durantibus tamen principiis, nec recidere ad nihilum videri potest, quod in se deficit et in se regignitur. Et cons- 4
15 tat quidem quattuor elementis, terra, aqua, igne, aere.

6 omn. rerum dix. et om. 9 sapientem

1 *De naturali institutione* Haec verba nullo spatio interposito ultima Censorini sequuntur in DRgr. 3 Quae hic de stoicis traduntur mira sunt, imprimis tenoris voc. adque D. 5 tales D. 7 retuli D. st. tamen op. con. Cauchius. 8 idcirco duxerunt m. 10 ostendet m. et om. DRg. eoque ind. con. Cauchius. 11 flammam g. 12—14 restituitur post quod in se deficit gm, omissis mediis. 14 deficit in se D.

cuius principalem solem quidam putant, ut Cleanthes; at Chrysippus aethera, cuius motu perenni subiecta tenentur et administrantur, et ipse quidem aether nihil patitur. † Aera aethera supra infra aquam aera supra aquam
 5 infra terram. Terra omnia ex se omnium permixtione
 progignit, et temperantia fovetur, intemperantia laeditur. Invicem porro elementa succedere et interitu singulorum universa fieri sempiterna manifestum est.

II. DE CAELI POSITIONE.

10 Caelum circulis quinque distinguitur. quorum duo extremi maxime frigidi, australis humillimus et aquilonius excelsissimus. his utrimque proximi duo *parallelo* vocantur, aequae ut ita dixerim distantes, iidem tropici, iidem solstitiales; alter hibernus, per quem sol *transiens* et
 15 *tenens* octavam partem capricorni solstitium hibernum facit; alter aestivus, per quem sol octava parte cancri solstitium aestivum facit. medius est aequinoctialis, qui 2 octava parte arietis aequinoctium vernum, octava librae autumnale constituit.

2 ut Chr. 4 aer aetherem aquam et aer s. 5 se om.
 12 paralleli 14 sol transmittens octavam 18 oct. parte librae

1 principale con. Menag. ad Diog. L. VII, 139. Villos. ad Cornut. p. 432. Cleanth. v. Diog. L. VII, 139. 2 et Chr. DRg. at ed. vet. prob. Manut. Chrys. Diog. L. VII, 139. 3 aeter D. 4 Aera—terram DRg corrupte. Quid dicendum fuerit, docet Diog. L. VII, 137: ἀνωτάτω μὲν ὄν εἶναι τὸ πῦρ, ὃ δὲ ἀλθέρα καλεῖσθαι, — μεθ' ἧν τὸν ἀέρα, εἶτα τὸ ὕδωρ, ὑποστάθμην δὲ πάντων τὴν γῆν μέσσην ἀπάντων οὖσαν. cf. Achill. Tat. isag. p. 126. Aer habet aethera supra, infra aquam, at aqua aera supra, infra terram con. Manut. Aer aetherem supra, infra aquam, aqua infra terram con. Nunnes. 5 terra omni ex omn. D, t. omnis ex omn. R, terra sex omni g. permixtio D. 7 succidere D. 10 Totum c. 2. paucis tantum verbis mutatis legitur apud schol. Germanici p. 33 sq. Buhl. 12 parallellae DRg. 13 idem Dg. 14 solist. D. transmittens DRg, transiens et tenens s.

Ut circuli *in caelo*, ita *in terra*: zonae vocantur. inhabitabiles infra frigidos circulos ob rigorem, quod ab his longissime sol abest, item *medius aequinoctialis*, quod sub vertice solis est. sub quo quidam habitari dicunt 3
 † cydropiae et Aethiopiae maximam partem, item plurimas insulas maris rubri aliosque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores. sub tropicis habitari nihil dubium est. noster solstitialis aestivus est excelsus atque arduus. divisi a nobis circulo aequinoctiali antichthonones iidem antistoechae et antiscioe nominantur. videntur humiles atque depressi quibusque antipodes infra 4

1 in terra zonae v.: inhabitabilis infra frigidus circulus 3 item extensus in radios aequinoctiales 4 habitare 5 cydrophe 7 habitare 9 ant. vocantur. tum iidem ant. et ant. nom. om.

1 in om. DR. inhabitabilis DRg. inhabitabiles frigidi circuli sunt s. 2 frigidus circulus DRg. quo Rg. 3 item in radios aequinoctiales DRg, item medius aequinoctialis m. item — solis est om. s, qui tum: sub torrido. 4 habitare DRgs. 5 cydrophe et D in ras., cydropiae et Rgp, om. s. 7 habitare DRgs. nulli dub. s. 9 divisi autem sunt a nobis qui s. actiones nominantur DR (in marg. anistones), antistones nominantur g, antichthonones nominantur et s. Post terrarum p. 78, 2 habent codd. antichthonones idem et antistoche et antiscepe nominantur D, anistones iidem et antistoche et antiscepe nominantur R, antistones idem et antiscepe nominantur g (quas antichthonones et antistoche et antiscepe inhabitare dicuntur s); quae huc transposui, quia mihi omissa prius et in margine addita postea non recto loco reposita videntur. ἀντιστοιχοί, quod in cod. sch. Germ. se legisse testatur Is. Voss. app. ad Pomp. Mel. I, 19 p. 32, hoc sensu an alio loco legatur nescio. E corrupto antiscepe facillime fit, quod corr. Lachmann., antiscioe, quorum commemoratio aptissima, cf. Ach. Tat. isag. p. 157. Carrio coni. antoeci, quorum sane mentio fieri solet, cf. Gemin. el. astr. p. 56. Achill. Tat. is. p. 155. Macrob. in somn. Sc. II, 5. Prob. ad Virg. Georg. I, 233, ubi pro anterumene legendum est antoecumene. Nunnes. servari voluit antiscepe i. e. „qui aversi contrarios polos spectent,” Is. Voss. e cod. Germ. antiscythae. 11 qui pro quibusque s.

sunt; quod ut posse videatur, efficiunt flexus obliquitatesque terrarum.

Incipit signifer non ab extremo circulo nec ad extremum pertenditur, sed ab imo tropico australi brumalique eodem per aequinoctialem ad summum solstitialem eundemque aestivalem per medium longitudinis latitudinisque porrectus obliquum. Circuli signiferi partes CCCLX, signa duodecim partium singula tricenarum, quorum quaedam minora, quaedam ampliora et † poploeanafora dicuntur: sed compensatio quinque partes creditur adplicare, ut sint omnes signiferi partes CCCLXV. Horum incipientia ab ariete altera sunt † masculinis femininis masculorum naturalibus, alia feminarum convenientia. item quartum quodque eorum aut tropicum, aut solidum, aut *biforme*. incipiet dinumeratio ab ariete, quod signum tropicum est. tropicorum duo sunt aequinoctialia, *aries* et *libra*, duo solstitialia, *capricornus* et *cancer*, tropicis *proxima solida*, anteposita his *biformia*.

2 *Post terrarum add.* antichthones idem antoecoe nominantur. 9 et populo * dicuntur 12 altera sunt masculina altera feminina et masculina quidem masculorum natalibus 15 deforme denumeratio 18 deforma.

1 ut esse vid. s. ut posse fieri vid. con. Cauch. 4 *abintimo* D ras., ab intimo Rps, ab initio g. ab imo Carr. 6 *longitudo* in his latitudinisque Dp, in his *longitudo latitudoque* s. Haec vix sana. 7 *Obliquae* s. 9 *poploeanafora* D, *poplo canafora* R, *poploeana* g, *populo canophora* s. *πολυανάφορα* con. Cauchius. 10 *partibus* s. 11 *adplicari* Ds. 12 Exhibui quae leguntur in DRg, nisi quod Rg et ante *masc.* addunt. s ita: *alia sunt masculorum natalibus, alia feminarum.* Sententia tale quid postulat: *alterna* (ita Cauchius) *sunt masculina masculorum natalibus, alterna feminina feminarum convenientia.* 14 *partum* in mg. *quartum* R. quoque Rgs. 15 *deforme* DRgs. *biforme* corr. Cauchius Nunnes., ut recte exstat c. 3, 9. Ptolem. tetrab. I, 12 *τροπικά, στερεά, δίσωμα* vocat, Firmic. math. II, 12 *mobilia, fixa, bicorporea.* 16 *aequinoctiali et librae* DRg. 18 *maxima* DRg. *deformia* DR, *defora* g.

III. DE STELLIS FIXIS ET ERRANTIBUS.

Stellarum aliae cum caelo feruntur, ideoque quod non excedunt suos locos fixae nominantur, aliae contra caelum et in ortus caeli eunt, sed mundi celeritate victae occidere videntur cum eo, quamvis cursum suum peragant. Sol maximum sidus aetheris mediū limite ignescit, singulis diebus et noctibus peragit singulas partes, signiferum pervadit anno. Luna de sole flammatur, ambit circuitu brevissimo terram triginta diebus, adeo vicina vertici terrae iunctaque ut in umbram eius incidere soleat et videri deficere. eadem cum subit solem et substitit radiis, facit obscuracionem, quae defectio solis videtur. interim tamen cava paucioribus quam triginta diebus circulum suum transit. Saturni stella per maximum ambitum fertur, ideoque tricenis mensibus singulis signis resistit, per triginta annos signiferum pertransit, frigida et sterilis, infecunda terris, nascentibus non salutaris, facit adversa diuturna nec subita. Iovis stella in singulis signis anno manet, signiferum duodecim annis evadit, salutaris et temperata et universis euntibus prospera. Martis stella non eodem spatio signis singulis haeret, sed signiferum novem fere annis pervagatur, ignea intemperans et in adversis et in mortalibus subita,

1 et stantibus 8 annum 18 diurna et s. 19 annum

1 et stantibus DRg. 4 exeunt coni. Cauchius. 6 limine coni. Cauchius. lumine al. apud Manut. 8 annum DRg. anno corr. Cauchius. 9 terrae D (e in ras.) R. fere coni. Cauchius. 17 sterelis D. terrae coni. Cauch. 18 diurna DRg. et sub. Carrio. iobis D. 19 anno DRg. annum Carrio. 20 euntibus DRg. eventibus coni. Cauch. existentibus Nunnes. entibus Hildebr. ad Apul. I p. 173. II p. 42. 22 novem Alii referunt de binis annis Plin. II, 8, 6. Mart. Cap. VIII p. 299. 23 mortibus coni. Cauchius.

vel ferit repentinis morbis vel ferro perimit. Stellae Mercurii et Veneris solem sequuntur, eademque spatia custodiunt. Mercurii stella fit similis illi quam videt, Veneris genitalis et roscida et prospera et salutaris. Luna globum suum creditur habere, sed ignem a sole concipere et quantum percutitur ardescere. quantum igitur a sole discedit, augetur: cum vero contra stetit, toto feritur adverso et velut speculum non vim sed imaginem reddit. Hac universa gignentia crescente pubescunt, tensescente tenuantur. humor etiam et spiritus omnis au- gescit, tumescit oceanus, deinde cum ipsius fulgore considit. Diversi ergo caeli et vagantium stellarum concursu quod temperatur utrimque deteritur et infra fluit, id excipit luna et soli tradit, quo et animalia vigescunt et humus quodammodo animatur genitili calore et ut ita dixerim vivo.

Plurimum in originibus valent quae in ortu sunt, languent in occasu. Ortum facit stella quam sol praeterit, deinde stationem matulinam, cum a quinto loco solis steterit. in eodem manet signo donec ab eodem sole moveatur. Quae contraria est soli, mane occidit, oritur simul nocte et vocatur *acronychos*, deinde rursus altero

3 stella Merc. 6 quando ig. 12 diverso 22 vocatur *
deinde

1 perit DRg. ferit Carrio. 4 Luna — vel repugnantibus §. 9. Haec inveniuntur apud schol. German. p. 110 Buhl. lunam g. 6 quando g Carrio. 7 auget m, augere g. 9 pubescent D. et ten. g. tabescente coni. Hildebrand. ad Apul. II p. 89. 10 etiam om. m. et om. g. spir. Cf. Plin. II, 99, 102: Spiritus sidus lunam existimari. 11 fulgure m. 12 diverso Ds, ut voluit Cauch. universi m. vagantia DR, vagantium gs. 13 atque s pro utrimque. 14 exceptit D. augescunt g. 15 et ante ut om. D. 16 vivifico coni. Cauch. 19 statione matulina s. 20 steterit D. 21 quod contr. Rg. quando coni. Cauch. 22 vocatur acronicos acronicus DRp, voc. acronicos aronolus

latere a quinto signo deprehensa postmeridianam stationem facit, donec ingresso sole idem signum sub radiis eius delitescat et in totum occidat.

Aspiciunt inter se stellae ex quinto signo, quod dicitur trigonon, et habent maximam consensionem. item a quarto, quod dicitur tetragonon et centron vocatur, et in alterutrum maximum praestant effectum. item ex contrario, quod est septimum signum et diametron vocatur estque maxime adversum. Cetera dissident vel leviter aspiciunt, ut tertium quodque, quod dicitur hexagonon.

Signa tropica peregrinationibus praesunt et omnino mobilibus, et in consiliis subinde variant atque permutant. biformia geminatione rerum omnium repetitionem significant et interim dilationem. solida vehementer et instanter efficiunt et ad exitum vel prospera vel adversa perducunt, sicut aspiciuntur a stellis vel faventibus vel repugnantibus.

Multum tamen refert, cuius quaeque stella domus, alienae an ipsius sit. Domus solis est leo, lunae cancer, Mercurii virgo et gemini, Veneris libra et taurus, Martis scorpio et aries, Iovis sagittarius et piscis, Saturni capricornus et aquarius. Nocturnis originibus favent luna

6 centrum 8 sextum 10 adspiciuntur. Tertium quodque
dic. 15 dilatione solida 19 domus sit, al. an ipsius

acronitus g, *voc. chronicos* s. *acronychos* em. Salmasius exerce. Plin. p. 720, qui ita locum constitui iubet: *quae contr. est soli, eo in mare occidente oritur prima nocte et voc. acr.* 3 *delitescat* et Dras., *delitescens* s. 5 *cons. συμπάθεια* apud Gemin. el. astr. p. 5 sq. 6 *centroni* Rin, *tenteoni* g. Haec vix sana. 8 *septimum* D, *septimum* Rgps. *sextum* Carrio. 9 *dissident* D. 10 *quoque* g. *quod* om. R. 13 *mouilibus* DR. 15 *dilatione* DRg, *dilationem* s Cauchius. 20 *Dom.* Cf. Firmic. math. II, 2. *est* om. DR. 22 *io,ui* D ras.

Mars Venus, plus die possunt sol Saturnus Iuppiter, Mercurius varie et quomodo consensit aut visus est.

IV. DE TERRA.

Terra media omnium rerum est, forma globosa. aquis
5 cingitur, in aera prominet, excipit caelum. aquae omni
vel *aeris* temperie quantum adficitur, ita quaecumque
sustinet adficit et movet.

Poterat finem liber plenus omnibus necessariis iam
videri consecutus: sed cum et mundi dimensiones et plu-
10 rima praeterea in universis rebus ratio geometrica imple-
verit, pauca de numeris mensurisque dicemus.

V. DE GEOMETRICA.

Geometrica est scientia dirigendi figuras, et nume-
ros emetiendi cum suis resolutionibus. Numerus est con-
15 gregatio singulorum finita semper et infinita natura.

VI. DE FORMIS.

Nota est cuius pars nulla est, linea longitudo sine
latitudine, lineae fines notae. Recta linea est quae su-

4 T. o. r. media est 5 aque 6 aeris om. 11 dicamus
12 geometria 13 geometria 18 lineae autem finis

5 aquae DR. unde post *vel* addendum putavi *aeris*, quod om.
DRg. 10 inpleverat D. 11 dicimus DR, dicemus g Man.

dicamus Carrio. 12 Ex libro Censorino de geometrica b. geo-
metriaca D, geometria g. 13 geometria g. digerendi Rbg.
et om. DRbg. fortasse excidit *arithmetica*. 14 sui R. 15 et
supraser. D. natura de formis continuo versu Rbg. Quae se-
quuntur translata sunt ex Euclide el. I, 1, quibuscum conferre
iuvabit, quae leguntur in rei agr. auctt. vett. p. 316 sqq. Goes.
aliter ex eodem translata, cl. Balbo ibid. p. 31 sqq. ubi haud
pauca Euclideae inveniuntur, item Boethii versionem geom. I, 1.
17 nata R. nata supr. vel natura b. linea cf. Gell. I, 20, 8.
18 lineae ac finis DRb. ac repetitum videtur ex syllaba praec-
cedente. fines corr. Cauchius. rectae R.

per se positis notis aequaliter posita est. *Summitas* est quod longitudinem *et latitudinem* tantum habet. summitatis fines lineae sunt. Plana, quae dicitur epipedos, summitas est quae super se positis rectis lineis aequaliter posita est, vel quae suis finibus aequaliter posita est. Planus angulus est in planitie duarum linearum non e regione positarum ad unum signum contingens curvatio. Hae lineae quae angulum continent cum rectae sunt, is angulus rectis lineis contineri dicitur. Si recta linea supra rectam lineam stans continuos angulos inter se pares facit, tum uterque ex paribus angulis rectus dicitur, et ea linea Graece *κάθετος*, Latine normalis dicitur. Rectus angulus est modicus et sibi congruens, hebes maior recto, acutus minor recto.

VII. DE FIGURIS.

Figura est quae aliquo fine aut aliquibus finibus continetur. Circulus est figura plana una linea comprehensa, in quam † mediae omnes lineae inter se pares sunt.

1 aequaliter posita et submissa est. Quod long. 2 et latitudinem om. 3 Finis lineae super plana, 4 aequaliter 5 aequaliter 8 sint 12 norma 18 intra quem

1 noctis R. posita et submissa est DRb. Corr. Cauchius, Nunnes. et summitas habet g. 2 quod DRbg. quae Cauch. et latitudinem om. DRbg. Euclid.: *ἐπιπέδου δέ ἐστιν ὃ μῆκος καὶ πλάτος μόνον ἔχει.* Summitas eadem significatione habet Balbus p. 32, ceteris est superficies. 3 finis lineae super plana DRbg (qui est addit). Corr. Cauch. epipedos DRbg. 5 vel — est om. g. 8 haec D. sint DRbg. sunt Manut. his Db. 10 contiguos Lachm. 11 facit tantum uterque DRbgm. 12 et aliena Graece DRbgm. 15 de figuris versu continuo R. 18 in quem DRbm, inde quem g. media D. Apparet, tale quid olim scriptum fuisse: in quam a media nota immissae omnes lineae etc. Euclid.: *κύκλος ἐστὶ σχῆμα ἐπίπεδον ἐπὶ μιᾷ γραμμῆς περιεχόμενον, ἢ καλεῖται περιφέρεια, πρὸς ἣν ἀφ' ἐνὸς σημείου* 6*

centron est nota circuli medii. diametros est recta linea 2
 per centron emissa et in utramque partem secans circu-
 lum. hemicyclium est circuli dimidium. Euthygrammoe
 formae sunt quae rectis lineis continentur. trigonum tri-
 5 laterum, tetragonum quod quattuor, multilaterum quod
 pluribus. Triangulum aequilaterum quod paribus trinis
 lateribus concurrit. isosceles quod duo tantum latera pa-
 ria habet. scalenon quod tria latera inaequalia habet. 3
 orthogonum quod habet rectum angulum. amblygonium
 10 quod habet unum angulum hebetem. oxygonium quod
 omnes tres acutos angulos habet. Quadrilaterarum
 formarum quadratum est quod omnia quattuor latera pa-
 ria habet et angulos rectos. heteromeces quod angulos
 rectos nec latera paria habet. scutula, id est rhombos, 4
 15 quod latera paria habet nec angulos rectos. simile scu-
 tulae, cuius contraria latera et contrarii anguli inter se

3 euthygrammoi 9 amphigonum 10 habet hinc inde ang.
 heb. oxygonon 11 acut. omn. tr. ang. quadrilaterum
 12 paria om. 13 quod nec angulos 14 rectos om. 15 si-
 miles scut.

τῶν ἐνὶ ὄσ τοῦ σχήματος κειμένων πᾶσαι αἱ προσπίπτουσαι
 ἐξ ἑαυτῶν ἴσαι ἀλλήλαις εἰσὶ. 1 ce^rtron D. diametron DRbg.
 2 ce^rtron D. inmissa DRbg. 3 emicyclum DRb, hemiculum g.
 est om. D. eutygrammae D, entygramme Rb, eutiganime g.
 4 quae suprascr. D. 5 tetragonum om. D. 7 concurrit om.
 Rbg. continetur reposuit Cauchius. ipsoseactos R. 8 scadae-
 non D, scadenon R, scaleon g. 9 amphigonium quod habet
 ide (in ras.) angulum habet^rtem D, amphigonium quod habet idem
 angulum habentem Rb, amphiponium quod habet idem angulum
 hebetem gm. Corr. Nunnes. 10 ochogonium DR, octogonum m,
 orthogonum g, oxigonium b. 11 quadrilaterum DRbg. corr.
 Nunnes. 12 paria om. DRbg. add. Cauchius Nunnes.
 13 eteromeces D. nec, quod edd. addunt, om. DRbgm.
 14 rectos om. DRbg. add. Nunnes. scutula — habet om. g.
 rumbos DRb. 15 similes scutulae DRbg. corr. Nunnes. Graece
 ὁμοβοτείδες.

pares sunt, sed neque *aequilaterum* neque rectis angulis est. trapezia cetera nominantur. *Parallelæ* lineae sunt quae in eadem planitie positae numquam inter se contingunt.

VIII. DE POSTULATIS.

5 Postulata geometrarum sunt quinque. ut liceat ab omni signo ad omne rectam lineam ducere. et omnem finitam rectam lineam e regione eicere. et omni *nota* et intervallo circulum scribere. et omnes rectos angulos inter se pares esse. et si in lineas *rectas* recta linea
10 inmissa interiores angulos minores duobus rectis fecerit, eiectas lineas concurrere.

Si paribus paria adiecta fuerint, omnia paria erunt; 2 et si paribus paria dempta. et quae eisdem paria sunt, et inter se paria sunt.

15

IX. DE MUSICA.

Prior est musica inventione metrica. Cum sint enim antiquissimi poetarum Homerus Hesiodus Pisander, hos

1 aequaliter nec undique aequè rectis 2 est *om.* parallelae sunt *om.* quae sunt in 6 omne signum 7 omni modo 9 in lineam recta linea 10 duos rectis pares fecerit 11 erectas 13 dempta, reliqua erunt paria; et 17 et hos

1 aequaliter aut omneq^{ue} rectis angulis est Dg, aequaliter aut
oeque rectis angulis est Rb. corr. Cauchius. 2 trapedia D,
rapedia Rb. paralle DRb. lynae D ras. 3 in eadeadem D.
contigunt D. 5 geometriarum R. 6 ad omnem rectam omissio
signum DRbg. liniam D. 7 ducere p. - omni modo DR,

omni ^{mo} nodo b, omni modo signo g. omni medio con. Nunnes.
8—10 angulos—interiores om. g. 9 in lineam recta linea DRb.
corr. Nunnes. 10 minores duos rectis pares fecerit DRbg.
corr. Nunnes. 13 adempta b. Potius eidem. 17 Terpan-
der con. Cauchius.

secuti elegiarii Callinus Mimnermus Euenus, mox Archilochus et Simonides trimetrum iambicum, chorium catalecticum tetrametron composuerint, Archilochus etiam commata versibus adplicando variavit epodis per plurimas species, secuit Alcman numeros † etiam minuit in carmen. hinc poetice melice. Telesilla etiam Argiva minuitiores edidit numeros. quae species cum iam displiceret et integra brevior videretur, magnitudine Pindari adserta est, qui † libros etiam numeros modis edidit. Hos secuti musici Timotheus et Polyidos et Hyperides et Phillis et

1 Callimachus Euhemerus 3 composuerunt 4 variavit. Eupolis per 5 species secuit, Alcman in carmen hinc poetriae melicae; ac Telesilla 9 etiam libros innumeris modis hoc 10 Pondos Follis

1 elegiaci con. Nic. Loensis epiph. X, 1. Gallinus DRg. Callimachus edd. vett. Callinus reponi iusserunt Nic. Loens. l. 1. Nunnes. Vales. emend. IV, 14. Bentr. ad Callim. p. 439. Minervus DR, minius g. Mimnermus edd. vett. Euectus DR, euectus g. Euhemerus edd. vett. Euenus em. Nic. Loens. Nunnes. Vales. Bentr. Archiloglius R. 3 composuerunt Rg. 4 commota DRg. corr. edd. vett. narravit g. ca (in ras.) potius D, ca potius Rg. Eupolis edd. vett. Ibycus Vales. l. 1. prob. Schneidewin. ad Ibyc. p. 78 sq. epodis Hermann. epit. doct. metr. §. 571. epodos Nunnes. 5 Alconan DR, aleman g. Corr. edd. vett. numertis R. et imminuit carmen Lachmann. praeeunte Hermanno. 6 poeticae DR, poetice g. melicae ATAHC illa D, melicae ATAHC illa R, mellice atarja illa g. poetice melice Nunnes. Telesilla corr. Leopard. emendd. III, 16. at Telesilla Carrio. 8 diceretur Rg. cf. Dion. Hal. de c. v. 19. 9 libros in ras. D. innumeris modis Carrio. liberos et indidit Lachmann. Totum h. l. ita legendum censet Hermann. epit. d. metr. §. 571: Archilochus etiam commata versibus applicando variavit epodis: per plurimas species secuit Alcman numeros et imminuit: carmen hinc poeticae melicae: ac Telesilla etiam Argiva minuitiores edidit numeros: quae species cum iam displiceret et integra brevior videretur, magnitudine Pindari adserta est, qui etiam liberis numeris modos edidit. 10 Pondos DRg. Hipponax con. Manut. Terpandros Nunnes. Philoxenus Nic. Loens. epiph. X, 2. Connus Schmidt. emendd. fortuit. p. 18. Polyidos Scaliger apud Burmann. ad Vales. em. p. 118. prob. Schneidewin. Gött. gel. Anz. 1844 p. 1385 sq. Polyidos, poeta dithyrambicus (Tzetz.

clarissimus cum peritiā tum eloquentia Aristoxenus. Modulati protinus cantus † nec tamen an non putes anti-³ quiores cantus esse numeris, sed rusticos et inconditos, postque hos poetica valuit veluti legitima, musica licentior magisque modulata.

X. DE RHYTHMO.

Rhythmus creditur dictus a Rythmonio Orphei filio et Idomenae nymphae Ismaricae, ut tradit Nicocrates li-

2 an om. 4 post quos poet. 8 Idomoneae Maricae Nicostratus

ad Lyc. 879. ad exeg. II. p. 132 cl. Etym. M. s. v. Ἰσμάριος, eodem tempore floruit quo Timotheus (Diod. Sic. XIV, 46), de quo discipulus Polyidi Philotas victoriam reportavit (Athen. VIII p. 352 B.), et solet cum Timotheo coniungi (Plut. de mus. 21 p. 1138 B. Corp. inscr. n. 3053). Idem pictor fuit (Diod. l. l.), et ex Wesselingii coniectura haud improbabili tragicus poeta, idem quem Aristoteles (poet. 16. 17) sophistam vocat (cf. Welcker. Griech. Trag. p. 1044 sq.), quo nomine poetae et musici haud raro appellantur (Bode Orph. p. 52. Welcker. Gr. Trag. p. 421). Cf. Meinek. hist. cr. com. gr. p. 239. *Hypericles* edd. vett. *hypendes* g. *Hippoclidēs* aut *Erastocles* conii. Nannes. *Melanippides* Nic. Loens. l. l. *Hypodicus* aut *Hippicus* aut *Hippasus* Selden. ad marm. Oxon. p. 216. *Hypertonides* Schmidt. l. l. cl. Polluce IV. 65: Φιλοξένου τοῦ Σιγνίου, ὃς καὶ Ὑπερτονίδης ἐκαλεῖτο, ubi ex Suida s. v. χιῶσις corr. Θεοξενίδου, cf. Berglein. de Philox. p. 26. *Follis* DRg. *Phrynis* conii. Nic. Loens. *Polles* Scaliger l. l. *Phyllis* Manut. Mahne de Aristox. p. 198. *Phyllis* Schneidewin. l. l. *Phyllis* s. *Phyllis* musicus (Suid. s. v. φυλλίς), Delo oriundus, laudatur Athen. I p. 21 F. XIV p. 634 D. 636 F. Suid. Phot. s. v. σχολίων. sch. Plat. p. 341 Bk. sch. Lucian. t. IV p. 116 lac. (ubi Φύλων). Eius liber περὶ χορῶν, aut ex Nitzschii (mel. I p. 79 sq) coniectura περὶ χορῶν, affertur Anecd. Bekk. p. 783. Cf. Schneider. de fontt. schol. Arist. p. 109 sq. Meinek. del. anth. p. 134 sq. 2 nec tamen annoⁿ putes D, nec tamen an non putes R, nec tñ an non putes g, ne tamen non putes m. Emendationem non invenio. 4 postque hos D, postquam hos Rg. decentior conii. Cauchius. 5 magis quam m. 6 de nomine rithmi R, de rithmis g. 7 De Rhythmonio nihil se scire professus est Lobeck. Agl. p. 326. 8 et idnomenae D, et id nomeae R, et id no-

bro quem composuit de musicæ. fratrem Rhythmonii tradit Hymenæum, Rhythmonii autem et Chloridis, Tiresiæ filiae, Periclymenum et Perimedem, qui primus cecinerit res gestas heroum musicis cantibus.

XI. DE MUSICA.

Musica est peritia faciendorum et canendorum modorum. eius partes harmonica, organica, rhythmica, crumatica. Crumata pulsus decori sine carmine vocantur; harmonia est consonantia; organica * * Rhythmos Graecæ
 10 motus dicitur Latine, nominatur verò ab eo quod fluat 2

1 de Musico fratre Rh.: 2 Hymenæ Varrithonis autem
 Tiresæ 7 rhythmica om. 9 Organica, rhythm.
 10 modus versus

nice g, et ianomeæ m. *Idomenæ* nomen haud ineptum videtur; eo vocabatur Melampodis mater (Apollod. I, 9, 11), et urbs quaedam ad Axium sita (Müller. *Maked.* p. 53. Klausen. *Aen.* p. 444 sq.). *nymphae maricæ* DRg. corr. Lobeck. l. l. *Nicocratis* DRg. Idem laudatur a Steph. Byz. s. v. *Βοιωτία*, schol. Apoll. Rh. I, 831. cf. Westermann. ad Voss. de hist. graec. p. 475. 1 *musio fratre* D, *musico fratre* Rg. Cogitavi etiam de *Musæo*, neque affirmaverim locum a me persanatum esse. 2 *hymenæuarrithonis* D, *himene uarri Tonis* R, *himene uarrithonis* g, unde non nimis violenta mutatione effeci, quod supra posui. De *Hymenæo* idem relatum ab alio non memini quidem, v. collecta a Vatro ad Eurip. *Rhes.* p. 308 sqq., neque tamen nomen eius hic prorsus absonum est. Ceterum ex h. l. conici possit de nominis forma *Rhythmon*, quae sane magis placeret. *Chloridis* DRg. *Tiresiæ* D, *Tiresæ* Rg. 3 *Periclemenem et peridemem* DR, *peridemenum et peridemem* g. *Periclymenus* Chloridis filius quidem, sed ex Neleo vulgo traditur (Hom. Od. XI 285). *Perimedes* autem Argivus, poeta antiquissimus, Demodoci aliorumque multorum magister a Demetrio Phalereo nuncupabatur, schol. Hom. Od. III, 267. cl. Lobeck. Agl. p. 328 sq. 5 *Item de musica* R, *de partibus musicae* g. 7 *rithma* g. *rhythmica* om. R. 8 *sive carminis* g. 9 *armonica* DR. *organica* Hic quaedam excidisse apparet. Nannes. iungebat: *est consonantia organica.* 10 *modus* DRg, quod ferri non posse sequentia docent. Solet quidem numerus Graeco ὀρθμός respondere, (cf. Varr. apud Diom. III p. 512) sed c. 13, 1 legitur: *Metra Graecæ, Latine numeri vocantur*, et ὀρθμός φωνῆς κλίσις vocatur apud Aristid. Quint. de mus. I p. 6. nomina-

seque ipse circumeat. Modus autem est lex quaedam et ordo vocalium intervallorum et differentia, vel, ut Aristoxenus finit, non utcumque compositum vocalium temporum intervallum. Carmen est modus vocibus iunctus, 3
5 cuius discrimina cantus, modus, motus. † Tempus est syllabae spatium, huius elementum brevis syllaba. Divisio brevi alia longum a longo ut neutrius ratione est.

XII. DE MODULATIONE.

Modulatio est modorum prudens dispositio; eius tres
10 species, *διάτονος*, *χοῶμα*, *ἁρμονία*. Species carminum tredecim, ex quibus prima sunt Dorium, Phrygium, Lydium. His accesserunt gravissimum hypodorium, mox 2
duo hypophrygii, gravior et acutior, deinde hypolydii to-

3 definit 4.5 vocibus — modus *om.* 7 brevis alia, longa alia, et neutrius ratio est. 10 *τόνος* 11 *prima*

tur R, *nominatus* Dgm. *versus* codd. *vero* Lachmann. Contra consuetudinem sane *versus* cum *rhythmo* confunditur. *quod fluat* ad Graecum *ῥυθμός* pertinet, v. Mar. Victor. p. 2484: unde et *rhythmus id est a ῥύσει et fluore quodam nuncupatur*, qui p. 2499 Latinum *versus* vocabulum aliter explicat. 2 Aristox. harm. I p. 18: Ἐπειτα οὐ μόνον ἐκ διαστημάτων τε καὶ φθόγγων συνεστάναι δεῖ τὸ ἡρμωσμένον μέλος, ἀλλὰ προσδέεται συνεθέσειός τινος ποιῆς καὶ οὐ τῆς τυχοῦσης. unde de sensu constat, verba vix sana. Fort. *intervallorum et differentium. velut finiunt* (finiunt) Aristossenus g. De v. *finire* cf. Burmann. ad Quint. I. O. II, 1 p. 128. 4 *intervallorum* m. 5 *tempus* vet. Haec corrupta pertinent ad metricam, v. c. 13, 1. 7 *vel neutrius rationis est* videtur legendum. 9 Aristid. Quint. de mus. I p. 18: γένη μελωδίας τρία, ἁρμονία, χοῶμα, διάτονον. 10 ΔΙΑΞΟΝΟΣ D, ΔΙΑΖΟΝΟΣ R, *αἰατονος* g. corr. Cauchius. 11 *tredecim*. Arist. Quint. de mus. I p. 22 sq.: τόνοι δέ εἰσι κατὰ μὲν Ἀριστόξενον τρισκαίδεκα. Euclid. intr. harm. 19. *primi* sunt Rm, *primis* D, *prime* sunt g. *fryg.* D. 12 *gravisonum* con. Meurs. spicil. Theocr. p. 114. *hypodorium* D. Animadvertendum, scriptorem mox genere masculino uti oblitum v. *carmen* de Gr. *τόνος* sive *τροπος* cogitantem. 13—90, 1 *deinde* — *acutior* om. Rg.

tidem et perinde gravior et acutior, deinde Dorius medius, tum Phrygius gravis et alter excelsus, totidem Lydii, gravis et acutus, tum mixolydii pari diversitate, postremo hypermixolydii acutissimus.

5 Organum quondam habuit tres intentiones, gravem 3
 mediam et acutam: inde Musae quoque tres olim existi-
 matae, Hypate, Mese, Nete. Nunc in ampliore numero
 soni considerantur, ut sit proslambanomenos, hypate hy-
 paton, deinde parypate hypaton, deinde *lichanos* hypaton,
 10 deinde hypate meson, deinde parypate meson, deinde *li-*
chanos meson, deinde trite synemmenon, nete synemme-
 non, paramese, trite diezeugmenon, paranete diezeugme-
 non, trite hyperboleon.

Animadvertisse † cundae sonantis suavitate in arcu 4
 15 sororis Apollinem tradunt et intendisse protinus *citha-*
ram, tum notasse quod adstrictiora fila nervorum in acu-
 men excitarentur, gravibus responderent remissa, inde
 fecisse tres primos de quibus supra dictum est: hanc

3 postremo hypermolydii pari diversitate: postremo 5 inten-
 siones 6 aestimatae 9 lycanos 10 hypates deinde
 parypate meson om. 11 lycanos triscelmeumenon netes
 moimmenon 13 hyperboleon. 14 Quas an. cum resonantia
 suavitatis

3 *mixtolipi* R. 4 *hyperamyxolydii* D, *hyperamixtolidii* R.
 corr. Nic. Loensis epiph. V, 8. 6 *extimatae* D, *aestimatae* R,
existimatae g. Delphis olim tres Musas ita vocatas fuisse testa-
 tur Plutarch. symp. IX, 14, 3. 9 *paripate* D. *lycanos* DRg.
 10 *hypate meson* in ras. D. *lycanos* DRg. 11 *synemmenon* DR.
synemenon D, *sinemenon* R. 12 *diezeugmenon* Dg. *diezeg-*
menon DRg. 13 *hyperboleon* DRg. Cf. Arist. Quint. de mus.
 I p. 9 sq. unde sonorum nomina restituerunt Nic. Loens. epiph.
 V, 8. Nunnes. 14 *chordae sonantis* Lachm. *resonantes* m.
 15 *protinus clytarantium notasse* D, *dytarantium* Rg. corr. Cau-
 chius. *poetas ditlyrambos notasse* con. Nic. Loensis epiph. V, 8.
 16 *filia* D. 17 *gravibus addendum videtur sonis.* 18 *fecis-*
sent D.

excepisse intentionem *Lycorum*, quem quidam Apollinis filium tradunt et nymphae Paramesae, et Chrysothemidi reliquisse: ab eo adiunctum modum qui synemmenos dicitur: hunc numerum auxisse Terpandrum adiectione diezeugmenu, qui primus a gravibus in acumen avertitur. deinde Timotheus addidit duos, paramesen et hyperboleon.

Initium modi dicitur diesis, dimidium semitonium, totum tonos. toni duo et dimidius diatessaron nominatur, tres et dimidius diapente, sex diapason.

Haec musicae summa sunt.

XIII. DE METRIS ID EST NUMERIS.

Metra Graece Latine numeri vocantur. Numerus est aequalium pedum legitima ordinatio. huius pars integra pes, partes sunt pedum syllabae † elementa numerum

1 intensionem Linon 2 et om. Chrysothemidi 3 ea
5 diezeugmenon 6 parameson et hyperboleon 8 hemitonium
11 est 12 De metris et pedibus. 13 Metrum
numerus vocatur 14 sq. huius arsis et thesis partes sunt.
15 elementa, numeri

1 licorem D, liquorem Rg. Cf. Paus. X, 6, 3: λέγεται δὲ καὶ ἄλλος διάφορος λόγος τῷ προτέρῳ, Ἀπόλλωνι ἐκ νέμφης Κωρονκίας γενέσθαι Ἀγκώρον. Et. M. s. v. Ἀγκωροία. Linum edd. vett. 2 Psamatthae coni. Nic. Loensis epiph. X, 3. Cuper. apotheos. Hom. p. 32, falsa lectione Linum commoti. Nympha Paramese locum suum sibi poscit iuxta Musas Hypaten, Meseu et Neten, et versantur hic in figmentis Delphicorum. et om. DRg, quod necessarium mihi videtur. Chrysothemidi D. De Chrysothemide, qui primus cithara in Delphico agone victoriam reportavit, v. Paus. IX, 7, 2. Hoeck. Kreta III p. 342 sq. 3 ea DRg, corr. Cuper. l. l. p. 33. synhemmenos D. 5 diezeugmenu D, diezeugmeno Rg. 6 parameson R. 9 tonidium et DR. 14 legitimorumque coni. Nunnes. pars integra per partes DRgm. 15 syllaba Rg. numerorum Rg, numerum D. partes sunt pedum syllabae, syllabae elementa; numerorum incrementa (cf. Mar. Victorin. p. 2485, 37) spatia syllabarum ac tempora Lachmann.

modorum elementa spatia syllabarum ac tempora. Pedes 2
componuntur ex syllabis minimum binis, plurimum ternis;
incipiunt temporibus binis, ad *senā* perveniunt; bisyllabi
quattuor, trisyllabi octo. plures quam duodecim esse
5 non possunt.

Pyrrhichius ex duabus brevibus, cuius exemplum
Cato; chorius ex longa et brevi, ut *Roma*; iambus ex
brevi et longa, cuius exemplum *salus*; spondeus ex dua-
bus longis, cuius exemplum *vates*. Duo igitur quanti- 3
10 tate contrarii, spondeus et pyrrhichius, duorum alter alter
quattuor temporum; duo ordine, quorum uterque trino-
rum temporum, iambus et chorius. ita non plures quam
quattuor pedes sunt nec esse possunt.

Trinarum syllabarum primus est dactylus, qui cons- 4
15 tat ex longa et duabus brevibus, cuius exemplum *An-*
nibal; huic contrarius *anapaestus* ex duabus brevibus
et longa, cuius exemplum *Capaneus*; *amphibrachus* ex
brevi et longa et brevi, cuius exemplum *avarus*; *brach-*
chysyllabus ex tribus brevibus, cuius exemplum *Cicero*;
20 *ei* contrarius *molossus* ex tribus longis, cuius exemplum 5
Maecenas. item tres quinum temporum, *bacchius* ex

2 ut minimum ut plurimum 3 sex disyllabi 7 *Deus*
8 longa, ut *salus*. spondeus (*semper*) 9 longis ut *vates*.
11 duo in ordine 13 pedes dissyllabi sunt 15 exemplum
Aeolus 17 longa, ut *pietas* 20 et contrarius

2 ut minimum et ut plurimum m. 3 ad se perv. DRg. ad *senā*
Manut. ad *sex* Carrio. 6 duobus R. 7 *sobor* g (pro *Cato*).
7.8 *Roma*—exemplum om. g. 8 spondeus Rg, spondeus D *semper*.
10 alter semel m. 11 in ordine Rg. in suprascr. D. *ter-*
norum gm. 13 pedes dissyllabi sunt edd. vett. dissyllabi om.
DRg. 15 *Aeolus* (pro *Annibal*) g. 16 huic—*Capaneus* om. R.
anapaestus contra cuius exemplum D. 17 *pietas* (pro *Capaneus*) g.
17 *amphibrachus* D eraso y. 19 in tribus DR, ex tribus g.
20 et contr. DRg corr. Manutius. 21 *bracchius* D.

duabus longis et brevi, cuius exemplum *Latona*; huic ordine adversus *palinbacchius* ex brevi et duabus longis, ut *Aquinas*; creticus, qui et *amphimacrus*, ex longa brevi et longa, ut *sanitas*. Duo *pedes* habes quantitate contrarios, *brachysyllabon* et *molosson*, quorum alter trium temporum est, alter sex; ordine tres in quaternis, tres in quinis temporibus.

XIV. DE LEGITIMIS NUMERIS.

Primus est et legitimus maxime numerus hexameter heroicus. huius pedes aut dactyli sunt aut spondii: raro et in versu extremo reperietur trochaeus. eius exemplum

Avia Pieridum peragro loca nullius ante.

totus iste dactylicus fuit et habuit summum trochaicum. sed mixtus ex spondiis hic erit,

15 *Italiam fato profugus Laviniaque venit,* 2
totus ex spondiis

Cives Romani tunc facti sunt Campani.

hoc genus numeri paucissimarum duodecim syllabarum, plurimarum decem et octo. tempora recipit viginti quatuor, interim viginti tria. pedibus tribus tantum con-

2 ordini 3 qui om. 4 Duobus et quantitate contrariis
brachysyllabo et molosso 11 huius 15 Laviniaque
19 octodecim

2 ordini DR. corr. Santen. ad Terent. Maur. p. 89. ordine om. g. et ex duabus longis ut D. 3 qui om. DRg: est in m.

4 Duobus habet quantitate contrarios D, unde effeci quod supra posui. duobus ab quantitate contrariis R, duobus a quantitate contrariis g. 5 brachysyllabo et molosso DRg. 6 ex ordine D. ordinem R. 9 ex ameter Dg. 11 extremo versu R. exemplum eius g. 12 *Avia* Lucret. I, 925. IV, 1. peragra R.

13 trochaicum D. 15 Virg. Aen. I, 2. *Laviniaque* Rg. 17 Ennii versus habetur. 19 octodecim R, XVIII g. Potius XVII, ut Diomed. III p. 493. 20 interea gm. interdum Putsch. interim def. Santen. ad Terent. Maur. p. 219. cf. c. 3, 9. Hand. Tur-

sell. III p. 427. viginti tres DR, XXIII g. pedibus tribus del. Cauchius.

ficitur, formas excipit triginta duas, quas enumerare festinantibus longum est. Pentameter elegiacus habet 3 exemplum

Dum meus adsiduo luceat igne focus.

5 recipit dactylum, spondium, anapaestos duos, in fine versus aliquando brachysyllabum. fit syllabarum paucissimarum duodecim, plurimarum quattuordecim. tertium pedem spondium semper habet, quartum et * * quintum aliquando brachysyllabum. Trimetros iambicus Latine sena- 4
10 rius dicitur, cuius exemplum

Phaselus iste, quem videtis hospites.

duodecim syllabarum est. recipit aliquando praeter ceteros iambos in extremo pyrrhichion. Trimetrus tragicus

Pro veste pinnis membra textis contegit,

15 et

Aquilonis stridor gelidas molitur nives.

recipit in parte prima gressionis spondium, et alio loco dactylon et anapaeston, et pro iambo chorium et tribrachyn. fit syllabarum paucissimarum XII, plurimarum septemdecim. recipit tempora plurima quattuordecim, pau-

1 quas om. 6 brachysyllabos 8 et quintum 13 in om.
trimetros 14 contigit 20 plurima undeviginti

1 Fort. recipit. 2 esset g. 4 Tibull. I, 1, 6. adsiduous R. 6 brachysyllabus DRg. corr. Manutius. 8 quartum et quintum anapaestos, quintum tamen aliquando brachysyllabum rest. Cauchius, recte nisi quod pro quintum tamen scriptum fuisse videtur et quintum. 9 iambicos D. 11 Catull. IV, 1. fatalis D. 13 in om. Rg. 14 Vs. fortasse ex Attii Tereo petitus est, ad quam referendus videtur etiam vs. apud Victorin. IV p. 2596: *struunt sorores Atticae dirum nefas.* 16 scansionis R. gressionem dicit βάσις i. e. κατακλιδα: nam iambicus tragicus semper quinto loco spondeum recipit: aliter enim esse non potest tragicus. ita Diomed. p. 507 P., 486 Gaisf., quod Senecae usus confirmat. alio supraser. D. 18 corium coni. Delrio de vss. trag. p. 80. chorium seu tribr. Santen. ad Terent. Maur. p. 73. 20 quattuordecim D, XIII R, XVIII. XVIII g. Debet esse XXIII. paucissima om. R.

cissima decem et octo. Comicus trimetros solet magis in 5 breves minui. Trimetros Hipponactius pedem novissimum assumens spondium vel chorium talis est,

Calentibusque lympha fontibus semper.

5 eosdem pedes quos reliqui trimetri, praeter novissimum, recipit, et * * Tetrametros, qui Latine quadratus vocatur, choriacus talis est,

Tela famuli, tela *tela* propere: sequitur me Thoas.
recipit eosdem pedes, pervenit ad septem et semipedem.

10 summum pedem patitur aut creticum aut dactylum. Octonarius iambus

Proinde et abs te regimen Argos dum est potestas consulendi.

Septenarius

15 Haec, bellicosus cui pater, mater cluet Minerva.
constat ex pedibus iisdem. Ionicus septenarius

libant malaci viere Veneriam coronam.

Ionicus maior est

Ille ictus retro recedit in natem supinus.

1 tredecim. 4 semper *ad seq. trahitur* 6 et tetrametros vocatur. Choriacus 8 tela om. 16 iisdem Ionicus 17 mala Veneream 19 retrocecidit

1 XIII. XIII g. comicos D. 2 hyponactius D. 4 semper ad vs. pertinere vidit Nunnes. 5 reliquit D. 6 Post et excidit temporum computatio. 8 tela ante propere om. DRg: corr. Both. fr. trag. Lat. p. 282, post propere add. Lipsius apud Scriver. prob. Naekio opp. I p. 92. Vs. ad Pacuvii Dulorestem refertur, v. Welcker. Griech. Trag. p. 1188, a Naekio l. l. probabilius ad eiusdem poetae Chrysen. 10 petitur R, peritus g. 12 proin det ab se regimen Argi coni. Both. fr. trag. Lat. p. 285. proin demet abs te regimen Argos, dum est potestas consili Lachmann. 14 septenarius D. 15 bellicosus cui mater pater DRg. corr. Carrio. 17 mala cluere DR, mala duere g. Versus Ennii emendate scriptus legitur apud Varr. L. L. V, p. 68 et apud Fest. s. v. viere. 19 retro recedit D, retrocedit Rg. marten g, nantem m. Ictus ille retrocecidit in natem supinus coni.

habet vitium in tertia syllaba. minor est

Metuentis patruae verbera linguae.

percipiunt pedes maxime pyrrhichium et spondios, et solent divisis syllabis longis plurium syllabarum pedes admittere. Aristophanius anapaestus

Axena Ponti per freta Colchos denique delatus adhaesi. recipit pedes quaternorum temporum omnes, inplet pedes VII et semipedem. Anapaestus octonarius

Orte beato lumine, volitans qui per caelum candidus equitas.

recipit eisdem pedes praeter semipedem. Aristobolus

Quaedam terribilis tua pectora turbans terrifico sonitu inpulit.

is circuitus magis quam versus est. dactylum crebrum habet, rarum spondium. Paeon duodenarius

Quis meum nominans nomen aede exciet? quis tumultu invocans incolarum fidem?

et hic circuitus magis quam versus est. huic † suberunt denarius

1 est om. 7 temporum, omnis 9 Ore 12 turbat 13 intulit
14 hic circuitus 16 aede om. tumultum 18 suberit

Santen. ad Terentian. Maur. p. 120. Verius Lachm. *ille ictu' retro reccidit in natem supinus.* ita apparet vitium in tertia syllaba. 1 minore Dgm, minor R. Addidi est. 2 Horat. carm. III, 12, 1. patriae DRg. 3 percipiunt linguae pedes R. recipiunt et spondion scribendum. 4 divisi D, diversis g. plurium R, plurimum D, plurimarum g. 7 omnis DRg. 9 Ore DRg. Phoebe coni. Delrio synt. trag. p. 188. Hore Both. fr. trag. Lat. p. 282. Orte Lachmann. 11 Archebulius coni. Nic. Loens. epiph. V, 8. recte. 12 Quae tam coni. Both. fr. trag. Lat. p. 285. terribilis tria g. pectora om. g. turbat DRg. 13 intulit Rg. 14 hic circuitus D. 16 nominatus g. aede om. DRg. add. Lachmann. exarquamvis g. quamvis Scaliger coniect. p. 90. tumultum DRg. tumultu coni. Scaliger l. l. Both. fr. trag. Lat. p. 278. Ex nyctegresia sumptum putat Scaliger l. l. 19 denarius, si versum Paeonicum pedibus disylla-

Qui repens semipulsus onere gravi fores strepitu terrent.
recipiunt pedes creticos, chorios, spondios, iambos, brachysyllabos, anapaestos. Undecim syllabarum Phalaecius

Passer deliciae meae puellae.

5 recipit pedes spondium, dactylum, creticum, palinbacchium.

Angelicus numerus syllabam coartat hexametro, ut

Hectoris Andromache, Pyrrhin' connubia servas?

Anacreontius

Miseri invidi vivimus scientes.

10 recipit pyrrhichios, chorium, spondium, brachysyllabum,
anapaestum. primus semper est pyrrhichius. Numerus
Saturnius

Magnum numerum triumphat hostibus devictis.

sunt qui hunc Aristodolion vocant. recipit pedem spon-
15 dium, iambum, pyrrhichium, chorium, dactylum, brachy-
syllabum, anapaestum. Priapeum

Hunc lucum tibi dedico consecroque Priape.

6 numeros et 14 Archebolion 16 Priapeius

bis metimur, ut modo factum est in duodenario i. e. octonario, erit hexameter catalecticus Hephaestionis p. 76 Gaisf. Sed verum poetae expedire difficile est. In proximis *Creticoe* Lachmann. Isti pedes Paeonico insunt ita, $\cup\cup\cup | \cup\cup - | \cup - |$.

1 honere R. screpitu D. 3 falecius D. 4 Catull. II, 1.

6 angelicus R. numeratus Dgm, numeratis R. corr. Naek.

Choeril. p. 262. ut om. m. 7 Virg. Aen. III, 319. andromachen D. conubia fers Lachmann. 9 vivimus delendum.

10 pyrrhichion potius, et fort. chorios. Brachysyllabus autem et anapaestus huc non pertinent, sed ad galliambicum, quod cum Anacreonte coniunxerunt Atilius Fort. et Terent. Maurus.

14 Archebolion em. Carrio. Archilocheon Nic. Loensis epiph. V, 8.

Archilochium Vinet. Bentlei. diss. cap. 11, opp. p. 273. Santen.

ad Terentian. Maur. p. 354. 15 Mira haec de pedibus, quae

efficiunt Saturnium huiusmodi, $--|\cup-|\cup\cup\cup-|\cup\cup\cup\cup-|\cup\cup\cup\cup-$.

16 priapium Rg. 17 Catulli. locum DRgm.

tertium pedem pro dactylo creticum habet, alioqui hexametros esset.

XV. DE NUMERIS SIMPLICIBUS.

Pyrrhichius

5 Rapite, agite, ruite celeripedes.

Contrarius est huic et duodecasyllabos spondiazon,
Olli crateris ex auratis hauserunt.

Dactylus

Pulverulenta putrem sonitu quatit ungula campum.

10 Amphibrachys non facit numerum. Anapaestus
Agilis sonipes rapitur celeri sonitu trepidans.

Creticus

Horridi transeunt ad pedes ex equis.

Palinbacchius

15 Amicos ad hanc rem si voles advoca.

Bacchius non facit numerum. Molossus idem est qui
spondiazon.

Nunc quemadmodum a principali heroico plures numeri transfigurantur ostendam. Ac primum trimetrus fit
20 heroicus spondiazon.

Cives Romani tunc facti sunt Campani:

6. 17. 20 spondiazon 7 crateribus 8 dactylicus 10 amphibrachus
19 primus

1 alioquin g. hexametron g. 6 pondiagon D, spondiacon Rg.
7 crateribus DRg (olli crateribus in ras. D). Corr. Cauch. Nunnes.
sex g. auserunt R. 8 dactylicus R. 9 Conf. Virg. Aen. VIII, 596.
campum fort. delendum, vel scrib. humum. 10 amphibrachius
Rg. 13 et equis R. 15 Fort. ut soles avvocato. 17 spondiacon g. cf. Santen. ad Ter. Maur. p. 144. 19 primus DRg.
21—99,3 Campani — 8 sunt om. g.

syllabam unam, quae est ante extremam, ex longa con-
traho, ut

Cives Romani tunc facti sunt Apuli,
et esse coepit trimetros. * * elegiacum transibit,

5 Bella per Emathios.

Rursus *a* pentametro ut componam heroicis, sumo par-
tem posteriorem,

Dum meus adsiduo luceat igne focus,
et conpono,

10 Luceat igne focus Troiae qui primus ab oris.
Phalaccium numerum, qui est

Altis *flumina* vallibus tumescunt,
insertis verbis facio heroicum,

Altis *flumina* prodita vallibus inde tumescunt.

15 Ionicus est

Metuentis patruae verbera linguae:
adiciam trinis verbis singulas syllabas,

Nunc metuentis nunc patruae nunc verbera linguae.
retro

20 Italiam fato profugus Laviniaque venit,
cui est simile

Patriam tum profugus Laviniaque coepit.

3 Appuli 4 trimetron. Elegiacum 6 ad pentametros
17 trinas verbis singulis 19 verto 20 Laviniaque 21 et 22
om.

4 trimetron DRg. Tum quaedam excidisse apparet. in add. Nun-
nes. 5 *Bella per Emathios* (Lucan. I, 1) bis ponenda esse,
ut ex heroico pentameter elegiacus fiat, monuit Nunnes. 6 ad
pentametros DRg. 8 Tibull. I, 1, 6. *assiduus* D. 11 *fa-*
lentium R. 12. 14 *altissima* DRg. corr. Carrio. 16 Horat. carm.
III, 12, 1. *metuentes* R. *patriae* g. 17 Post *adiciam*
desinit D. *trinas* Rg. *singulis* R, *singulas* gm. 20. 22 *La-*
viniaque R et 20 g. Sed v. 22 legendum est *viniaque*. 20 *venit* --
22 *Laviniaque* om. g.

Aristophanius fit heroico:

Arma virumque cano Troiae qui primus ab oris,
Nunc arma virumque cano Troiae qui primus ab oris
nunc.

5 Angelicum syllaba breviata heroicum esse monstravi; item
Priapeum, si syllabam surripias, fieri heroicum.

3 nunc *utrumque om.* 5 Numerum angelicum esse monstr. her.
6 Priapeium fit

3. 4 *arma* — *nunc om. g.* Sed delendum in fine *nunc*, et in me-
dio versu scribendum *Troiae nunc qui nunc.* 5 *angelicum R.*
6 *corripias* con. Santen. ad Terent. Maur. p. 369. Rectius *Pria-*
peum et *Angelicum* commutabimus. *fit g.* *Finis Cen-*
sorini g.

I N D E X.

- abire a mente 35, 4.
 abusque 50, 14.
 academia antiqua 9, 8, vetus 39, 3, tertitia 39, 7.
 Acarnanes 58, 16.
 Achaia 58, 16.
 acronychos 80, 22.
 actus 19, 12.
 adagium 5, 2.
 ἄδηλον 62, 10.
 adeo 5, 7, 9, 6.
 ad mediam noctem 72, 8.
 ad meridiem 71, 3.
 adminiculare 7, 15, 21, 14.
 adulescens 33, 13.
 adusque 33, 16.
 Aegyptii 13, 20, 54, 17, 64, 10. Aegyptiorum annus 54, 14, 58, 3; 4.
 aequinoctium 76, 18.
 Aethiopia 77, 5.
 aevum 41, 15, 42, 5.
 agitare diem festum 28, 8.
 agon Capitolinus 52, 9, 56, 17; 20, Olympicus 52, 9, 63, 18.
 Agrippa 48, 12.
 Albani 59, 7; 16, 66, 17; 18.
 albescere 36, 3.
 ALCMAEON Crotoniates 13, 14, 14, 5; 7, 15, 16.
 Aleman 86, 5.
 alescere 33, 13.
 Alexandri excessus 64, 17.
 amblygonium 84, 9.
 amphibrachus 92, 17, 98, 10.
 amphimaerus 93, 3.
 Anacreontius 97, 8.
 anapaestus 92, 16, 98, 10. Aristophanius 96, 5, 103, 1, octonarius 96, 8.
 ANAXAGORAS 13, 14, 14, 5; 14, 15, 6; 8, 16, 4; 13.
 ANAXIMANDER Milesius 10, 12.
 angelicus 97, 6, 100, 5.
 angulus 83, 6.
 annales 46, 14.
 anniculus 50, 12.
 annus Acarnanum 58, 16. Aegyptiorum 54, 14, 58, 3; 14. Arcadum 58, 6. Augustorum 64, 5; 11, 68, 7. Chaldaicus 53, 10, civilis 51, 17; 21, dei 65, 6, ἡλιакός 55, 5, Iulianus 61, 23, 64, 2, magnus 41, 14, 56, 8, maximus 55, 7, Metonicus 54, 1, Nabonnazarii 64, 14, naturalis 51, 20, 65, 11, Philippi 64, 16, Romanorum 56, 8, 59, 11, solaris 65, 6, vertens 41, 12, 56, 23, 57, 1.
 ante lucem 70, 23.
 ante meridiem 70, 11.
 ANTIAS 45, 11, 47, 7, 48, 3.
 antichthones 77, 9.
 antipodes 77, 11.
 antistoechae 77, 10.
 antiscioe 77, 10.
 Apollo 6, 10, 30, 2, 37, 18, 90, 15, 91, 1.
 APHRODISIUS 57, 5.
 Aphrodite 67, 7; 16.
 Aprilis 59, 18, 67, 7; 15.
 Arcades 43, 7, 58, 6.
 arcessuntur dei 7, 19.
 Archilochus 86, 1; 3.
 ARCHYTAS Tarentinus 9, 6.
 ARETES Dyrrhachinus 55, 15, 63, 5.
 Arganthonius 43, 5.

- Aricini 66, 19.
ARISTARCHUS Samius 55, 14, 57, 7.
 Aristobolus 96, 11.
 Aristodolus 97, 14.
 Aristophanius 96, 5, 100, 1.
ARISTOXENUS 13, 10, 24, 12, 29, 19,
 87, 1, 89, 2.
 Aristoteles 38, 10.
ARISTOTELES 9, 9, 14, 10, 15, 3, 18, 11,
 19, 2; 4; 7, 36, 6, 55, 7.
 arithmetica 17, 11.
 arithmetici 25, 10.
 Arminus 58, 5.
 artes rhetorum 4, 13.
 Asclepiades medicus 30, 15.
 aspicere 81, 4.
 astrologi 43, 9, 54, 11, 57, 3, 66, 11, 60, 6.
 astrologia 17, 11.
 Athenienses 69, 10.
 Attica 12, 4; 12.
 auditoria sacra 41, 6.
 Aventinus 70, 1.
 augescere 58, 17.
 augurium 51, 5.
 Augustus 46, 8, 48, 12, 64, 7; 9, mensis
 68, 16.
 Augustorum anni 64, 5; 11, 68, 17.
 autochthones 12, 5.

 Babylonii 69, 7.
 bacchius 92, 21, 98, 15.
BEROSOS 43, 12.
 biformia signa 78, 15; 18, 81, 14.
 bissextum 61, 21.
 blandimenta fortunae 3, 3.
 Boeotia 12, 13.
 brachysyllabus 92, 19.
 brumalis hora 42, 8.

 Cadmus 12, 16.
 C. Caesar 46, 4, 61, 1.
 Callinus 86, 1.
CALLIPPUS Cyzicenus 54, 6, 57, 6.
 campus Martius 46, 1.
 canicula 55, 1, 65, 4.
 canicularis 54, 15, 65, 6.
 cantus 89, 5.
 Capitolinus ager 52, 9, 56, 17; 20.
 Capitolium 30, 5, 69, 23.
 Cares 58, 16.
 carmen 89, 4.
 Carneades 39, 6.
CASSANDRUS 56, 1.
CASSIUS HEMINA 48, 6.
 cataclysmos 55, 11, 62, 9; 18.
κατὰ διάμετρον 22, 2.
κατὰ ἐξάγωνον 21, 1, 22, 7.
κατὰ τριγώνον 21, 8, 22, 4; 11.
κατὰ τετράγωνον 21, 11, 22, 3; 10.
κάθετος 83, 12.
 (CATULLUS) 94, 11, 97, 4; 17.
 cavi menses 59, 21, 60, 7; 12.
 census 56, 10.
 centron 81, 6, 84, 2.
 Q. Cerellius 3, 4, 38, 16.
 Chaldaei 19, 3; 9, 22, 12, 28, 15.
 Chaldaicus annus 53, 10.
 Chloris 88, 2.
 chordae 25, 3.
 chorus 92, 7, catalecticis tetrametris
 86, 2.
Χρῶμα 89, 10.
CHRYSIPPUS 76, 2.
 Chrysothemis 91, 2.
 circulus 83, 17, finitor 44, 1, signifer 20, 3,
 tropicus 76, 13, 77, 7, circuli in caelo
 76, 10, 77, 1.
 circumactus caeli 69, 3.
 circuitus 96, 14; 18.
 Cleanthes 39, 8.
CLEANTHES 76, 1.
CLEOSTRATUS Tenedius 52, 19.
 clima 44, 2.
 climacter 37, 20, 38, 18.
 climactericus 33, 7, 36, 17.
 Colchis 12, 13.
 Collina porta 45, 14.
COMICUS (Terentius) 3, 10.
 commata 86, 4.
 commentarii XV virorum 46, 8, 47, 2; 5,
 48, 9.
 concordabilis 24, 1.
 concubium 72, 6.
 conditus 12, 15, 42, 11.
 conlatus 5, 3.
 conpendio 13, 6.
 conspectus 20, 1, 22, 4; 8, 28, 15.

- Coss.
- M. Aemilius Lepidus, L. Aurelius Orestes 48, 10.
- M. Aemilius M. f. Lepidus, C. Popilius II 49, 19.
- Antoninus Pius II, Bruttius Praesens 65, 2.
- Augustus VII, M. Vipsanius Agrippa III 64, 9.
- C. Caesar III, M. Aemilius Lepidus 61, 2.
- C. Caesar V, M. Antonius 68, 13.
- Cilo, Libo 49, 1.
- P. Claudius Pulcher, L. Iunius Pulrus 47, 9.
- Ti. Claudius IIII, L. Vitellius III 48, 13.
- Gn. Cornelius Lentulus, L. Munimius Achaicus 48, 8.
- P. Cornelius Lentulus, C. Licinius Varus 48, 2.
- Domitianus XII, Ser. Cornelius Dolabella 56, 18.
- Domitianus XIII, L. Minucius Rufus 48, 14.
- C. Furnius, C. Junius Silanus 48, 11.
- Marcus Censorius, M. Manilius 48, 4.
- Marcus Censorius, C. Asinius Gallus 68, 15.
- Septimius, M. Aurelius Antoninus 48, 16.
- M. Valerius Corvus II, C. Poetilius 47, 6.
- M. Valerius, Spurius Verginius 47, 3.
- Vespasianus V, T. Caesar III 56, 12.
- Ulpus, Pontianus 63, 16.
- conticinium 70, 22.
- convenientia 26, 2.
- cor 50, 9.
- P. Cornelius Nasica 70, 6.
- creperus 72, 3.
- crepusculum 72, 1.
- creticus 92, 3. 98, 12.
- crinem deo pascere 5, 13.
- crisimoe 36, 15. crisimon 27, 21. 36, 17.
- crusmata 88, 8.
- crusmatica 88, 7.
- κρυκόν 54, 15.
- dactylus 92, 14. 98, 8.
- decedere a vero 43, 4.
- December 59, 20. 61, 4; 11. 67, 10. 68, 1.
- defigere 37, 4.
- δεκάμηνοι 22, 10.
- Delos 6, 10.
- Delphi 53, 7.
- de media nocte 70, 21.
- de meridie 71, 4.
- Democritus Abderites 39, 10.
- DEMOCRITUS Abderites 11, 6. 13, 14. 14, 13. 16, 1. 54, 8.
- Dencalion 10, 6; 8.
- διάλειμμα 24, 16.
- diametros 84, 1. diametron 81, 8. κατὰ διάμετρον 22, 9.
- Dianae aedes in Aventino 70, 1.
- diapason 91, 10. διὰ πασῶν 24, 10. 25, 16. 26, 7. 27, 3. 32, 17.
- diapente 91, 10. διὰ πέντε 24, 10. 25, 11. 26, 5. 27, 1. 32, 6.
- διάστημα 23, 19. 24, 9; 11. 26, 7. diastemata 23, 21. diastematis 31, 9.
- diatessaron 91, 9. διὰ τεσσάρων 24, 9. 25, 8. 26, 3; 24. 32, 7; 15.
- διάτρονος 89, 10.
- DICAEARCHUS Messenius 9, 7.
- dies 68, 23. civilis 68, 24. 69, 3. naturalis 68, 24.
- diesis 91, 8.
- dieteris 52, 1.
- diezeugmenn 91, 5.
- diluculum 71, 1.
- DIOCLES Carystius 18, 11. 19, 1.
- DIODEGENES Apolloniates 14, 4; 15. 15, 10. 22, 18.
- Diogenes cynicus 39, 1.
- DION 55, 16.
- Dionysius Heracleotes 38, 24.
- DIOSCORIDES astrologus 50, 6.
- διπλασίον λόγος 25, 15.
- Dis pater 45, 17.
- disponere membra 15, 6.
- dissensio temporum 46, 13.
- dodecaesteris 53, 9.
- Domitianus 56, 18.
- domus stellarum 81, 19.
- Dorius 89, 11. 90, 1.
- DORYLAUS 32, 20.

- DOSITHEUS** 53, 4.
 drachmae 50, 12.
 ducere 27, 13.
ἐκρῶσις 29, 6.
 ecpyrosis 55, 12.
ἐκτιρωσμός 29, 7.
ἐφηβος 36, 12.
 efficientia 21, 15.
 eicere lineam 85, 7; 11.
 elegiarii 86, 1.
 elementa 75, 1; 15. 76, 7.
 eminentia 77, 6.
 emittere lineam 21, 4. 84, 2.
EMPEDOCLES 10, 16. 11, 5. 14, 6; 9.
 16, 5; 7. 17, 2. 18, 12.
 enarmonion 32, 19.
ἐγκαυτὸς θεοῦ 55, 6.
 ennaeteris 52, 12.
 enneadecaeteris 54, 2.
ἐννεάμηνοι 22, 10
ENNIUS 57, 12. 71, 13. (93, 17. 95, 17).
EPHORUS 43, 7.
EPICARMUS 19, 1.
EPICURUS 11, 8. 14, 6. 15, 3. 30, 8.
EPIGENES Byzantius 18, 12. 19, 5. 43, 11.
 epipedos 83, 3.
ἐπίπτερον 25, 10.
 epodi 86, 4.
 Eratosthenes 39, 2.
ERATOSTHENES 31, 13. 63, 4.
 Erichthonius 12, 12.
 Esquilina porta 45, 15.
 Etruria 13, 3.
 Etrusci 50, 3. Etruscorum libri fatales
 34, 14. rituales 27, 18. 44, 4. Etruscum
 nomen 45, 4.
EUCLIDES Socraticus 7, 9.
EUDOXUS Gnidius 52, 19. 53, 5.
EUENOR 18, 11.
 Euennus 86, 1.
EURYPHON Gnidius 18, 13.
 euthygrammoe 84, 3.
 exauescere 55, 14.
 exaratus 13, 1.
ἐξέφηβος 36, 12.
 exignescere 55, 13.
 expergitus 30, 14.
 fabulares historiae 1, 4.
 facere hostia 6, 4. factum genio 6, 12.
 facere occasum 19, 16. ortum 80, 18.
 stationem 19, 16. 80, 19.
 fata 20, 17.
 fatales libri 34, 14.
 fatalia proferre 35, 1.
 Fauni 12, 7.
 februmenta 68, 5.
 februare 68, 6; 8.
 Februarius 60, 9; 11; 16. 61, 5. 68, 2; 4; 11.
 februatus 68, 11.
 februum 68, 4; 6; 10.
FENESTELLA 59, 13.
 Ferentini 59, 6.
 figura 83, 16.
 figurare 15, 1.
 finire 27, 16. 80, 3.
 finitor circulus 44, 1.
 fixae stellae 79, 3.
 flammare 79, 8.
φθόγγοι 23, 17. *φθόγγος* 23, 18.
FULVIUS 59, 14; 22. 67, 5.
 fundamentum 27, 6; 10; 12.
 futurum tempus 41, 20, 21.
 gallicinum 70, 22.
GN. GELLIUS 48, 6.
 gemini 16, 18.
 genamur 6, 17.
 genendo 7, 2.
 genitur 7, 1.
γενεά 42, 17. 21. *γενεῖς* 42, 20.
 genealogoe 12, 2.
 geneses 31, 7. 37, 14.
 genetliaci 36, 18. 53, 11.
 genius 6, 15 sqq.
 geometrae 23, 14. 24, 13.
 geometrica 82, 10; 11; 12.
 Gorgias Leontinus 39, 11.
 gradus aetatis 33, 7. 34, 2. provincialium
 40, 11.
 Graeci 20, 3; 15. 27, 7. 56, 4. historici 43, 3.
 Graecia 53, 5. 58, 10. 66, 21.
GRANIUS FLACCUS in libro de in-
 digitamentis 7, 4.
 gressio 94, 17.
 harmonia 31, 2. 88, 9. *ἀκουρία* 89, 10.

- harmonica 88, 7.
HARPALUS 53, 3. 57, 10.
 haruspicium 44, 14.
 hebdomades 28, 11, 34, 10; 15. 35, 6. 36, 13.
 38, 3.
 ἡλιακός 55, 5.
 hemicyclium 84, 2.
 ἡμιόλιον 25, 14.
 ἐπτάμηνοι 22, 9.
 ἐπτάχορδον 32, 21.
 ἐξάγωνον 21, 1. 22, 7. 81, 10.
HERACLITUS 42, 17. 55, 16.
HERODICUS 42, 21.
HERODOTUS 43, 5.
HEROPHILUS 30, 17.
 Hesiodus 85, 17.
 hesperon 72, 1.
 heteromeces 84, 13.
 hexameter heroicus 93, 9.
HIPPARCHUS 54, 9.
HIPPO 13, 9. 14, 4; 12. 15, 10; 17. 16, 19.
 17, 14. 22, 20.
HIPPOCRATES Cons 19, 6. 27, 19, 34, 1; 7.
 historiae fabulares 10, 4. Tuscae 44, 16.
 verae 63, 14.
 historici Graeci 43, 3.
 ἱστορικόν 62, 7; 13.
 Homerus 85, 17.
 horae 69, 19. 70, 8.
 ὥρας 58, 12.
 horarium 70, 7.
HORATIUS FLACCUS in carmine saeculari 46, 9. (96, 2. 99, 16)
 ὥρογράφους 58, 14.
 ὥρον 58, 13. ὥρους 58, 13.
 Horus 58, 11.
 humanitatis officia 41, 1.
 Hymenaeus 88, 2.
 Hypate Musa 90, 7.
 hypate hypaton 90, 8. hypate meson 90, 10.
 hyperbolaeon 91, 6.
 Hyperides 86, 10.
 hypermixolydius 90, 4.
 hypodorus 89, 12.
 hypolydius 89, 13.
 hypophrygius 89, 13.
 iambus 92, 7. octonarius 95, 10. septenarius 95, 14.
 Ianuarius 60, 9. 61, 11. 68, 1; 3.
 Ianus 68, 3.
 Idomena 87, 8.
 idus Iun. 30, 6.
 Inachus 62, 19.
 inaudibilis 31, 11.
INCERTORUM POETARUM versus
 93, 17. 94, 14; 16. 95, 4; 8; 12; 15; 19.
 96, 6; 9; 16. 97, 1; 9; 13. 98, 5; 7; 9; 11;
 13; 15; 21. 99, 12.
 incomprehensibile 41, 22.
 infans quomodo alatur 15, 7. quoto mense
 edi soleat 17, 12.
 ingratus beneficiis 5, 4.
 inhiare 3, 3.
 initia seminis 27, 9.
 inpar numerus 60, 4.
 intempesta nox 72, 6.
 intercalarius 54, 9. 60, 1; 13. 61, 3; 7.
 Ionicus 99, 15. maior 95, 18. minor 96, 1.
 septenarius 95, 16.
 Iovis stella 32, 10; 12. 79, 18. 81, 22. 82, 1.
 ircum olere 36, 8.
 irquitalli 36, 7.
 irquitallire 36, 7.
 Ismarica nympha 87, 8.
 Iso 58, 4.
 Isocrates 39, 10.
 isosceles 84, 7.
 Italia 12, 6. 59, 5. 62, 1.
 Italicum stadium 31, 18.
 Iudaei 27, 17.
 Iuliani anni 61, 23. 64, 2.
 Iulius Caesar 61, 22. 64, 4. divus Iulius
 66, 24.
 Iulius mensis 68, 13.
 iuniores 67, 9; 21.
IUNIVS GRACCHANUS 59, 14; 18; 22.
 67, 5; 9; 21.
 Iuno 67, 21; 22.
 iuvenes 33, 14.
 lar 7, 3.
 Latina gens 69, 15. Latini 67, 11; 23.
 Latium 67, 20. 68, 3.
 Lavinii 59, 6.
 Liber pater 52, 1.
 libri fatales 34, 14. rituales 27, 18. 44, 4.
 Sibyllini 45, 16.

- lichanos hypaton 90, 9. meson 90, 19.
LICINIUS MACER 59, 12.
 linea 82, 17 sqq. 83, 12.
LINUS 55, 16.
T. LIVIUS 47, 7. 48, 3.
 libro CXXXVI 46, 4.
 locus conceptionis 20, 12; 19.
 (LUCANUS) 99, 5.
LUCILIUS in libro satirarum XVI 7, 11.
LUCRETIUS 10, 18. (93, 12).
 lucumones 13, 2.
 ludi saeculares 45, 5 sqq. scenici 29, 23.
 luminibus accensis 72, 4.
 luna 79, 8. 80, 4. 81, 20; 23.
 lunares menses 51, 19.
 Lupercalia 68, 8; 10.
 lustrum 41, 13. 56, 8; 10; 12.
 Lycorus 91, 1.
 Lydium 89, 10. 90, 2.

Maia 67, 18; 20.
 maiores natu 67, 9; 18.
Maius 59, 18. 67, 8; 17; 18.
 mane 71, 2.
 marita domus 7, 8.
Mars 30, 1. 67, 6; 13. Martis stella 32, 8.
 79, 21. 81, 21. 82, 1.
Martius 59, 17. 67, 6; 13; 16.
 materia 75, 2.
 maturescere 21, 20.
 media nox 70, 19. 72, 8.
 medici 27, 19. 29, 2. 36, 13.
 medullae 13, 10.
 melice 86, 6.
 μελλέφηβος 36, 11.
 melodian 31, 11.
 membrare 28, 1.
MENESTRATUS 53, 3.
 menses 65, 16. caelestes 66, 4. cavi 59, 21.
 60, 7; 12. civiles 65, 17; 21. 66, 2; 14; 21.
 67, 1. lunares 65, 18; 20. naturales 65, 16.
 66, 1. pleni 59, 21. solares 65, 18. 67, 1.
 mensurae vocum 24, 18.
Mercurius 67, 20. Mercurii stella 32, 1.
 80, 2; 3. 81, 21. 82, 1.
 meridies 71, 3.
 Mese Musa 90, 7.
 τῶν μέσων 3, 9.
METON 54, 1. 57, 8.

 metrum 91, 13.
 militaris consuetudo 70, 14.
Mimmermus 86, 1.
 mittere lumen 22, 7. vocem 23, 16; 17.
 mixolydii 90, 3.
 modulandi scientia 23, 15.
 modulatio 89, 9.
 modus 89, 1; 5.
 μοίρα 20, 15; 16.
 molossus 92, 20. 98, 15.
 motus 88, 10. 89, 5.
 multilaterum 84, 5.
L. Munatius Plancus 64, 8.
 mundus musica factus ratione 31, 6. or-
 ganum dei 32, 20.
 Musae 30, 2. 37, 18. 90, 6.
 musica 17, 11. 88, 6. musice 23, 8. 37, 19.
 musicæ regulæ 23, 10.
 musici 23, 11; 14. 24, 12. 32, 18.
 μυθικόν 62, 12.

Nabonnazarii anni 64, 14.
NAUTELES 53, 3.
 Nete Musa 90, 7.
 nete synemmenon 90, 11.
NICOCRATES libro de musice 87, 8.
 nihilo minus 14, 7.
 nonae 61, 16; 17.
 normalis 83, 12.
 nota 82, 17. 85, 7.
 November 59, 20. 61, 4.
 nox 69, 2.
 Nuna 59, 22.
 numerus 91, 13.
 numinum effectus 7, 17.
 Nymphæ 12, 6.

OCELLUS Lucanus 9, 5.
 octaeteris 52, 12; 18. 53, 2.
 October 59, 19. 66, 19.
OENOPIDES 57, 9.
Ogygius 62, 19.
 olympiades 56, 5. ol. CCLIII, 2 56, 6.
 Olympicus agôn 52, 9. 63, 18. Olympi-
 cum stadium 31, 20.
 orbis ætatis 42, 17. generantium nas-
 centium 9, 16.
 ordo Senatus amplissimus 40, 15.
 organica 88, 7; 9.

- organum 90, 5.
 Orpheus 87, 7.
 ORPHEUS 56, 1.
 orthogonum 84, 9.
 oxygonium 84, 10.
- paeon duodenarius 96, 15.
παῖδα 36, 11.
 palinbacchius 93, 2, 98, 14.
 paralleloe 85, 2.
 Paramese nympa 91, 2.
 paramese 90, 12, 91, 6.
 paranete diezeugmenon 90, 12.
 Parilia 64, 1.
 PARMENIDES 11, 5, 13, 8, 14, 6, 16, 3; 15.
 particula conceptionis 22, 3.
 partus decemestris 26, 18, septem-
 stris 21, 18, 26, 17, maturi tempora 17, 8.
 parypate hypaton 90, 9, meson 90, 10,
πάσθη 37, 19.
 pedes 92, 1.
 pentaeteris 52, 5, 56, 3, 58, 15.
 pentameter elegiacus 94, 2.
 Periclymenus 88, 3.
 Perimedes 88, 3.
 peripatetici 9, 11.
 PERSIUS 5, 18.
 pertendere 20, 9.
 phaenon 32, 12.
 phaethon 32, 10.
 Phalaecius 97, 3, 99, 11.
 Philippi anni 64, 16.
L. Philippus 70, 5.
 Phillis 86, 10.
 PHILOLAUS 54, 4, 57, 4.
 philologi commentarii 4, 17.
 philosophi 36, 13.
 phosphoros 32, 2.
 phrenetici 30, 16.
 Phrygius 89, 11, 90, 2.
 Pindarus 86, 8.
 Pisander 85, 17.
 PISO censorius 48, 5.
 annali septimo 49, 17.
M. Plaetorius 71, 7.
 Plato 37, 9, 38, 22.
 PLATO 9, 7, 24, 15.
 PLAUTUS 71, 13.
 plura 5, 3; 14.
- poetae 43, 2, veteres 70, 18.
 poetica 86, 6.
 polygonium 21, 16.
 Polyidos 86, 10.
 pontifices 60, 19.
 postulata 85, 5.
 praedicatio 40, 4.
 praedicere 5, 1, 20, 2.
 praegnans 28, 3, praegnate 11, 1.
 praemia vitae 8, 6.
 Priapeum 97, 16, 100, 6.
 prima face 72, 5, prima probitas 40, 19.
 primigenius 10, 2.
 principium 15, 18, 75, 1; 13.
 prodigia 35, 14.
 professor artis 31, 1.
 Prometheus 10, 5.
 promisce 23, 24.
 propagare saecula 8, 19.
 proselenoe 58, 7.
 Proserpina 45, 17.
 proslambanomenos 90, 8.
 provinciales 40, 11.
 proximantia signa 20, 20.
 publici redemptor 60, 22.
 pueri puri 33, 11.
 pyrois 32, 8.
 Pyrrha 10, 6; 7.
 pyrrhichius 92, 6, 98, 4.
 PYTHAGORAS 9, 5, 22, 23, 24, 13, 25, 1,
 26, 14, 29, 8, 30, 12, 31, 5; 15; 22.
 Pythagorica opinio 22, 13, Pythagorici
 9, 6.
 Pythia 53, 7.
 Pythicum stadium 31, 21.
- quadra 28, 19.
 quadragesimus dies 28, 2.
 quadratus numerus 37, 8; 10, 38, 8, sol
 28, 21, versus 95, 6.
 quadrilaterus 84, 11.
 quaesitum solvere 6, 14.
 XV viri 45, 16, XV virorum commen-
 tarii 46, 8, 47, 2; 5, 48, 9.
 Quinquatrus 30, 5.
 Quintilis 59, 19, 66, 18, 67, 10; 22, 68, 13.
 Quirini aedes 69, 21.
- ratio 10, 11, 16, 17.

- rector navis 30, 10.
 referre ludos 48, 3. 49, 2.
 regifugium 60, 16.
 retro 45, 9. 49, 3. 63, 12.
 rhombos 84, 14.
 rhythmica 88, 7.
 Rhythmionius 87, 7. 88, 1; 2.
 rhythmus 87, 7. 88, 9.
 Roma 41, 5. 62, 1.
 Romani 56, 8. 59, 7; 11; 16.
 Romulus 51, 7. 67, 14.

 saeculum 41, 14. 42, 9; 14. 43, 1. civile
 42, 13. 49, 15. 50, 18. naturale 42, 12.
 44, 4. 49, 14. saecula Etruscorum 44,
 17 sqq. Romanorum 45, 5. urbis Ro-
 mae 51, 2. saecula propagare 8, 19, post
 saeculum 49, 12.
 saeculares ludi 45, 5 sqq.
 sal 68, 9.
 sallere 50, 7.
 sapientiae studiosi 8, 16. professores 10,
 10. 13, 7.
 Saturni stella 32, 12. 79, 14. 81, 22. 82, 1
 Saturnius numerus 97, 12.
 scalenon 84, 8.
 scenici ludi 29, 23.
 schemata 19, 15.
 scutula 84, 15; 15.
 sedes 15, 18. 17, 4.
 semen unde exeat 13, 7. seminis initia
 27, 9.
 sementis 42, 19.
 semitonion 23, 22. 24, 14; 16. 91, 8.
 senarius numerus 26, 20. 27, 6. versus 94, 9.
 senes 33, 19.
 seniores 33, 17.
 September 59, 19. 66, 18.
 septenarius numerus 17, 16. 27, 16.
 servare 25, 2.
 Servius Tullius 56, 9.
 sescupla 26, 5; 26.
 sesquialtera 25, 12.
 Sextilis 59, 19. 61, 11. 66, 17. 67, 23. 68, 5.
 Sibyllini libri 45, 16.
 Sicilia 70, 3; 4.
 signifer 20, 3. 78, 3.
 signum 85, 6. biforme 78, 15; 18. 81, 14.
 solidum 78, 15; 18. 81, 15. tropicum
 78, 14; 16; 18. 81, 12.
 simile scutulae 84, 15.
 similitudo liberorum 16, 6.
 Simonides 86, 2.
 simplex symphonia 24, 7. vox 23, 17.
 SOCRATES 29, 19.
 sol 79, 6. 81, 20. occasus 71, 11.
 solaria 69, 20. 70, 8.
 solidus dies 29, 12. homo 11, 2. solidum
 signum 78, 15; 18. 81, 15.
 SOLON 27, 17. 34, 7; 10.
 in elegia 35, 9.
 solstitium 76, 15; 17.
 SOSIBIUS 63, 3.
 spartoe 12, 14.
 spiritus 15, 4. 39, 5.
 spondiazon 98, 6; 17; 20.
 spondius 92, 8.
 stadiodromoe 34, 13.
 stadium 31, 17.
 STASEAS 34, 10. 37, 4.
 stellae errantes 79, 1. fixae 79, 1. statae
 19, 13. vagae 19, 13. 20, 4. 31, 7. 32, 21.
 55, 8.
 stilbon 32, 1.
 stoici 14, 4. 15, 1; 4. 75, 2; 7.
 STRATO 18, 11.
 subtendere 21, 2.
 successio prolis 8, 18.
 SÜETONIUS 59, 15.
 summitas 83, 1; 2; 3.
 supertertia 26, 4.
 supplicationes 29, 25.
 suprema 71, 4; 7; 10.
 sus Minervam 5, 2.
 suspicere 40, 1.
 symphonia 24, 4; 5; 7. 25, 5. 30, 10; 6.
 σύμφωνοι 23, 8.
 synemmenos 91, 3.

 XII tabulae 70, 10. 71, 6.
 Tages 13, 1.
 Tarentini ludi 45, 17.
 Tarquiniensis ager 12, 16.
 Tarquinius 59, 22.
 τέλειον 27, 7.
 Telesilla Argiva 86, 6.
 temperatura 19, 17.

- tempora 89, 5, 92, 1.
 tenor 75, 2.
 (TERENTIUS) 3, 10.
 terminalia 60, 16, 61, 20.
 Terpander 91, 4.
 terra 82, 4, terrae circuitus 31, 14.
 terrigenae 12, 4
 τεσσαρακοσταϊον 28, 9
 tetraeteris 52, 4.
 tetragonus conspectus 28, 15. tetrago-
 non 81, 6. tetragonum 84, 5. κατὰ τε-
 τράγωνον 21, 8, 22, 4; 11.
 τετράγωνοι 21, 13.
 tetrametros choriacus 95, 6.
 THALES Milesius 75, 5.
 THEANO Pythagorica 18, 10.
 Thebae 12, 15.
 THEOPHRASTUS 9, 10, 29, 21.
 Thessalia 12, 5.
 Thoyth 64, 20. Θωυθί 54, 17.
 tibiae 25, 16.
 tubicen 29, 25, 30, 1; 3.
 (TIBULLUS) 94, 4, 99, 8.
 TIMAEUS 6, 10, 63, 5.
 Timotheus 86, 10, 91, 6.
 Tiresias 88, 2.
 tonos 91, 9, tonum 24, 14, τόνον 23, 22.
 τραγίσειν 36, 6.
 trapezia 85, 2.
 triangulum 84, 6.
 tribunalia 41, 5.
 trigonon 81, 5, 84, 4. τρίγωνοι 21, 13,
 κατὰ τρίγωνον 21, 11, 22, 3; 10.
 trieterica mysteria 52, 1.
 trieteris 51, 24, 58, 18.
 trimetrus 98, 19, comicus 95, 1, Hippo-
 nactus 95, 2, iambicus 86, 2, 94, 9,
 tragicus 94, 14.
 trite diezeugmenon 90, 12, hyperbolaeon
 90, 13, synemmenon 90, 11.
 triumphus 30, 1.
 tropici circuli 76, 13, 77, 7, tropica signa
 78, 14; 16; 18, 81, 12.
 tubicen 30, 1.
 Tuscae historiae 44, 16.
 Tusculani 66, 18.
 M. Valerius 70, 2.
 Valerius Publicola 47, 2.
 VARRO 33, 8, 34, 16, 44, 17, 48, 3, 50, 6,
 59, 14, 62, 7, 63, 10, 67, 11.
 libro antiquitatum XVIII 51, 3.
 in libro cui titulus est Atticus 6, 5.
 de scaenicis originibus lib. I 45, 12.
 in libro qui vocatur Tubero 22, 12.
 venarum pulsus 31, 1.
 Venus 67, 7, Veneris stella 32, 3, 80, 2; 3,
 81, 21, 82, 1.
 VERGILIUS 10, 7, 72, 1, (93, 15, 97, 7).
 vesper 72, 1.
 vespera 71, 12.
 vesperugo 71, 13.
 Vettius augur 51, 4.
 visiones 21, 13.
 umbilicus 15, 9.
 Umbria 69, 9.
 vocalis 89, 2; 3.
 usque 33, 14; 18
 uterus maturescit 21, 20.
 Vulcanus 12, 12.
 vulturius 51, 8.
 XENOCRATES 9, 7.
 Xenophanes Colophonius 39, 9.
 Xenophanes Platonicus 39, 3.
 XENOPHON 4, 6.
 ZENON Citicus 11, 12, 43, 1.
 zodia 20, 21.
 zodiacos 20, 3.
 zonae 76, 1.

The first part of the document is a list of names and their corresponding addresses. The names are arranged in two columns, with the left column containing names and the right column containing addresses. The names are:

Mr. J. H. Smith	123 Main St.
Mr. W. B. Jones	456 Elm St.
Mr. T. C. Brown	789 Oak St.
Mr. R. D. White	101 Pine St.
Mr. S. G. Green	202 Cedar St.
Mr. L. K. Black	303 Birch St.
Mr. M. N. Gray	404 Spruce St.
Mr. P. Q. Red	505 Willow St.
Mr. U. V. Blue	606 Ash St.
Mr. X. Y. Purple	707 Hickory St.
Mr. Z. A. Yellow	808 Sycamore St.
Mr. B. C. Orange	909 Magnolia St.
Mr. D. E. Green	1010 Dogwood St.
Mr. F. G. Blue	1111 Redwood St.
Mr. H. I. Purple	1212 Cypress St.
Mr. J. K. Yellow	1313 Juniper St.
Mr. L. M. Orange	1414 Fir St.
Mr. N. O. Green	1515 Spruce St.
Mr. P. Q. Blue	1616 Pine St.
Mr. R. S. Purple	1717 Oak St.
Mr. T. U. Yellow	1818 Elm St.
Mr. V. W. Orange	1919 Birch St.
Mr. X. Y. Green	2020 Cedar St.
Mr. Z. A. Blue	2121 Birch St.
Mr. B. C. Purple	2222 Spruce St.
Mr. D. E. Yellow	2323 Pine St.
Mr. F. G. Orange	2424 Oak St.
Mr. H. I. Green	2525 Elm St.
Mr. J. K. Blue	2626 Birch St.
Mr. L. M. Purple	2727 Spruce St.
Mr. N. O. Yellow	2828 Pine St.
Mr. P. Q. Orange	2929 Oak St.
Mr. R. S. Green	3030 Elm St.
Mr. T. U. Blue	3131 Birch St.
Mr. V. W. Purple	3232 Spruce St.
Mr. X. Y. Yellow	3333 Pine St.
Mr. Z. A. Orange	3434 Oak St.
Mr. B. C. Green	3535 Elm St.
Mr. D. E. Blue	3636 Birch St.
Mr. F. G. Purple	3737 Spruce St.
Mr. H. I. Yellow	3838 Pine St.
Mr. J. K. Orange	3939 Oak St.
Mr. L. M. Green	4040 Elm St.
Mr. N. O. Blue	4141 Birch St.
Mr. P. Q. Purple	4242 Spruce St.
Mr. R. S. Yellow	4343 Pine St.
Mr. T. U. Orange	4444 Oak St.
Mr. V. W. Green	4545 Elm St.
Mr. X. Y. Blue	4646 Birch St.
Mr. Z. A. Purple	4747 Spruce St.
Mr. B. C. Yellow	4848 Pine St.
Mr. D. E. Orange	4949 Oak St.
Mr. F. G. Green	5050 Elm St.

The second part of the document is a list of names and their corresponding addresses, arranged in two columns. The names are:

Mr. J. H. Smith	123 Main St.
Mr. W. B. Jones	456 Elm St.
Mr. T. C. Brown	789 Oak St.
Mr. R. D. White	101 Pine St.
Mr. S. G. Green	202 Cedar St.
Mr. L. K. Black	303 Birch St.
Mr. M. N. Gray	404 Spruce St.
Mr. P. Q. Red	505 Willow St.
Mr. U. V. Blue	606 Ash St.
Mr. X. Y. Purple	707 Hickory St.
Mr. Z. A. Yellow	808 Sycamore St.
Mr. B. C. Orange	909 Magnolia St.
Mr. D. E. Green	1010 Dogwood St.
Mr. F. G. Blue	1111 Redwood St.
Mr. H. I. Purple	1212 Cypress St.
Mr. J. K. Yellow	1313 Juniper St.
Mr. L. M. Orange	1414 Fir St.
Mr. N. O. Green	1515 Spruce St.
Mr. P. Q. Blue	1616 Pine St.
Mr. R. S. Purple	1717 Oak St.
Mr. T. U. Yellow	1818 Elm St.
Mr. V. W. Orange	1919 Birch St.
Mr. X. Y. Green	2020 Cedar St.
Mr. Z. A. Blue	2121 Birch St.
Mr. B. C. Purple	2222 Spruce St.
Mr. D. E. Yellow	2323 Pine St.
Mr. F. G. Orange	2424 Oak St.
Mr. H. I. Green	2525 Elm St.
Mr. J. K. Blue	2626 Birch St.
Mr. L. M. Purple	2727 Spruce St.
Mr. N. O. Yellow	2828 Pine St.
Mr. P. Q. Orange	2929 Oak St.
Mr. R. S. Green	3030 Elm St.
Mr. T. U. Blue	3131 Birch St.
Mr. V. W. Purple	3232 Spruce St.
Mr. X. Y. Yellow	3333 Pine St.
Mr. Z. A. Orange	3434 Oak St.
Mr. B. C. Green	3535 Elm St.
Mr. D. E. Blue	3636 Birch St.
Mr. F. G. Purple	3737 Spruce St.
Mr. H. I. Yellow	3838 Pine St.
Mr. J. K. Orange	3939 Oak St.
Mr. L. M. Green	4040 Elm St.
Mr. N. O. Blue	4141 Birch St.
Mr. P. Q. Purple	4242 Spruce St.
Mr. R. S. Yellow	4343 Pine St.
Mr. T. U. Orange	4444 Oak St.
Mr. V. W. Green	4545 Elm St.
Mr. X. Y. Blue	4646 Birch St.
Mr. Z. A. Purple	4747 Spruce St.
Mr. B. C. Yellow	4848 Pine St.
Mr. D. E. Orange	4949 Oak St.
Mr. F. G. Green	5050 Elm St.

